

2775

Ե. Ս. ՊՈՊՈՎԱ և Ս. Ս. ՊԶԵԼՅՈ

ԹՎԱՐԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ
Յ Ե Վ
ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

ԶՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ
ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԻ IV ԴԱՍԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

511(076)

7-84

Հ Ա Յ Պ Ե Տ Հ Ր Ա Տ

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն

1940

2775

Ն. Ս. ՊՈՊՈՎԱ. և Ս. Ս. ՊԶԵԼԿՈ

21 SEP 2000
20 MAY 2010

511(076)
7-84

ԽՍ
ԹՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ
ՅԵՎ
ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

ԶՈՐՐՈՐԻ ՍԱՍ

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՅԻ IV ԴԱՍԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

ԲՆԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Ե ՌԵՖՍԶ ԼՈՒՍԺՈՂԿՈՄԱՏԻ ԿՈՂՄԻՑ

Յերբարդ հրատարակություն

2603
40

ՅԵՐԵՎԱՆ

ՀԱՅԳԵՏՀՐԱՏ

1940

Ն Ա Խ Ա Բ Ա Ն

4-րդ դասարանի թվաբանական խնդիրների և վարժությունների ներկա ժողովածուն կազմված է մինչ այս հրատարակված 2 զբբից՝ 1. Ն. Ս. Պոպովա—«Թվաբանական խնդիրների և վարժությունների ժողովածու 4-րդ դասարանի համար», 11 մաս և 2) Ն. Ս. Պոպովա ու Ա. Ս. Պչեկո—«Թվաբանական խնդիրների լրացուցիչ ժողովածու», դասընթացի բոլոր բաժինների զգալի փոփոխություններով և լրացումներով:

Լուծման հատուկ յեղանակ և մոտեցում պահանջող խնդիրներից սույն ժողովածուի մեջ մտցված են՝

ա) Պարզ յերեք կանոնին վերաբերող այն խնդիրները, վերոնք լուծվում են միավորի վերածման և հարաբերական յեղանակներով. №№ 196, 197, 200, 250—252, 290—292, 295, 404, 418—420, 425, 426, 628—630, 883; բանա՝ վոր՝ 43—46:

բ) Խնդիրներ—բարդ յերեք կանոնին վերաբերող. №№ 328—334, 409, 892, 893, 927:

գ) Խնդիրներ՝ համեմատական բաժանմանը վերաբերող. №№ 261—265 421—424, 516—519, 952, 957; բանավոր՝ 47, 48:

դ) Խնդիրներ, վերոնցով պահանջվում է գտնել թվերը, յերբ հայտնի յեն նրանց գումարն ու տարբերությունը. №№ 266—268, 441—443, 520—526, 614, 615, 896, 902, 907, 929, 942, 945; բանավոր՝ 12, 57—64:

ե) Խնդիրներ, վերոնցով պահանջվում է գտնել թվերը, յերբ հայտնի յեն նրանց գումարն ու քանորդական հարաբերությունը. №№ 269—274, 440 449—451, 527—535, 895, 900, 901, 904, 933, 946; բանավոր՝ 65—70:

զ) Կոմբինացիայով խնդիրներ ղ) և ե) տիպերի. №№ 536—541, 935, 936, 942; բանավոր՝ 73:

է) Խնդիրներ, ուր անհայտը լուծվում է ըստ յերկու մեծությունների տարբերության. № № 256—260, 446—448, 886, 887; բանավոր՝ 71:

ը) Խնդիրներ, վերոնք լուծվում են մեծություններից մեկի հեռացման յեղանակով. № № 454—457, 939, 940, 949:

թ) Խնդիրներ, վերոնք լուծվում են տվյալների հավասարման յեղանակով. № № 554—560, 894, 908, 911, 912, 915, 937:

ժ) Խնդիրներ՝ յենթադրական յեղանակի. № № 561—569, 928, 930, 931, 944, 961; բանավոր՝ 76—79:

ժա) Շարժման վերաբերող խնդիրներ. № № 276—282, 437—439, 542—553, 919, 921, 941, 943; բանավոր՝ 50, 51:

ժբ) Խնդիրներ, վերոնք լուծվում են տվյալների փոփոխման յեղանակով. № № 414—417, 888, 889; բանավոր՝ 52, 53, 72:

ժգ) Ծավալներ հաշվելու խնդիրներ. № № 593—610, 929:

Բանավոր հաշվումների նյութերը տրված են զբբի վերջում. ուսուցիչն այդ պետք է ոգտագործի ամբողջ ուսումնական տարվա ընթացքում՝ համապատասխան թվաբանության ծրագրին:

ԱՄԵՆ ՄԵԾՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲՈՂՁ ԹՎԵՐԻ ԹՎԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԲԱՆԱՎՈՐ ԹՎԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Համբեցեք միլիոններով մինչև 10 միլիոն, ասանյակ միլիոններով՝ մինչև 100 միլիոն և հարյուր միլիոններով՝ մինչև 1000 միլիոն:

2. Անվանեցեք այն թվերը, վերոնք բաղկացած են՝

ա) 3 հարյուր միլիոնավորից 2 տասնյակ միլիոնավորից.

բ) 8 հարյուր միլիոնավորից 4 տասնյակ միլիոնավորից 5 միլիոնավորից.

գ) 6 հարյուր միլիոնավորից 9 միլիոնավորից:

3. Քանի՞ միլիոնավոր, տասնյակ և հարյուր միլիոնավոր են հետևյալ թվերը՝ 378 միլիոնը, 905 միլիոնը, 540 միլիոնը:

4. 1000 միլիոնը 1 միլիարդ է:

Համբեցեք միլիարդներով մինչև 10 միլիարդ, ասանյակ միլիարդներով՝ մինչև հարյուր միլիարդ և հարյուր միլիարդներով՝ մինչև 1000 միլիարդ:

5. Անվանեցեք այն թվերը, վերոնք բաղկացած են՝

ա) 5 հարյուր միլիարդավորից 6 տասնյակ միլիարդավորից.

բ) 8 հարյուր միլիարդավորից 3 տասնյակ միլիարդավորից 4 միլիարդավորից.

գ) 6 հարյուր միլիարդավորից 5 միլիարդավորից:

6. Քանի՞ միլիարդավոր, տասնյակ միլիարդավոր և հարյուր միլիարդավոր են 504 միլիարդը, 790 միլիարդը, 456 միլիարդը, 935 միլիարդը:

7. Անվանեցեք այն թվերը, վերոնք բաղկացած են՝

ա) 345 միլիարդից 248 միլիոնից.

բ) 400 միլիարդից 736 միլիոնից.

գ) 680 միլիարդից 24 միլիոնից:

8. Անվանեցեք այն թվերը, վորոնք բաղկացած են՝

ա) առաջին դասի 385 միավորից.

բ) յերկրորդ դասի 508 միավորից.

գ) յերրորդ դասի 743 միավորից.

դ) չորրորդ դասի 214 միավորից.

9. Անվանեցեք այն թվերը, վորոնք բաղկացած են՝

ա) յերրորդ դասի 56 միավորից և յերկրորդ դասի 380 միավորից.

բ) չորրորդ դասի 5 միավորից և յերրորդ դասի 25 միավորից.

գ) չորրորդ դասի 1 միավորից, յերրորդ դասի 300 միավորից, յերկրորդ դասի 286 միավորից և առաջին դասի 85 միավորից:

ԳՐԱՎՈՐ ԹՎԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

4-րդ դաս միլիարդներ			3-րդ դաս միլիոններ			2-րդ դաս հազարներ			1-ին դաս միավորներ		
12-րդ կարգ՝ միլիարդավորներ	11-րդ կարգ՝ ստանյակ միլիարդավորներ	10-րդ կարգ՝ միլիարդավորներ	9-րդ կարգ՝ հարյուր միլիոնավորներ	8-րդ կարգ՝ ստանյակ միլիոնավորներ	7-րդ կարգ՝ միլիոնավորներ	6-րդ կարգ՝ հարյուր հազարավորներ	5-րդ կարգ՝ ստանյակ հազարավորներ	4-րդ կարգ՝ հազարավորներ	3-րդ կարգ՝ հարյուրավորներ	2-րդ կարգ՝ ստանյակներ	1-ին կարգ՝ միավորներ
1	7	5	2	3	4	3	2	5	4	2	3
		5	3	2	7	8	3	5	3	2	4
		3			3			3			3

10. Անվանեցեք այն աղյուսակի յուրաքանչյուր թվի կարգը և դասը ու կարգացեք թվերը:

Աղյուսակի յուրաքանչյուր թիվը գրեցեք տեսքում:

11. Կարգացեք հետևյալ թվերը՝ 15 038, 10 206, 95 030, 70 050, 560 300, 102 000, 10 400, 700 020, 800 005:

12. Կարգացեք հետևյալ թվերը՝ 2 000 326, 9 004 040, 27 062 500, 30 030 030, 236 150 140, 100 010 100:

13. Կարգացեք հետևյալ թվերը՝ 2 020 354 786, 75 000 568 000, 235 050 000 600, 800 004 008 020, 101 001 010 100, 237 389 596 115:

14. Կարգացեք հետևյալ տվյալները՝ Սորերդային իշխանութունը յերկրորդ հնգամյակի 4 տարում բանվորական բնակարանների շինարարության վրա ծախսեց 3 056 800 000 ռուբլի, հանգստյան տների, կուրորտների և քանադորիանների վրա՝ 1 317 500 000 ռուբլի, ապահովագրվածների յերեխաների սպասարկման վրա՝ 1 845 800 000 ռուբլի:

15. Գրեցեք թվանշաններով հետևյալ թվերը՝

ա) մեկ միլիարդ մեկ միլիոն.

բ) յերեք հարյուր քսան հինգ հազար վեց հարյուր տասն և ութ.

գ) ութ միլիոն քսան յերեք հազար յերեք հարյուր.

դ) հինգ հարյուր միլիոն հինգ հարյուր միավոր.

ե) չորս միլիարդ տասն միլիոն մեկ հազար և մեկ միավոր.

զ) տասն միլիարդ իննհարյուր վեց հազար.

է) ութսուն միլիոն յոթ հազար յերեսուն միավոր:

16. Հետևյալ թվերի զանազան թվանշանները վճիռ կարգերից են պատկանում՝ 568, 6798, 207 886, 2 326 728, 20 192 837, 35 796 234 865:

17. Գրեցեք իբրև մեկ թիվ՝

ա) 2 000 000 + 40 000 + 400 + 30 + 5.

բ) 20 000 000 + 3 000 000 + 700 000 + 8000 + 200 + 5.

գ) 300 000 000 + 4 000 000 + 50 000 + 600 + 8.

18. Հետևյալ թվերն, ըստ նրանց կարգերի, վերածեցեք գումարելիներին՝ 32 750, 148 004, 250 070, 2 435 600, 750 420 045:

19. Ընդամենը քանի տասնյակ են հետևյալ թվերը՝ 34 560, 145 634, 2 000 000, 34 567 280, 142 345 675:

20. Ընդամենը քանի հազարավոր են հետևյալ թվերից յուրաքանչյուրը՝ 32 010, 60 518, 212 268, 504 308, 760 390:

21. Ընդամենը քանի նասնյակ հազարավոր են հետևյալ

Թվերից յուրաքանչյուրը՝ 100 000, 245 624, 1 000 000, 34 567 310, 1 000 000 000, 384 104 500 000:

22. Թվանշաններով նշանակեցեք այն թվերը, վորոնք ունենան՝

- ա) վեց հարյուր քառասուն ութ հարյուրյակ:
- բ) մեկ հազար յերկու հարյուր վաթսուն յերկու տասնյակ:
- գ) յերեսուն հինգ հարյուր հազար:
- դ) տասնյոթ տասնյակ հարյուր:
- ե) յերկու հազար հինգ հարյուր չորս հարյուրյակ յերեք միավոր:

23. Գրեցեք՝

ա) մի վեցանիշ թիվ, վորը չունի հարյուրավորների կարգի միավորներ:

բ) մի ութանիշ թիվ, վորը չունի հազարավորների կարգի միավորներ:

գ) տասանիշ թիվ, վորը չունի տասնյակ հազարավորների կարգի միավորներ:

24. Գրեցեք՝

ա) ամենավոք քառանիշ թիվը:

բ) ամենամեծ յոթանիշ թիվը:

գ) ամենավոք հնգանիշ թիվը:

25. Գրեցեք այնպիսի թիվ, վոր բաղկացած լինի յերեք դասից, յերկու դասից, չորս դասից:

26. Հետևյալ տվյալները գրեցեք թվանշաններով:

ա) 1937 թ. դեկտեմբերի 12-ին ԽՍՀՄ իննսունչորս միլիոն հարյուր յերեսուն ութ հազար հարյուր հիսուն ինն ընտրողներից ԽՍՀՄ-ի Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությանը նախապես են իննսուն մեկ միլիոն հարյուր տասներեք հազար հարյուր հիսուն յերեք մարդ:

բ) 1924 թ. մինչև 1936 թ. ժամանակաշրջանում Խորհրդային իշխանությունը ժողովրդական տնտեսություն մեջ ներդրեց հսկայական գումարներ՝ հարյուր ութսուն միլիարդ յերեք հարյուր միլիոն ուրբլի:

27. 1913 թ. ցարական Ռուսաստանում հալել են ընդամենը 4 միլիոն 216 հազար տանի թուղ, իսկ 1926 թվին ԽՍՀՄ

միայն յերեք դարձարաններում հալեցին 4 միլիոն 236 հազար տանի: Այդ թվերը գրեցեք թվանշաններով:

28. Գրեք համեմատելի վրա՝ 345, 345 000; 2400, 25 400, 25 475, 20 020, 1 400 705:

29. Գրեք համեմատելի վրա՝ 32 ս. 50 կ., 740 ս. 32 կ., 5427 ս. 35 կ., 6008 ս. 5 կ.:

30. Հետևյալ թվերը կլորացրեք մինչև հազարավորը՝ 145 374 և 145 680, 21 450 և 21 550, 76 459 և 76 511:

31. Հետևյալ թվերը կլորացրեք մինչև միլիոնավորը՝ 3567 400, 35 247 000, 115 620 000, 115 450 000, 28 742 000, 28 327 000:

32. Հետևյալ թվերը կլորացրեք մինչև միլիարդավորը՝ 5 780 000 000, 6 460 000 000, 37 047 560 000, 84 915 036 000:

ԲԱԶՄԱՆԻՇ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄԸ

$$33. \quad \begin{array}{r} + 3786 \\ 4827 \end{array} \quad \begin{array}{r} + 42573 \\ 53527 \end{array} \quad \begin{array}{r} + 528645 \\ 891768 \end{array} \quad \begin{array}{r} + 39405675 \\ 3004869 \end{array}$$

$$34. \quad \begin{array}{r} + 1018367082 \\ 2098483049 \end{array} \quad \begin{array}{r} + 23563 \\ 78485 \\ 64847 \end{array} \quad \begin{array}{r} + 944608 \\ 980804 \\ 264546 \end{array} \quad \begin{array}{r} 4456891 \\ 7650209 \\ 6987540 \end{array}$$

$$35. \quad \begin{array}{r} 7000358064 \\ + 689933968 \\ 1890047586 \end{array} \quad \begin{array}{r} 132204356720 \\ + 508060824293 \\ 70008396458 \end{array}$$

$$36. \quad \begin{array}{r} 546447 \\ 228306 \\ + 89511 \\ 67029 \\ 8906 \end{array} \quad \begin{array}{r} 57 \\ 284 \\ + 4398 \\ 78960 \\ 396784 \end{array} \quad \begin{array}{r} 63530 \\ 930 \\ + 2070 \\ 4788 \\ 5101324 \end{array} \quad \begin{array}{r} 13742 \\ 137 \\ + 7308 \\ 39874 \\ 28 \end{array}$$

$$37. \quad 1384167502 + 8554630 + 16086010 + 30456:$$

$$38. \quad 2705 + 48 + 32964 + 528 + 86001 + 6396:$$

$$30478 + 1375 + 59 + 100724 + 90312168 + 775:$$

39. Գտեք 2 գումարելիների գումարը՝ ա) 15 786 և 4359, բ) 638 և 1308:

40. Գտեք յերեք գումարելիների գումարը՝ 9786, 395 և 4006:

41. Առաջին գումարելին 8364 է, յերկրորդ գումարելին 768 միավորով ավելի չե առաջինից, իսկ յերրորդ գումարելին հավասար է առաջին յերկու գումարելիների գումարին: Վերջին ե այդ յերեք գումարելիների գումարը:

42. Յերկու գումարելիների գումարը 8356 է. դրանցից մեկը 3460 է: Գտեք մյուս գումարելին:

43. Յերկու թվերի գումարը 6000 է. առաջին թիվը 2417 է: Գտեք յերկրորդ թիվը:

44. Յերեք գումարելիների գումարը 16 740 է: Առաջին գումարելին 10 040 է, յերկրորդ գումարելին՝ 1035: Վերջին ե յերրորդ գումարելին:

45. Գտեք անհայտ գումարելի x -ը.

$$\begin{array}{lll} x+875=1200 & 728+x=1500 & x+368=2112 \\ x+913=1600 & 725+x=1800 & 848+x=1715 \\ x+470=1400 & 915+x=1613 & x+305=1708 \end{array}$$

46. Գումարեցեք և ստուգեցեք (գումարումով և հանումով):

$$\begin{array}{ll} \text{ա) } 2\,345\,742+734\,508 & \text{բ) } 547\,208+1\,342\,863 \\ \text{գ) } 7\,342\,502+734\,286. & \end{array}$$

47. Յերկրորդ հնգամյակի 4 տարում ԽՍՀՄ քաղաքներում կառուցված է 2941 դպրոց, իսկ գյուղական վայրերում՝ 10 843 դպրոց ավելի: Ընդամենը քանի՞ դպրոց է կառուցված ԽՍՀՄ-ում յերկրորդ հնգամյակի 4 տարում:

48. Դենսյր գետի յերկարութունը 2265 կմ է: Վոլգան 1429 կմ ավելի յերկար է Դենսյրից, իսկ Յենիսեյը 317 կմ ավելի յերկար է Վոլգայից: Գտեք Յենիսեյի յերկարութունը:

49. Մոսկվայից—Սվերդլովսկ հեռավորութունը յերկաթգծով 1822 կմ է, Սվերդլովսկից—Նովոսիբիրսկ՝ 1523 կմ, Նովոսիբիրսկից Իրկուտսկ՝ 1851 կմ և Իրկուտսկից մինչև Վլադիվոստոկ՝ 4141 կմ: Յերկաթգծով քանի՞ կիլոմետր է Մոսկվայից մինչև Վլադիվոստոկ:

50. Շտեմարանից ոկզբում վերցրին 8900 ց ցորեն, հետո՝ 6780 ց ավելի: Դրանից հետո շտեմարանում մնաց 3815 ց: Դա՞նք ցենտներ ցորեն կար շտեմարանում մինչև հանելը:

51. ԽՍՀՄ-ում գյուղատնտեսական աշխատանքների համար մինչև յերրորդ հնգամյակի սկիզբը պատրաստված են՝ 84 502 շոֆեր, շոֆերներից 54 900 մարդով ավելի՝ կամրայնավարներ, իսկ որանցից՝ 1 055 955 մարդով ավելի արակտորիստներ: Ընդամենը քանի՞ շոֆեր, կամրայնավար և արակտորիստ է պատրաստված գյուղատնտեսութան համար:

52. Առիայում բնակվում է 1 130 000 000 մարդ, Յեկրոսայում՝ 495 000 000 մարդ, Ամերիկայում՝ 250 000 000 մարդ, Աֆրիկայում՝ 143 870 000 մարդ, Ավստրալիայում՝ 6 600 000 մարդ: Հաշվեցեք ամբողջ յերկրագնդի բնակչութան ընդհանուր քանակը:

53. 1937 թ. դեկտեմբերի 12-ին ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի ընտրութուններին քվեարկութանը մասնակցեց ընտրողների հետևյալ քանակը.

Հանրապետութունների անունները	Ընտրողների քանակը
Ռ. Խ. Ֆ. Ս. Հ.	58 023 335
Ուկրաինական ԽՍՀ	17 156 273
Բելոռուսական ԽՍՀ	2 923 066
Ադրբեջանական ԽՍՀ	1 577 117
Վրացական ԽՍՀ	1 866 189
Հայկական ԽՍՀ	596 675
Թուրքմենական ԽՍՀ	651 962
Ուզբեկական ԽՍՀ	3 319 216
Տաջիկական ԽՍՀ	738 099
Հաղախական ԽՍՀ	2 901 072
Կերգելական ԽՍՀ	753 549

Հաշվեցե՛ք՝ 1937 թ. դեկտեմբերի 12-ին ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի ընտրութուններին ընդամենը քանի՞ ընտրող քվեարկեց:

ԳՈՒՄԱՐԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ

54. ա) Մինչ հեղափոխութունը ՌԽՖՍՀ տերիտորիայում կար 107 թատրոն, իսկ ՈՒՍՄՀ տերիտորիայում՝ 35 թատրոն:

Ընդամենը քանի՞ թատրոն կար այդ հանրապետություններում մինչ հեղափոխությունը:

բ) Նորհրդային իշխանության 20 տարում թատրոններ, թիվը ՌեՅՍՆ-ում ավելացավ 339-ով, իսկ ՈւկրՍՆ-ում՝ 48-ով: Ուղտկով նախորդ խնդրի պատասխանից՝ գտեք թատրոնների թիվը ՌեՅՍՆ-ում և ՈւկրՍՆ-ում Հոկտեմբերյան սոցիալիստական Մեծ հեղափոխության 20-րդ տարեդարձին:

55. Գտեք 340 և 420 թվերի գումարը:

Ի՞նչ փոփոխություն կկրի այդ գումարը, յեթե՝

ա) առաջին գումարելին մեծացնենք 60-ով,

բ) յերկրորդ գումարելին փոքրացնենք 20-ով,

գ) առաջին գումարելին մեծացնենք 49-ով, իսկ յերկրորդը՝ 31-ով:

դ) առաջին գումարելին փոքրացնենք 40-ով, իսկ յերկրորդը՝ 50-ով:

ե) գումարելիներից մեկը մեծացնենք 25-ով, մյուսը փոքրացնենք 45-ով:

56. Յերկու թվերի գումարը 800 է: Ի՞նչ փոփոխություն կկրի գումարը, յեթե գումարելիներից մեկը մեծացնենք 50-ով, մյուսը փոքրացնենք 70-ով:

57. Գումարելիներից մեկը մեծացրած և 50-ով, ի՞նչ փոփոխության պետք է յենթարկել մյուս գումարելին, վոր նրանց գումարը մեծանա 80-ով:

58. Ի՞նչ փոփոխություն կկրի գումարը, յեթե մի գումարելին ավելացնենք 16, իսկ մյուսին՝ 24. մի գումարելին ավելացնենք 84, իսկ մյուսից հանենք 100. յերկու գումարելիներին ավելացնենք 24-ական, իսկ յերրորդից հանենք 48:

59. Գումարեցեք թվերը. կլորացնելով մեկ կամ յերկու գումարելիները. $427+297$, $398+299$, $598+387$, $498+397$, $602+198$, $703+197$, $101+290$:

60. Յերկու վազոնում կար 9358 կգ բեռ: Կայարաններից մեկում առաջին վազոնի բեռին ավելացրին ևս 300 կգ, իսկ յերկրորդ վազոնից բեռնաթափեցին 500 կգ: Ընդամենը ի՞նչ քան զարձալ յերկու վազոնի բեռը:

ԲԱԶՄԱՆԻՇ ԹՎԵՐԻ ՀԱՆՈՒՄԸ

61.	$\begin{array}{r} 3453 \\ 2187 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 2842 \\ 1756 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 41560 \\ 29780 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 4345607 \\ 1637908 \\ \hline \end{array}$
62.	$\begin{array}{r} 32384117 \\ 18494249 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 325623545 \\ 238724686 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 463752131346 \\ 163678965489 \\ \hline \end{array}$	
63.	$\begin{array}{r} 7068 \\ 3498 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 3004 \\ 1825 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 45003 \\ 14895 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 38724 \\ 9035 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 15826 \\ 6080 \\ \hline \end{array}$
64.	$\begin{array}{r} 20101 \\ 8795 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 30103 \\ 6274 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 101010 \\ 65432 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 1001001 \\ 999999 \\ \hline \end{array}$
65.	$\begin{array}{r} 1005003 \\ 904978 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 8100100 \\ 7056234 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 20000002 \\ 8643577 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 42000100 \\ 1000200 \\ \hline \end{array}$

66. Պակասեցրեք՝

ա) 1860-ը 325 միավորով, բ) 3040-ը 1070-ով:

դ) 2364-ը 1218 » , դ) 2100-ը 1645-ով:

67. Գտեք հետևյալ թվերի տարբերությունը՝

ա) 15008 և 3750-ի, գ) 52300 և 8060-ի,

բ) 20001 և 4365-ի, դ) 10346 և 9305-ի:

68. Գանիստ՝

1) 4738-ը մեծ է 2369-ից, 3) 965-ը փոքր է 2200-ից,

2) 5707-ը մեծ է 1800-ից, 4) 424-ը փոքր է 1080-ից:

69. Վո՞ր թվին պետք է ավելացնել 360, վոր ստացվի 1788:

Վո՞ր թվին պետք է գումարել 1625, վոր ստացվի 4000:

Ինչքան պետք է ավելացնել 812-ին, վոր ստացվի 3500:

70. 6328-ի և 4126-ի տարբերությունն ավելացրեք նրանց գումարը:

71. 10132-ի և 610-ի տարբերությունից հանեցեք 1100:

72. Նվազելին 3476 է, հանելին՝ 1393: Գտեք տարբերությունը:

73. Հանելին 1200 է, տարբերությունը՝ 1875: Գտեք նվազելին:

74. Նվազելին 3200 է, տարբերությունը՝ 1538: Վորքան է հանելին:

75. Վորքան և նվազելին, յեթե հանելին 38 է, իսկ տարբերությունը՝ 62:

76. Վորքան և հանելին, յեթե նվազելին 100 է, իսկ տարբերությունը՝ 15:

77. Նվազելին հանելիքից մեծ է 30-ով: Վորքան և տարբերությունը:

78. Գտեք x -ը.

$$a) \quad x - 642 = 1821 \qquad b) \quad 8500 - x = 568$$

$$x - 56 = 972 \qquad 7260 - x = 1435$$

$$x - 630 = 518 \qquad 2200 - x = 1400$$

$$v) \quad x - 986 = 4300$$

$$2806 - x = 408$$

$$x - 250 = 750$$

79. Կատարեցեք հանում և ուտղեցեք.

$$\begin{array}{r} 3\,600\,000 \\ - 1\,756\,482 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 1\,000\,000 \\ - 734\,005 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 2\,800\,300 \\ - 977\,456 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 3\,500\,000 \\ - 800\,301 \\ \hline \end{array}$$

80. 3817-ից 1736 հանելուց հետո մնացորդում ուտղելի և 2081: Հանման ճշտությունն ստուգեցեք յերկու ձևով:

81. Լենա գետի յերկարությունը 4600 կմ է: Որ գետը 250 կմ կարճ է Լենայից, իսկ Ուրալ գետը 1970 կմ կարճ է Որ գետից: Ի՞նչ յերկարություն ունի Ուրալ գետը:

82. Մի քաղաքում կա 28 765 տուն, վորից 19 800 տունը քարաշեն է, մնացածը՝ փայտաշեն: Այդ քաղաքում վճիռ տեսակ տներն են ավելի և քանիսով ավելի:

83. Վառելափայտի պահեստում կար 30 210 խոր. մ սոճի փայտ և 7294 խոր. մ պակաս կեչի փայտ: Ձմեռվա ընթացքում սոճի փայտից վաճառեցին 26 084 խոր. մ, իսկ կեչի փայտից՝ 9126 խոր. մ պակաս: Վճիռ տեսակ փայտից քիչ մնաց և վորքանսով քիչ:

84. Կոլտնտեսական դաշտերում յերրորդ հնդամյակի սկզբին աշխատում էր 367 000 տրակտոր, զրանից 262 400-ով պակաս՝ կոմբայն, իսկ կոմբայնից 42 800-ով պակաս՝ բեռնատար

մեքենաներ: Ընդամենը քանի՞ դյուլատնտեսական մեքենա յեր աշխատում կոլտնտեսական դաշտերում:

85. Ցարական Ռուսաստանի տարրական և միջնակարգ դպրոցներում սովորում էին 8 025 000 յերեխա: Սոալին հնգամյակի սկզբին ԽՍՀՄ-ում կար արդեն 12 604 000 սովորող, իսկ յերկրորդ հնգամյակի վերջին—28 842 000 սովորող: Համեմատած ցարական Ռուսաստանի հետ ԽՍՀՄ սովորողների թիվը քանիսով ավելացավ առաջին հնգամյակի սկզբին, քանիսով՝ 2-րդ հնգամյակի վերջին:

86. ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի ընտրություններին ձայնի իրավունք ունեցող 94 138 159 մարդուց հիվանդություն և այլ պատճառներով չեն մասնակցել ընտրություններին 3 025 006 մարդ: ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի գեպուտատներին ընտրությանը քանի՞ մարդ մասնակցեց:

87. Յերկրորդ հնգամյակի վերջին ԽՍՀՄ-ում աշխատավարձի Ֆոնդը, համաձայն պլանի պետք է կազմեր 50 700 000 000 ռուբլի: Իրականում այդ Ֆոնդը բարձրացավ մինչև 80 000 000 000 ռուբլու: Քանի՞ ռուբլով գերազանցեց պլանը:

ՏՄՐԵՐՈՒԹՅԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ

88. Կոլտնտեսության ակումբը կահավորելու համար բաց թողին 5000 ռուբլի: Մյանից 3200 ռուբլի ծախսվեց կահ-կարամիսների վրա, իսկ մնացածը—գրադարանի: Քանի՞ ռուբլի ծախսվեց գրադարանի վրա:

Ոգտվելով նախորդ խնդրի պատասխանից, գտեք՝ քանի՞ ռուբլի կծախսեյին գրադարանի վրա, ա) յեթե բաց թողնված գումարը 200 ռուբլով ավելի լիներ, բ) յեթե կահավորման վրա ծախսված գումարը 150 ռուբլով պակաս լիներ:

89. Նվազելին 450 է, հանելին՝ 300: Գտեք տարբերությունը:

Նվազելին մեծացնենք 50-ով: Ինչքան կլինի տարբերությունը:

Նվազելին փոքրացնենք 20-ով: Ինչքան կլինի տարբերությունը:

90. Լուծեցեք և բացատրեցեք յուրաքանչյուր սրինակը:

ա) 8427—1936
(8427+432)—1936
(8427—321)—1936

բ) 8400—2786
(8400+5214)—2786
(8400—1414)—2786

91. Նվազելին 280 և, հանելին՝ 150: Գտեք տարբերությունը:

Հանելին մեծացնենք 20-ով: Ինչքան կլինի տարբերությունը:

Հանելին փոքրացնենք 20-ով: Ինչքան կլինի տարբերությունը:

92. Լուծեցեք և բացատրեցեք յուրաքանչյուր որինակը.

ա) 8000—1742
8000—(1742+750)
8000—(1742—330)

բ) 5786—342
5786—(342+35)
5786—(342—45)

93. Նվազելին 2565 և, հանելին՝ 1322: Գտեք տարբերությունը:

Նվազելին մեծացրեք 250-ով: Ինչքան կլինի տարբերությունը:

Նվազելին և հանելին մեծացնենք 250-ով: Ինչքան կլինի տարբերությունը:

94. Յերկու թվերի տարբերությունը 25 է: Ի՞նչ փոփոխություն կունենա այդ տարբերությունը, յեթե նվազելին մեծացնենք 35-ով, յեթե հանելին մեծացնենք 15-ով, յեթե նվազելին փոքրացնենք 10-ով, յեթե հանելին փոքրացնենք 20-ով, յեթե նվազելին և հանելին մեծացնենք 12-ով, յեթե նվազելին և հանելին փոքրացնենք 18-ով:

95. Նվազելին մեծացնենք 35-ով: Ի՞նչ պետք է անել հանելին, փոքր տարբերությունը չփոխվի:

96. Հանելից փերցրին 25: Ի՞նչ պետք է անել նվազելին, փոքր տարբերությունը մնա նույնը:

97. Նվազելին մեծացրին 25-ով, իսկ հանելին փոքրացրին 25-ով: Ի՞նչ յեղով տարբերությունը:

98. Տվյալները կլրացնելով կատարեցեք հանում.

457—197	597—325	398—197	599—398
868—499	898—262	797—498	898—597
727—298	899—428	597—298	497—299

ԳՈՒՄԱՐՄԱՆ ՑԵՎ ՀԱՆՄԱՆ ԿՐԿՆՈՒԹՅՈՒՆ

99. 35 67 · 250 000 + 8 275 250 000 — 7 427 854 000
45 913 440 000 — 27 486 569 300 + 17 348 000 000
17 300 001 000 — 7 450 009 020 — 3 685 700 076

100. 52 010 002 000 — 28 360 081 905 — 23 585 300 195
(30 450 000 + 12 350 000) — (8 750 000 + 4 850 000)
(30 450 000 — 8 750 000) + (12 350 000 — 4 850 000)

101. (1 000 000 — 9) + (10 000 — 9991)
(10 000 — 3) + (600 000 — 69 997)
(1 000 000 + 1) — (100 000 — 99 999)
(100 000 + 6) — (30 000 — 24 994)

102. Ուայոնը պլանով պետք է ունենար 19 895 կով և 13 680 յեղ ու հորթ: Հաշվառումից պարզվեց, փոքր ուայոնում կա 35 240 գլուխ յեղջերավոր անասուն: Ուայոնում պլանը ինչքանով է գերազատարված:

103. Տնային վարչությունը վերանորոգեց տունը: Դրա համար 2678 ուռլու նյութեր գնեց, քարտաշներին վճարեց 1605 ուռլու, հյուաններին՝ 918 ուռլով պակաս, քան քարտաշներին, և մյուս բանվորներին՝ 1300 ու: Գանի ուռլու յեր ըաց թողած տան վերանորոգման համար, յեթե այս բոլոր ծախսերից հետո տնային վարչության մոտ մնաց 2030 ու:

104. Մի գյուղատրհուրդ ուներ 1100 հա մարզագետին, դրանից 736 հա պահած տնամերձ անտեսություն, անտառ — 1000 հա, անհարմար հողեր՝ 868 հա պոկատ անտառներից, մնացածը վարելահողեր էլին: Վերջին եր վարելահողը, յեթե բոլոր հողերի տարածությունը 7458 հա էր:

105. Անցյալ տարի գործարանը ծախեց 215 600 տ ածուխ և 135 800 տ նավթ: Այս տարի ծախսած ածխի և նավթի քանակը միասին 398 400 տ է, սակայն ծախսած նավթի քանակն անցյալ տարվա համեմատությամբ ավելացավ 106 700 տ: Այս տարի վերջինով պակասեց ծախսած ածխի քանակը:

106. Խորհանոտության նախրից մորթեղու համար վերցրին 337 գլուխ անասուն, հետո ավելացրին նույն նախրին 150

գլուխ ցեղական անասունը Դրանից հետո նախորդում յեղավ 2000 գլուխ: Սկզբում քանի՞ գլուխ անասուն կար նախորդում:

107. Դրամարկդից նախ վերցրին 28 760 ու., հետո՝ 3005 ու. և ապա՝ դարձյալ 30 786 ու.: Դրանից հետո նույն դրամարկդը մոռեցին 3600 ու., և դրամարկդի գումարը դարձավ 7309 ու.: Սկզբում ինչքա՞ն փող կար դրամարկդում:

108. Նանթարգելի գյուղան արված և 1753 թվին: Դրանից 160 տարի առաջ հնարված ևր հեռագրատակը, իսկ հեռագրատակի գյուղից 150 տարի առաջ արված ևր գրքի տպագրության դյու-սը: Վեր թվին և արված այդ գյուղանից յուրաքանչյուրը և քանի՞ տարի յե անցել մինչև այժմ:

109. ԽՍՀՄ-ում յերկրորդ հնդամյակի չորս տարում կա-ռուցված են 16 725 դպրոց: Սրանցից 3587 դպրոց կառուցված են 1933 թ., 478 դպրոցով ավելի՝ 1934 թ., իսկ մնացած դպրոց-ները կառուցված են 1935—1936 թվերին: Քանի՞ դպրոց և կա-ռուցված 1935—1936 թվերին:

110. Յերկրորդ հնդամյակի վերջին ԽՍՀՄ մանկապարտեզ-ներում կային 4 271 000 յերեխա: Այդ նույն ժամանակ Ամերի-կայի Միացյալ Նահանգների մանկապարտեզներում կային մի-այն 639 000 յերեխա, Ֆրանսիայի մանկապարտեզներում — 232 000 յերեխա պակաս ԱՄՆ-ից, իսկ Ճապոնիայում՝ 264 000 յերեխա պակաս Ֆրանսիայից: ԽՍՀՄ մանկապարտեզներում յե-րեխաների թիվը քանիսով մեծ ևր ԱՄՆ-ի, Ֆրանսիայի և Ճա-պոնիայի մանկապարտեզները յերեխաների թվից, միասին վերց-րած:

ԲԱԶՄԱՆԻՇ ԹՎԵՐԻ ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄԸ

111. 6438×8	112. 38 049×4	113. 2 423 789×4
4737×7	82 305×6	1 975 803×8
3579×6	37 063×7	4 364 042×3
5649×9	47 874×3	5 283 954×7
7948×4	86 568×9	7 570 932×9
114. 365×32	115. 508×64	116. 5335×676
826×23	805×93	7887×767
638×45	407×58	6263×483

841×34	904×67	7676×975
758×68	703×96	8585×763
679×79	609×84	9797×854

117. 2385×505	118. 4005×304	119. 10 501×202
3214×707	5016×709	30 608×303
2143×606	6008×503	40 304×404
3543×804	7038×809	60 705×505
8769×906	8009×903	70 609×606
9654×708	9046×805	90 407×808

120. 43 251×5469	121. 2009×9001	122. 5300×67
63 422×7858	3004×8008	4800×38
57 643×3976	5003×7006	8700×58
68 754×4587	6009×5008	9400×35
74 685×6395	7004×4007	7500×96
86 966×5943	8006×6004	6900×87

123. 248×1600	124. 430×530	125. 5200×130
156×2400	560×470	3800×760
367×3700	840×650	2900×850
574×8900	790×290	450×3700
783×9700	380×950	630×4900
698×6800	560×870	940×6800

126. 34 567×10	127. 3040×5060
8275×100	4050×360
3892×1000	2000×408
546×10 000	4500×6070
711×100 000	5060×8010
28×1 000 000	6350×3200

128. 7200×9000	18 300×2700
5326×1000	24 700×3600
8823×4000	19 000×4800
7516×8000	35 700×3500
3420×7000	146 000×1900
5600×3000	209 000×4800

$$129. (287\ 643 + 408 + 36\ 010) \times (1\ 000\ 003 - 994\ 966) \\ (3\ 010\ 004 - 9\ 605\ 096 + 805\ 102) \times (10\ 000 - 9\ 999) \\ (200\ 100 - 8036) \times (861 : 814) - 192\ 064$$

130. Մեծացրե՛ք՝

ա) 284-ը 38 անգամ	348-ը 100 անգամ
բ) 3560-ը 58 »	դ) 38-ը 1000 անգամ
գ) 6325-ը 128 »	շ) 276-ը 10 000 անգամ
դ) 3285-ը 50 »	է) կրկնապատկեցե՛ք 3576-ը
ե) 125-ը 10 »	ը) յեռապատկեցե՛ք 714-ը:

131. Ի՞նչ թիվ կտասցվի, յիթե՝

8452 իբրև դումարելի կրկնենք 26 անգամ;
1790 » » » 65 անգամ:

132. Գտե՛ք այն թիվը, վորը ա) 540-ից մեծ է 12 անգամ,
բ) 275-ից մեծ է 75 անգամ, գ) 648-ից մեծ է 24 անգամ:

133. Մոսկվայի մետրոպոլիտենն իր աշխատանքի յերկ-
րորդ տարում որական բաց էր թողնում 578 գնացք, յուրաքան-
չյուր գնացքում միջին հաշվով 630 մարդ: Քանի ուղևոր տե-
ղափոխվեց մի տարում:

134. Յերկրորդ հնդամյակի վոխտաության վեցերորդ խա-
ղարկության ժամանակ 200 տոմս շահեցին 3000-կան ուղբի,
1000 տոմս շահեցին 1000-ական ուղբի, 10 000 տոմս շահեցին
500-ական ուղբի, 200 000 տոմս շահեցին 200-ական ուղբի,
840 800 տոմս շահեցին 150-ական ուղբի: Ընդամենը քանի՞ շա-
հում յեղավ և ի՞նչ դումարի:

135. 1913 թվին ցարական Ռուսաստանում մեքենաշինու-
թյան վրա ծախսվեց 748 000 000 ուղբի, իսկ 1936 թվին Խոր-
հրդային Միությունում՝ 28 անգամ ավելի: Ինչքա՞ն դրամ
ծախսվեց մեքենաշինության վրա 1936 թվին:

136. Մինչ հեղափոխությունը կոշիկեղենի բոլոր գործա-
րանները տարեկան 8 200 000 գույք կոշիկեղեն էլին տալիս: Յե-
թե այդ թիվը մեծացնենք 4 անգամ, ապա կտասցվի այնքան,
վորքան արտադրում են այժմ խորհրդային միայն յերեք ամե-
նամեծ գործարանները: Կոշիկեղենի խորհրդային բոլոր գործա-
րանները տարեկան 5 անգամ ավելի կոշիկ են արտադրում:

քան այդ յերեք գործարանները: Տարեկան քանի՞ գույք կոշ-
իկեղեն են տալիս խորհրդային բոլոր գործարանները:

137. Մի նավի 135 մարդուց բաղկացած ռազմաօդու կազ-
մի համար պարենամթերքի 128 որվա պաշար է պատրաստ-
ված: Քանի՞ որ կրավակառնացներ այդ պարենամթերքը մի մար-
դու համար:

138. Լուսինը Յերկրից 380 000 կմ հեռավորության վրա
յե դտնվում, իսկ Արեգակը Յերկրից մոտ 400 անգամ ավելի
հեռու յե դտնվում, քան Լուսինը: Հաշվեցե՛ք Արեգակի հեռավո-
րությունը Յերկրից:

139. ա) Արտադրյալը 100 է, իսկ բազմապատկիչը—5:
Ինչքա՞ն է բազմապատկիչը:

բ) Բազմապատկիչը 15 է, արտադրյալը՝ 1260: Հաշվեցե՛ք
բազմապատկիչը:

140. ա) Հաշվեցե՛ք բազմապատկիչը, յեթե արտադրյալը
60 է, իսկ բազմապատկիչը՝ 12:

բ) Բազմապատկիչը 135 է, արտադրյալը՝ 2295: Ինչքա՞ն
է բազմապատկիչը:

141. Ստուգեցե՛ք արտադրիչների և արտադրյալի միջև յե-
ղած կախումը՝ հետևյալ վարժությունները լուծելով:

85×24	96×22	48×63	64×44
$2040 : 85$	$2112 : 96$	$3024 : 48$	$2816 : 64$
$2040 : 24$	$2112 : 22$	$3024 : 63$	$2816 : 44$

142. Գտե՛ք անհայտ արտադրիչը՝

$x \times 16 = 240$	$14 \times x = 210$	$18 \times x = 360$
$x \times 9 = 567$	$15 \times x = 540$	$x \times 15 = 360$
$x \times 24 = 576$	$32 \times x = 384$	$46 \times x = 690$

143. 365-ը բազմապատկել են 24-ով և արտադրյալում
ստացել 8760: Ստուգեցե՛ք արդյունքը:

144. 284-ը 16-ով բազմապատկելուց արտադրյալում ստաց-
վել է 4544: Ստուգեցե՛ք զրա ճշտությունը:

ԱՐՏԱԴՐՅԱԼԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ

145. 5 հա հողամասից ստացան հաճարի բերք, յուրաքան-
չյուր հեկտարից միջին հաշվով 15-ական ցենտներ: Ի՞նչքան
էր ամբողջ բերքը:

Հաշվել այդպիսի մակերես ունեցող փոքրձևական դաշտից ստացված ամբողջ բերքը, յեթե յուրաքանչյուր հեկտարից ստացվեց կրկնակի:

Հաշվեցե՛ք 2 անգամ ամելի մեծ հողամասից ստացված բերքը, յեթե 1 հա-ից ստացված բերքը նախկինի չափ էր:

146. Ուղղանկյան յերկարությունն ու լայնությունը 3 սմ է 2 սմ է: Հաշվեցե՛ք նրա մակերեսը:

Ուղղանկյան յերկարությունը կրկնապատկեցին: Հաշվեցե՛ք նրա մակերեսը:

Ուղղանկյան յերկարությունը յեռապատկեցին, իսկ լայնությունը — կրկնապատկեցին: Քանի՞ անգամ մեծացավ մակերեսը (պատրաստեցե՛ք գծագիրը):

147. Ուղղանկյան մակերեսը 1152 քառ. մ է, իսկ յերկարությունը — 96 մ: Գտե՛ք լայնությունը:

Մյուս ուղղանկյան մակերեսը նույնքան է, իսկ յերկարությունը 3 անգամ պակաս է առաջին յերկարությունից: Հաշվեցե՛ք նրա լայնությունը:

148. Բազմապատկելին 24 է, բազմապատկիչը՝ 5: Հաշվեցե՛ք արտադրյալը:

Ինչքա՞ն կլինի այդ արտադրյալը, յեթե բազմապատկելին մեծացնենք 3 անգամ, յեթե բազմապատկելին փոքրացնենք 3 անգամ:

149. Հետևյալ որինակները լուծելով պարզեցե՛ք ինչպիսիս փոխվում արտադրյալը՝ բազմապատկելին փոխելիս:

ա) 72×5	բ) 36×3	գ) 24×4
$(72 \times 2) \times 5$	$(36 \times 2) \times 3$	$(24 \times 3) \times 4$
$(72 : 4) \times 5$	$(36 : 6) \times 3$	$(24 : 6) \times 4$
դ) 48×2	ե) 90×2	
$(48 \times 3) \times 2$	$(90 \times 3) \times 2$	
$(48 : 4) \times 2$	$(90 : 6) \times 2$	

150. Բազմապատկելին 30 է, բազմապատկիչը 2: Հաշվեցե՛ք արտադրյալը:

Ի՞նչ կլինի արտադրյալը, յեթե բազմապատկիչը մեծացնենք 5 անգամ, յեթե բազմապատկիչը փոքրացնենք 2 անգամ:

Ի՞նչ կլինի արտադրյալը, յեթե բազմապատկելին մեծացնենք 2 անգամ, իսկ բազմապատկիչը փոքրացնենք 2 անգամ:

151. Հետևյալ որինակները լուծելով պարզեցե՛ք, թե ար-

տադրիչները փոփոխելիս ի՞նչ փոփոխության է յենթարկվում արտադրյալը:

36×5	24×4	20×15
$36 \times (5 \times 2)$	$24 \times (4 \times 2)$	$20 \times (15 \times 3)$
$36 \times (5 \times 4)$	$24 \times (4 : 2)$	$20 \times (15 : 3)$
16×8		30×15
$(16 \times 4) \times (8 : 4)$		$(30 \times 3) \times (15 : 3)$
$(16 : 2) \times (8 \times 2)$		$(30 : 5) \times (15 \times 5)$
60×12		80×16
$(60 : 4) \times (12 \times 4)$		$(80 : 8) \times (16 \times 8)$
$(60 \times 3) \times (12 : 3)$		$(80 \times 4) \times (16 : 4)$

152. Հաշվեցե՛ք բնույն տեղափոխման արժեքը — ձիով, բեռնատար մեքենայով և շոգենավով ու բացատրեցե՛ք ինչու արդյունքները չեն փոխվում:

1 տ դինը	Բնույն քաշը	Արժեքը
Ձիով 72 կող.	250 տ	?
Բեռն. մեքենայով 24 կող.	750 տ	?
Շոգենավով . . . 6 կող.	3000 տ	?

153. Ի՞նչ փոփոխություն կկրի արտադրյալը, յեթե արտադրիչներից մեկը մեծացնենք 5 անգամ, իսկ մյուսը փոքրացնենք 5 անգամ:

154. Յերկու ինքնաթիռ թռան այբրողրոմից: Նրանցից մեկը թռավ 1200 կմ: Քանի՞ կիլոմետր թռավ մյուսը, յեթե նրա արագությունը 2 անգամ ավելի է, իսկ թռիչքի տեղումնը՝ 2 անգամ պակաս:

155. Բազմապատկելին փոքրացված է 15 անգամ: Ի՞նչ փոփոխության է յենթարկված բազմապատկիչը, յեթե արտադրյալը մնացել է անփոփոխ:

156. Յերկու թվերի արտադրյալը 96 է: Ի՞նչ փոփոխություն կկրի արտադրյալը, յեթե արտադրիչներից մեկը մեծացնենք 3 անգամ, յեթե արտադրիչներից մեկը փոքրացնենք 2 անգամ, յեթե արտադրիչներից մեկը մեծացնենք 4 անգամ, իսկ մյուսը փոքրացնենք 4 անգամ:

ԲԱԶՄԱՆԻՇ ԹՎԵՐԻ ԲԱԺԱՆՈՒՄԸ

157. 844:4 158. 368:4 159. 1592:4 160. 35 008:4
 696:3 637:7 4825:5 11 215:5
 555:5 728:8 5874:6 23 061:8
 936:3 819:9 5742:9 67 809:7

161. 9033:3 162. 90 030:3 163. 18 117:3
 5055:5 50 050:5 46 949:7
 8084:4 80 040:4 63 256:8
 4082:2 60 670:3 21 042:6
 6096:3 40 800:2 51 856:7
 6006:6 80 800:2 68 072:8
 7007:7 50 500:5 62 136:9

164. 16 056:8 165. 147:21 166. 3870:43
 36 042:6 114:19 2820:47
 49 042:7 184:23 4770:53
 18 081:9 241:29 4720:59
 36 054:6 248:31 2680:38
 64 072:8 333:37 2500:64
 45 036:9 287:41 5250:75

167. 1744:436 168. 9768:2442 169. 1691:19
 4576:572 12708:2118 1554:21
 3465:693 22712:5678 2205:49
 5222:743 14 070:2345 3417:51
 3312:368 24 192:3456 19 840:31
 24 750:495 365 360:4567 45 360:63
 33 750:375 611 010:6789 78 850:95

170. 4171:43 171. 26 528:32 172. 30 619:67
 3901:47 50 524:68 33 364:76
 3869:53 25 605:45 345 390:87
 44 890:67 30 352:56 301 080:78
 35 890:37 31 135:65 308 830:89

173. 62 730:306 174. 48 096:24 175. 81 120:39
 367 316:458 144 216:36 140 760:46

370 481:527 288 384:48 236 060:58
 110 213:359 325 585:65 325 120:64
 229 425:285 171 399:57 368 680:52
 835 104:476 272 612:68 2 985 700:73
 328 251:539 376 282:47 5 545 800:79
 255 625:625 219 534:73 6 673 200:83

176. 379 264:64 177. 1 245 144:348 178. 2720:340
 523 078:82 2 166 377:463 5250:750
 271 382:58 3 246 900:548 35 840:2560
 164 544:48 4 841 661:759 48 580:3470

179. 112 656:2347 180. 4600:920
 350 154:7146 34 000:8500
 2 094 370:5738 25 200:3600
 3 278 250:6975 56 400:9400
 3 380 010:4986 420 000:15 000
 38 566 192:9867 700 500:46 700

181. 5521:2 182. 6846:12 183. 87 512:25
 29 101:6 9125:38 418 736:53
 37 045:8 23 228:57 491 404:78
 48 337:9 62 312:93 427 260:89
 17 843:4 513 923:64 110 408:92
 2 7154:5 28 885:76 254 802:98

184. 3 970 565:132 185. 73 600 208:245
 11 616 247:232 9 630 084:320
 22 754 083:568 66 194 100:735

186. Առանց գործողութիւն կատարելու դաեք, թե ինչ
 քանորդ և մնացորդ կտապով հետեյալ թվերի բաժանումից.

168:10 31 724:1000 18 760 359:1000
 2365:100 85 968:10 000 92 837 031:100
 4718:100 94 326:10 000 10 030 005:10

187. Ի՞նչ թիով պետք է բազմապատկենք 24-ը, վոր ստա-
 նանք 576: Վճը թիով պետք է բազմապատկել 25-ով՝ 6 25 ստա-
 նալու համար:

188. Քանի՞ անգամ ա) 16-ը պարունակվում է 448-ի մեջ, բ) 32-ը պարունակվում է 672-ի մեջ, գ) 15-ը պարունակվում է 225-ի մեջ, դ) 24-ը կրկնվում է 576-ի մեջ, ե) 14-ը կրկնվում է 154-ի մեջ:

189. 864-ը փոքրացրեք 27 անգամ, 45 900-ը՝ 45 անգամ, 1650-ը՝ 55 անգամ, 1428-ը՝ 14 անգամ:

190. Քանի՞ անգամ 1) 41 286-ը մեծ է 983-ից, 2) 48 096-ը՝ 24-ից:

191. Քանի՞ անգամ 1) 53-ը փոքր է 3869-ից, 2) 47-ը փոքր է 376 282-ից:

192. Գտեք՝

1) 40, 68, 96, 128, 180, 240, 300-ի կեսը:

2) 60, 84, 96, 126, 189, 210, 330-ի յերրորդ մասը:

3) 32, 72, 88, 108, 164, 248, 320-ի չորրորդ մասը:

4) 54, 78, 90, 150, 192, 240, 378-ի վեցերորդ մասը:

5) 480, 960, 240, 144-ի 24-երորդ մասը:

193. Վճր թիվն է 6 անգամ փոքր 120-ից, 4 անգամ փոքր 280-ից, 16 անգամ փոքր 320-ից:

194. Գտեք 120-ի $\frac{3}{4}$ -ը, 360-ի $\frac{3}{8}$ -ը, 210-ի $\frac{2}{5}$ -ը, 240-ի $\frac{4}{5}$ -ը, 120-ի $\frac{5}{8}$ -ը, 1000-ի $\frac{3}{10}$ -ը, 2690-ի $\frac{7}{10}$ -ը:

195. Շոգենավը դեռ է անցներ 1944 կմ: Նա անցավ այդ տարածության տասներկուերորդ մասը: Քանի՞ ժամ ճանապարհն զնաց շոգենավը, յեթե նա մեկ ժամում անցնում էր 18 կմ:

196. 37 մ մահուդի համար վճարված է 2405 ուրբլի: Այդ մահուդից քանի՞ մետր կարելի չի գնել 1625 ուրբլով:

197. Խանութն առաջին օրը նույն տեսակի մահուդից վաճառեց 7920 ուրբլու, իսկ յերկրորդ օրը՝ 10 560 ուրբլու: Յերկրորդ օրը քանի՞ մետր մահուդ վաճառվեց, յեթե առաջին օրը վաճառվել էր 144 մետր:

198. Ցարական Ռուսաստանում Թուրքմենիայի գլորոցներում սովորում էին 7000 աշակերտ, իսկ յերկրորդ հնգամյակի վերջում Թուրքմենական ԽՍՀ գլորոցներում սովորում էին 161 000 աշակերտ: Յերկրորդ հնգամյակի վերջում քանի՞ անգամ մեծացավ աշակերտների թիվը Թուրքմենական ԽՍՀ-ում:

199. Մի կոլտնտեսություն 150 հա հողամասից ստացավ 2700 ց ցորեն, իսկ մի ուրիշ կոլտնտեսություն 30 հա հողամասից՝ 1080 ց ցորեն: Յերկրորդ կոլտնտեսության մի հեկտարի բերքը քանի՞ անգամ բարձր էր առաջին կոլտնտեսության 1 հա բերքից:

200. 240 բանվորի համար միջերված է 30 օրվա պարեն: Քանի՞ օր կբավականացնեն այդ պարենամթերքը 160 բանվորի համար:

201. Գրաշարը 120 ժամում ձեռքով շարեց 180 000 տառ, իսկ մեքենայով՝ 675 000 տառ 75 ժամում: Մեքենայի աշխատանքը քանի՞ անգամ ավելի չի ձեռքի աշխատանքի արտադրողականությունից:

202. Բազվի շրջանում մեկ տարում հանված է 23 800 000 տ նավթ, Գրոդնու շրջանում՝ 7 անգամ պակաս Բազվի շրջանից, իսկ Իշիմբայեվոյում՝ 2 432 000 տ պակաս Գրոդնու շրջանից: Քանի տոնն նավթ է հանված մի տարում Իշիմբայեվոյի շրջանում:

203. 1936 թվին 6 ամսվա ընթացքում ԽՍՀՄ-ում բաղմադավալ մայրերին տրված է 203 400 000 ուրբլի ոժանդակություն, իսկ 1937 թվին 9 ամսվա ընթացքում՝ 875 700 000 ուրբլի: Նախորդ տարվա համեմատությամբ քանի՞ ուրբլով ավելացավ ոժանդակության ամսական միջին վճարումը 1937 թվին:

204. 1937 թվին կոլտնտեսությունների համար դնված են հացահատիկների զտման մեքենաներ 11 219 000 ուրբլու, իսկ 1938 թվին ձեռք է բերվել նույն մեքենաներից 33 657 000 ուրբլու: Քանի՞ անգամ ավելացավ հացահատիկների զտման մեքենաներ գնելու համար կատարվող ծախսը 1938 թվին:

205. Բաժանարարը 18 է, քանորդը՝ 4: Գտեք բաժանելին: Քանորդը 124 է, բաժանարարը՝ 15: Գտեք բաժանելին:

206. Քանորդը 36 է, բաժանելին՝ 5004: Հաշվեցեք բաժանարարը:

Բաժանելին 864 է, քանորդը՝ 24: Գտեք բաժանարարը:

207. Քանորդը 15 է, բաժանարարը՝ 28 է ֆապորդը՝ 15: Վորքան է բաժանելին:

208. Բաժանելին 1869 է, քանորդը՝ 24, մնացորդը՝ 69: Գտեք բաժանարարը:

Բաժանելին 1856 է, քանորդը՝ 45, մնացորդը՝ 11: Գտեք բաժանարարը:

209. Գտնել x -ը.

$$\begin{array}{lll} x:72=15 & 2400:x=96 & 1176:x=28 \\ x:72=12 & 1584:x=99 & 1088:x=32 \\ x:44=15 & 1024:x=64 & x:12=58 \end{array}$$

210. Կատարեցեք բաժանում և ոտուզեցեք (բազմադասակման և բաժանման միջոցով). 1) $13815:45$, 2) $351138:86$, 3) $40373:97$:

211. Կատարեցեք բաժանում և ոտուզեցեք. 1) $100:6$, 2) $360:50$, 3) $420:68$, 4) $280562:7$, 5) $720246:12$, 6) $36541:18$:

ՔԱՆՈՐԴԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԸ

212. Բաժանելին 120 է, բաժանարարը՝ 4: Գտեք քանորդը: Ցեթե բաժանելին մեծացնենք 3 անգամ, ի՞նչ փոփոխություն կկրի քանորդը:

Ցեթե բաժանելին փոքրացնենք 6 անգամ, ի՞նչ փոփոխություն կկրի քանորդը:

213. Հետևյալ որինականների լուծմամբ պարզեցե՛ք ինչպե՛ս և փոխվում քանորդը բաժանելին փոփոխելիս:

$$\begin{array}{lll} \text{ա)} 180:12 & \text{բ)} 225:5 & \text{գ)} 4608:96 \\ (180 \times 2):12 & (225 \times 3):5 & (4608 \times 4):96 \\ (180:3):12 & (225:3):5 & (4608:4):96 \\ \text{դ)} 8424:36 & \text{ե)} 4032:56 & \\ (8424:9):36 & (4032:12):56 & \\ (8424 \times 5):36 & (4032 \times 6):56 & \end{array}$$

214. Բաժանելին 240 է, բաժանարարը՝ 12: Գտեք քանորդը:

Ի՞նչ կօտացվի քանորդում, յեթե բաժանարարը մեծացնենք 5 անգամ:

Ի՞նչ կօտացվի քանորդում, յեթե բաժանարարը փոքրացնենք 2 անգամ:

215. Հետևյալ որինականները լուծելով պարզեցե՛ք, թե բաժանարարի փոփոխություն հետևանքով ինչպե՛ս և փոխվում քանորդը.

$$\begin{array}{lll} \text{ա)} 96:4 & \text{բ)} 432:36 & \text{գ)} 9999:303 \\ 96:(4 \times 2) & 432:(36 \times 3) & 9999:(303 \times 3) \\ 96:(4:2) & 432:(36:3) & 9999:(303:3) \end{array}$$

216. Բացատրեցե՛ք, քանորդի փոփոխությունը հետևյալ որինականներում.

$$\begin{array}{ll} \text{ա)} 1872:72 & \text{դ)} 2288:88 \\ 187200:72 & 228800:88 \\ \text{բ)} 97500:75 & \text{դ)} 52800:83 \\ 97500:7500 & 52800:8800 \end{array}$$

217. Բաժանելին 80 է, բաժանարարը՝ 4: Գտեք քանորդը: Ի՞նչ փոփոխություն կկրի քանորդը, յեթե բաժանելին մեծացնենք 3 անգամ:

Ի՞նչ փոփոխություն կկրի քանորդը, յեթե բաժանելին և բաժանարարը մեծացնենք 3 անգամ:

218. Հետևյալ որինականները լուծելով պարզեցե՛ք, թե ի՞նչ փոփոխություն և կրում քանորդը՝ բաժանելին ու բաժանարարը միաժամանակ մեծացնելու կամ փոքրացնելու դեպքում.

$$\begin{array}{ll} \text{ա)} 5504:86 & \text{դ)} 3600:18 \\ (5504 \times 2):(86 \times 2) & (3600:9):(18:9) \\ \text{բ)} 4500:75 & \text{ե)} 728:13 \\ (4500:5):(75:5) & (728 \times 2):(13 \times 2) \\ \text{գ)} 1564:34 & \text{դ)} 3672:54 \\ (1564 \times 3):(34 \times 3) & (3672:2):(54:2) \end{array}$$

219. Ցերկու թվերի բաժանումից ոտացած քանորդը 15 է: Ի՞նչ փոփոխություն կկրի քանորդը, յեթե բաժանելին մեծացնենք 2 անգամ, յեթե բաժանելին փոքրացնենք 3 անգամ, յեթե բաժանարարը մեծացնենք 5 անգամ, յեթե բաժանարարը փոքրացնենք 4 անգամ, յեթե բաժանելին և բաժանարարը մեծացնենք 6 անգամ, յեթե բաժանելին և բաժանարարը փոքրացնենք 8 անգամ:

220. Լուծել հետևյալ որինականները և խնդիրները, ոչտա-

գործերով քանորդի անփոփոխ մնալու հատկութիւնը, բաժանելիք և բաժանարարի միաժամանակ հաճառար անդամ մեծացնելու կամ փոքրացնելու դեպքում:

$$\begin{array}{cccc} 840 : 40 & 5400 : 1800 & 96\ 000 : 16\ 000 & 7500 : 2500 \\ 360 : 30 & 7200 : 2400 & 65\ 000 : 13\ 000 & 10\ 000 : 2500 \end{array}$$

221. Խորհրդանշութիւնն ունի 4000 հա վարելահող: Յերկէի գութանը աշխանը և գարնանը վարում և 25 հա, իսկ տրակտորային գութանը՝ 8 անգամ ավելի: Քանի՞ յերկէի գութան և հարկավոր այդ հողը վարելու համար: Քանի՞ տրակտորային գութան և հարկավոր նույն հողը վարելու համար:

222. Յերկու բաղաձնների միջև յեղած հեռավորութիւնը 1296 կմ է: Ապրանքատար զնացքը 1 ժամում անցնում էր 18 կմ, մարդատարը՝ 2/անգամ ավելի, իսկ ճեղքնիւթացը՝ 3 անգամ ավելի, քան ապրանքատարը: Քանի՞ ժամում անցավ այդ բաղաձնների միջև յեղած հեռավորութիւնն ամեն մի զնացքն առանձին առանձին:

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՐԳԸ՝ ՓԱԿԱԳԾԵՐ

ա) ՈՐԻՆԱԿՆԵՐ ԲԱՆԱՎՈՐ ՀԱՇՎՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՊԱՀՊԱՆՆԸՈՎ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

(Թույլատրվում է միջանկյալ արդյունքների զրանցում)

$$\begin{array}{cc} 223. & 15 \times 6 - 24 \times 3 & 36 \times 4 + 14 \times 4 \\ & 25 \times 3 + 2 \times 14 & 72 \times 5 - 16 \times 3 \\ & 18 \times 4 + 15 \times 5 & 64 \times 3 - 36 \times 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{cc} 224. & 110 \times 4 - 140 & 125 \times 3 - 15 \times 3 \\ & 125 \times 6 - 125 & 126 \times 4 - 16 \times 4 \\ & 240 \times 5 - 240 & (150 \times 5 - 250) \times 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{cc} 225. & 4^{\circ} 0 : 30 + 360 : 30 & 1000 : 50 - 550 : 50 \\ & 380 : 20 + 7^{\circ} 0 : 20 & 840 : 70 - 630 : 70 \\ & 720 : 60 - 420 : 60 & 720 : 90 + 450 : 90 \end{array}$$

$$\begin{array}{cc} 226. & 35 \times 6 - 35 \times 2 + 35 \times 4 & (120 + 80) \times 7 \\ & 36 \times 4 + 36 \times 3 - 180 : 2 & (180 + 70) \times 4 \\ & 25 \times 8 - 25 \times 3 + 125 \times 5 & 230 + 90 \times 3 \\ & (35 \times 10 + 35 \times 2 + 420) : 6 & 250 + 60 \times 8 \end{array}$$

$$\begin{array}{cc} 227. & 180 : 5 + 80 : 16 + 5 \times 16 & 320 - 40 \times 6 \\ & 125 : 5 + 125 : 25 + 5 \times 25 & 410 - 50 \times 7 \\ & 160 : 5 + 160 : 32 + 32 \times 5 & 630 - 90 \times 4 \\ & (120 : 8 + 120) : (15 + 8 \times 15) & 540 - 70 \times 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{cc} 228. & 14 \times 8 + 2 \times 14 & 45 \times 8 - 18 \times 5 \\ & 15 \times 7 + 3 \times 15 & 54 \times 5 - 16 \times 5 \\ & 18 \times 6 + 4 \times 18 & 32 \times 6 - 3 \times 32 \\ & 25 \times 5 + 5 \times 25 & 48 \times 5 - 2 \times 48 \end{array}$$

$$\begin{array}{cc} 229. & (450 : 50 + 7) \times 30 & 360 - 360 : 2 \\ & (630 : 90 + 133) : 35 & 750 - 750 : 2 \\ & (640 : 80 + 142) : 75 & 840 - 840 : 3 \times 2 \\ & (350 : 70 + 155) : 32 & 560 - 560 : 4 \times 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{cc} 230. & 150 - 25 \times 3 + 75 & 360 + 25 \times 6 - 140 \\ & (150 - 25) \times 3 + 125 & 450 - 24 + 145 \\ & 150 - 75 : 5 + 253 & 380 + 95 \times 2 - 370 \\ & (150 - 75) : 5 + 75 & 540 - 32 \times 5 + 150 \end{array}$$

$$\begin{array}{cc} 231. & 720 - 720 : 2 - 720 : 4 & 3 \times 4 \times 15 - 15 \times 3 \times 4 \\ & 909 - 900 : 2 - 900 : 4 & 5 \times 3 \times 16 - 16 \times 5 \times 3 \\ & 540 + 540 : 3 + 540 : 9 & 4 \times 12 \times 5 + 5 \times 12 \times 4 \\ & 750 + 750 : 3 + 750 : 6 & 5 \times 24 \times 7 - 7 \times 12 \times 5 \end{array}$$

բ) ԳՐԱՎՈՐ ԼՈՒԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՈՐԻՆԱԿՆԵՐ

$$\begin{array}{l} 232. \quad 72\ 294 + 439 \times 54 - 60\ 593 : 767 \\ \quad 50\ 182 + 767 \times 78 - 695 \times 86 \\ \quad 54\ 093 + 749 \times 88 - 71\ 592 : 76 \\ \quad 127\ 099 - 87\ 688 : 388 - 887 \times 75 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 233. \quad (25\ 234 : 62) \times (33\ 374 : 82) - 5649 \\ \quad (832 \times 247 + 53 \times 832) : 3 \\ \quad (247 + 53) \times 832 : 3 \\ \quad (87\ 912 : 99) : (36\ 963 : 999) \end{array}$$

$$\begin{array}{cc} 234. & 29\ 646 : 366 \times 122 & 56\ 289 : 87 \times 29 \\ & 18\ 648 : 222 \times 11 & 62\ 468 : 644 \times 161 \\ & 36\ 408 : 444 \times 11 & 68\ 112 : 86 \times 172 \\ & 53\ 280 : 555 \times 111 & 70\ 073 : 79 \times 79 \end{array}$$

ՈՐԻՆԱԿՆԵՐ ՅԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ

235. $4\ 350\ 800 : 730 + 335\ 320 : 83$

$32\ 067\ 000 : 63\ 000 - 200\ 330 : 670$

$478\ 800 : 95 + 416\ 640 : 84$

$(100\ 000 - 42\ 570) \times (46\ 965 : 93)$

236. $10\ 000 - 129\ 600 : 192 + 19\ 140 : 132 + 5500$

$16\ 000 - 120\ 190 : 170 + 4000 + 103\ 050 : 150$

$4000 - 143\ 620 : 1670 + 1006 - 71\ 810 : 86$

$(1\ 849\ 750 - 409\ 750) : (240 \times 60)$

$4598 \times 2645 - (394\ 593 + 348\ 396)$

237. $51\ 192 : 324 + 30\ 410 - 26\ 324$

$802 \times 406 - 881\ 604 : 12$

$(701\ 020 - 698\ 456) \times (208\ 128 : 542)$

$(370\ 849 + 271\ 967) : (1140 - 954)$

$514\ 300 - 1068 \times 154 + 615\ 729 : 167$

238. $3\ 357\ 162 : 246 + 227\ 363 - 685 \times 348$

$609 \times 896 + 7\ 430\ 412 : 362 - 565\ 645$

$80\ 015 - 2\ 164\ 725 : 675 + 206 \times 157$

$48 \times 56 \times 4663 - 2\ 891\ 031 : 879 + 604\ 305$

$205 \times 5458 - 5\ 876\ 496 : 549 + 1\ 688\ 016 : 264$

239. $14\ 097\ 564 : 468 + 6\ 750\ 465 : 185 - 23 \times 2584$

$(10\ 020\ 004 - 1\ 487\ 548) - (42 \times 5473 + 4\ 979\ 520 : 672)$

$21\ 613\ 340 : 2935 + 182\ 667 - 26 \times 7142 + 5661$

$358\ 002\ 150 - (376 \times 75\ 426 + 1\ 510\ 932 : 148)$

240. Գրեցե՛ք և կատարեցե՛ք հետևյալ գործողությունները՝

1) 1803 և 3448 թվերի գումարը մեծացրե՛ք 3 անգամ:

2) 21 004 և 907 թվերի տարբերությունը փոքրացրե՛ք 7 անգամ:

3) 308-ի և 509-ի արտադրյալը բաժանեցե՛ք 840-ի և 30-ի քանորդի վրա:

4) 1840 920-ը 23-ի բաժանեցե՛ք ու քանորդը մեծացրե՛ք 1090-ի և 100-ի արտադրյալով:

5) 3774 թիվը բազմապատկեցե՛ք 564-ով, ստացած արտադրյալը բաժանեցե՛ք 37-ի վրա և քանորդին ավելացրե՛ք 17 839:

241. 20 տառադձագործ և 28 հյուսն մի ամսում ստացան 13 952 ու: Յուրաքանչյուր հյուսնի վճարեցին 304-ական ուրլի: Ինչքան վճարեցին յուրաքանչյուր տառադձագործին, յեթե նրանց բոլորին ել վճարեցին հավասար:

242. Գործարանը 2 մարդատար և միքանի բեռնատար ավտոմեքենայի համար վճարեց 29 900 ուրլի: Մարդատար ավտոմեքենան արժեք 6200 ուրլի, իսկ բեռնատարը՝ 2700 ուրլով եժան: Քանի բեռնատար ավտոմեքենա գնվեց:

243. Կոլտնտեսությունը գնեց 5 հնձող և միքանի սերմացան մեքենա: Բոլորին վճարեց 5225 ուրլի: Հնձող մեքենան արժեք 825 ուրլի, իսկ սերմացան մեքենան՝ 3 անգամ պակաս: Քանի սերմացան մեքենա գնեց կոլտնտեսությունը:

244. Մի ընտանիք ուղևորվելով Հեռավոր Արևելք՝ անցավ 10 360 կիլոմետր: Յերկաթուղով նա գնաց 11 ուր՝ անցնելով որակա՛ն 840 կմ, իսկ շողենավով որակա՛ն 3 անգամ պակաս անցավ յերկաթուղով մի ուրում անցածից: Այդ ընտանիքը քանի ուր ճանապարհ գնաց:

245. ԽՍՀՄ հանքահորերում մի ուրում հանվեց 360 000 տ ածուխ: Այդ ածուխի $\frac{3}{4}$ մասը տեղափոխելու համար պահանջվում է 18 000 վագոն: Քանի տոնն ածուխ կբարձեն յուրաքանչյուր վագոնին:

246. Յերկու քաղաքների միջև յեղած հեռավորությունը 9315 կմ է: Այդ հեռավորությա՛ն $\frac{2}{3}$ -ը գնացքն անցավ 138 ժամում, իսկ հետո գնացքի արագությունն ավելացրին ժամը 7 կմ: Գնացքն ի՞նչ արագությամբ եր անցնում մնացած տարածությունը:

247. Խնայելամարկղը 3 ամսում մուծվեց 1327 480 ուրլի: Առաջին ամսին մուծեցին ամբողջ գումարի $\frac{3}{8}$ մասը, յերկրորդ ամսին՝ ամբողջ գումարի $\frac{2}{5}$ մասը: Ի՞նչ գումար մուծվեց յերրորդ ամսին:

248. Հեղեղման ժամանակ գետը հասավ 1980 մ լայնու-

թյան: Հանդարտման առաջին որը գետի լայնությունը փոքրացավ $\frac{1}{12}$ մասով, 2-րդ որն էլ փոքրացավ հեղեղման որվա լայնություն $\frac{1}{6}$ մասով: Յերկրորդ որվա վերջը ի՞նչ լայնություն էր գետը:

249. Եքսիկուսանտները մի խմբակ 4 որում անցավ 1866 կմ: Առաջին որը նա անցավ ամբողջ ճանապարհի վեցերորդ մասը, յերկրորդ որը՝ մնացածի հինգերորդ մասը, յերրորդ որը՝ 199 կմ ավելի, քան յերկրորդ որը: Քանի՞ կիլոմետր անցան եքսիկուսանտները չորրորդ որը:

250. Գործարանի 3 առանձին կորպուսներից ամեն մեկի համար պահանջվում է որակաւ 1860 կգ քարածուխ: Մտածում են քարածուխը փոխարինել տորֆով: Որակաւ ինչքա՞ն տորֆ է պահանջվում, յիթե 10 կգ քարածուխը տալիս է այնքան տաքություն, ինչքան 18 կգ տորֆը:

251. Գործարանն 8 ամսում ծախսեց 73 640 տ քարածուխ: Մտածում են նալթը տալիս է այնքան տաքություն, ինչքան 7 տ քարածուխը: Ամբողջ տարվա համար ի՞նչքան նալթ է հարկավոր քարածուխի փոխարեն:

252. 40 մ յերկարություն և 25 մ լայնություն ունեցող փորձադաշտից ստացվեց 180 կգ հաճար: Ի՞նչքան բերք կարելի չի սպասել 10 հա հողամասից:

253. Ուղղանկյուն հողամասի յերկարությունը 300 մ է, իսկ լայնությունը՝ 102 մ: Այդ հողամասի վրա տեղավորված են տունը, սարայը և պտղատու այգին: Տան յերկարությունը 25 մ է, լայնությունը՝ 14 մ: Սարայը բռնում է 250 քառ. մ տարածություն: Ի՞նչ տարածություն է բռնում պտղատու այգին:

254. Բանջարանոցն ունի 87 մ յերկարություն, 60 մ լայնություն: Նրա ամբողջ մակերեսի $\frac{3}{5}$ մասը հատկացված է կարտոֆիլի և վարունգի: Կարտոֆիլ ցանված է 1865 քառ. մ: Ի՞նչ քա՞ն տարածություն է հատկացված վարունգի համար:

255. Բանջարանոցի լայնությունը 80 մ է, իսկ յերկարությունը 3 անգամ ավելի չե լայնությունից: Ամբողջ մակերեսի $\frac{3}{8}$ մասը ցանված է կարտոֆիլ, 1020 քառ. մ դադար, իսկ մնացած մասը—կաղամբ: Ի՞նչ տարածություն է բռնում կաղամբը:

256. Վաճառեցին 2 միատեսակ բրդե կտոր: Սրանցից մեկը 72 մ էր, մյուսը՝ 65 մ: Առաջին ամբողջ կտորը 420 ռուբլով թանգ էր յերկրորդ կտորից: Ի՞նչ արժեյին 2 կտորը միասին:

257. 2 շոգենավ միատեսակ արագությունը անցան—մեկը 420 կմ, մյուսը—180 կմ, սակայն նրանցից մեկը 12 ժամով ավելի յեր գտնվում ճանապարհին, քան մյուսը: Յուրաքանչյուր շոգենավը քանի՞ ժամ ճանապարհ գնաց:

258. Չմշկակայանի համար գնեցին չմուշկներ: Մի խանութից գնեցին 650 ռուբ., իսկ մյուսից՝ նույն գնով 884 ռուբ., ընդվորում յերկրորդ խանութից 18 ղուբլով ավելի գնեցին, քան առաջին խանութից: Ընդամենը քանի՞ ղուբլ գնուշ գնեցին յերկու խանութից:

259. 2 ինքնաթիռ՝ շարժվելով հավասար արագությամբ, թռան՝ մեկը 1890 կմ, մյուսը—1260 կմ: Քանի՞ ժամ ճանապարհ անցավ յուրաքանչյուրը, յիթե առաջին ինքնաթիռը 3 ժամով ավելի գտնվեց թռիչքում, քան 2-րդը:

260. Կարի գործարանը բերին մի թոփ կտորեղեն, Վորն արժեք 1170 ռ., նույն կտորեղենի մի ուրիշ թոփ՝ 1590 ռ.: Առաջին թոփը 14 մ պակաս էր յերկրորդից: Ամբողջ կտորեղենից կարեցին հագուստներ, ամեն մի հագուստի վրա գործածելով 4-ական մ: Ընդամենը քանի՞ հագուստ կարեցին:

261. 5240 ռուբ. գնեցին հավասար քանակությամբ չիթ և սատին: Սատինի մետրն արժե 5 ռուբ., իսկ չիթին՝ 3 ռուբ.: Ընդամենը քանի՞ մետր կտորեղեն է գնված:

262. Մանկատան համար գնեցին միջանի մահճակալ ներքնակներով: Մահճակալը ներքնակով միասին արժեք 80 ռուբլի: Բոլոր մահճակալներն արժեյին 1250 ռ., իսկ բոլոր ներքնակները՝ 750 ռուբլի: Ի՞նչ արժեք յուրաքանչյուր մահճակալն ու ներքնակն առանձին-առանձին:

թյան: Հանդարտման առաջին որը գետի լայնությունը փոքրացավ $\frac{1}{12}$ մասով, 2-րդ որն ել փոքրացավ հեղեղման որվա լայնության $\frac{1}{6}$ մասով: Յերկրորդ որվա վերջը ի՞նչ լայնության եր գետը:

249. Եքսկուրսանտների մի խմբակ 4 որում անցավ 1866 կմ: Առաջին որը նա անցավ ամբողջ ճանապարհի վեցերորդ մասը, յերկրորդ որը՝ մնացածի հինգերորդ մասը, յերրորդ որը՝ 199 կմ ավելի, քան յերկրորդ սրը: Քանի՞ կիլոմետր անցան եքսկուրսանտները չորրորդ որը:

250. Գործարանի 3 առանձին կորպուսներից ամեն մեկի համար պահանջվում է որակա՞ն 1860 կգ քարածուխ: Մտածում են քարածուխը փոխարինել տորֆով: Որակա՞ն ինչքա՞ն տորֆ է պահանջվում, յեթե 10 կգ քարածուխը տալիս է այնքան տաքություն, Վորքան 18 կգ տորֆը:

251. Գործարանն 8 ամսում ծախսեց 73640 տ քարածուխ: Ստացվեց տալիս է այնքան տաքություն, ինչքան 7 տ քարածուխը: Ամբողջ տարվա համար ի՞նչքան նավթ է հարկավոր քարածուխի փոխարեն:

252. 40 մ յերկարություն է 25 մ լայնություն ունեցող վորձադաշտից ստացվեց 180 կգ հաճար: Ի՞նչքան բերք կարելի չի սպասել 10 հա հողամասից:

253. Ուղղանկյուն հողամասի յերկարությունը 300 մ է, իսկ լայնությունը՝ 102 մ: Այդ հողամասի վրա տեղավորված են տունը, սարայը և պտղատու այգին: Տան յերկարությունը 25 մ է, լայնությունը՝ 14 մ: Սարայը բռնում է 250 քառ. մ տարածություն: Ի՞նչ տարածություն է բռնում պտղատու այգին:

254. Բանջարանոցն ունի 87 մ յերկարություն, 60 մ լայնություն: Նրա ամբողջ մակերեսի $\frac{3}{5}$ մասը հատկացված է կարտոֆիլի և վարունգի: Կարտոֆիլ ցանված է 1865 քառ. մ: Ինչքա՞ն տարածություն է հատկացված վարունգի համար:

255. Բանջարանոցի լայնությունը 80 մ է, իսկ յերկարությունը 3 անգամ ավելի չե լայնությունից: Ամբողջ մակերեսի $\frac{3}{8}$ մասը ցանված է կարտոֆիլ, 1020 քառ. մ գաղար, իսկ մնացած մասը—կաղամբ: Ի՞նչ տարածություն է բռնում կաղամբը:

256. Վաճառեցին 2 միատեսակ բրդե կտոր: Սրանցից մեկը 72 մ էր, մյուսը՝ 65 մ: Առաջին ամբողջ կտորը 420 ռուբլով թանդ եր յերկրորդ կտորից: Ի՞նչ արժեքին 2 կտորը միասին:

257. 2 շոգենավ միատեսակ արագությամբ անցան—մեկը 420 կմ, մյուսը—180 կմ, սակայն նրանցից մեկը 12 ժամով ավելի յեր գտնվում ճանապարհին, քան մյուսը: Յուրաքանչյուր շոգենավը քանի՞ ժամ ճանապարհ գնաց:

258. Չմշկակայանի համար գնեցին չմուշկներ: Մի խանութից գնեցին 650 ռուբ., իսկ մյուսից՝ նույն գնով 884 ռուբ., ընդվորում յերկրորդ խանութից 18 զույգով ավելի գնեցին, քան առաջին խանութից: Ընդամենը քանի՞ զույգ չմուշկ գնեցին յերկու խանութից:

259. 2 ինքնաթիռ՝ շարժվելով հավասար արագությամբ, թռան՝ մեկը 1890 կմ, մյուսը—1260 կմ: Քանի՞ ժամ ճանապարհ անցավ յուրաքանչյուրը, յեթե առաջին ինքնաթիռը 3 ժամով ավելի գտնվեց թռիչքում, քան 2-րդը:

260. Կարի դործարանը բերին մի թոփ կտորեղեն, վորն արժեք 1170 ռ., նույն կտորեղենի մի ուրիշ թոփ՝ 1590 ռ.: Առաջին թոփը 14 մ պակաս էր յերկրորդից: Ամբողջ կտորեղենից կարեցին հագուստներ, ամեն մի հագուստի վրա գործածելով 4-ակա՞ն մ: Ընդամենը քանի՞ հագուստ կարեցին:

261. 5240 ռուբ. գնեցին հավասար քանակությամբ չիթ և սատին: Սատինի մետրն արժե 5 ռուբ., իսկ չիթին՝ 3 ռուբ.: Ընդամենը քանի՞ մետր կտորեղեն է գնված:

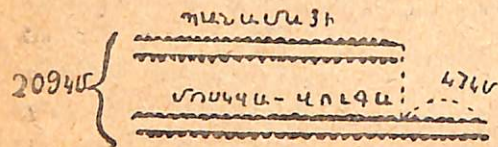
262. Մանկատան համար գնեցին միջանի մահճակալ ներքնակներով: Մահճակալը ներքնակով միասին արժեք 80 ռուբլի: Բոլոր մահճակալներն արժեքին 1250 ռ., իսկ բոլոր ներքնակները՝ 750 ռուբլի: Ի՞նչ արժեք յուրաքանչյուր մահճակալն ու ներքնակն առանձին-առանձին:

263. Բանվորների համար գնեցին մի քանի զուլյե թաղի-
քե վոտնաման կրկնակոշիկներով՝ 123-ական ուղւի զուլյե: Բո-
ւոր թաղիքե վոտնամաններն արժեյին 1500 ո., իսկ բոլոր կրկն-
ակոշիկները՝ 345 ուղւի: Ի՞նչ արժեք թաղիքե վոտնամանի
և կրկնակոշիկի ամեն մի զուլյե առանձին-առանձին:

264. Խորհանտեսությունն ունի 6675 գլուխ վոչխար և
զառ: Յուրաքանչյուր 100 վոչխարին ընկնում է 167 զառ: Քա-
նի վոչխար և քանի՞ զառ կա խորհանտեսությունում:

265. ԽՍՀՄ բոլոր տրակտորային գործարաններն ամառ-
կան բաց եյին թողնում 9570 տրակտոր. յուրաքանչյուր 319
տրակտորից 278 անիվավոր եյին, մնացածը՝ թրթուրավոր: Քա-
նի թրթուրավոր և քանի՞ անիվավոր տրակտոր բաց թողին գոր-
ծարանները մի տարում:

266. Մոսկվա-Վոլգա
ջրանցքը Պանամայի ջրանց-
քից ավելի յերկար է 47
կմ: Յեթեայդ ջրանցքների
յերկարությունը գումար-
ենք, կստանանք 209 կմ:
Հաշվեցեք Մոսկվա-Վոլգա
ջրանցքի յերկարությունը
(գծ. 1):

շկ. 1.
Գծ. 1

267. Խորհրդային իշխանության առաջին քսան տարում
Ուկրաինական և Ղազախական ԽՍՀ-ներում կառուցված է 5630
կմ յերկաթուղի, վորից Ղազախական ԽՍՀ-ում 1594 կմ ավելի,
քան Ուկրաինական ԽՍՀ-ում: Քանի՞ կիլոմետր յերկաթուղի յե
կառուցված Միութենական այս հանրապետություններից յու-
րաքանչյուրում:

268. Կոլտնտեսությունը ցանեց 124 հա ցորեն և հաճար.
ցորեն 36 հա պակաս ցանեց հաճարից: Ինչքան բերք ստացավ
կոլտնտեսությունը, յեթե 1 հա-ից ստացավ 22-ական ց ցորեն
և 18-ական ց հաճար:

269. Հեռու ծայրամասից Մոսկվա ուղևորվող եքսկուր-
սանտներն անցան յերկաթուղով և շոգենավով 3180 կմ: Յերկա-
թուղով նրանք 4 անգամ ավելի գնացին, քան շոգենավով: Քա-
նի կիլոմետր անցան եքսկուրսանտները յերկաթուղով և քանի՞
կիլոմետր շոգենավով:

270. ԽՍՀՄ-ում որական միջին հաշվով արտադրվում է
700 մա դառար և բեռնատար պատմեքոտ. միջին հաշվով 6
անգամ ավելի շատ են արտադրվում բեռնատար մեքենաներ, քան
մարդատար: Մի ամսում (25 որ) քանի՞ մարդատար և քանի՞
բեռնատար մեքենա յե արտադրվում առանձին-առանձին:

271. Բանջարեղենի 2 բաղաչում կար 2600 ց բանջարեղեն:
Յերբ առաջին բաղաչից վերցրին 260 ց, իսկ յերկրորդից 780 ց,
այլա յերկրորդ բաղաչում 3 անգամ ավելի պակաս բանջարեղեն
մնաց, քան առաջինում: Ինչքան բանջարեղեն կար յուրաքան-
չյուր բաղաչում:

272. Յերկու պահարանում 1170 գիրք կար: Առաջին պա-
հարանից վերցրին 150 գիրք: Դրանից հետո առաջին պահարա-
նում մնաց 2 անգամ ավելի քիչ գիրք, քան յերկրորդում:
Սկզբում քանի՞ գիրք կար յուրաքանչյուր պահարանում:

273. Դպրոցի կահավորման համար ձեռք բերին 210 սեղան
և նստարան: Սեղանները 6 անգամ քիչ եյին նստարաններից:
Նստարանն արժեք 12 ուղւի, իսկ սեղանը՝ 13 ուղւով թանգ:
Ընդամենն ինչքան վճարեցին սեղանների և նստարանների հա-
մար:

274. Այժմ ժամը քանի՞սն է, յեթե մինչև որվա վերջը 3
անգամ պակաս ժամանակ է մնացել, քան անցել է որվա սկզբից:

275. Մոսկվայից մինչև Մուրոմ շոգենավը գնում է 34 ժա-
մում՝ անցնելով մի ժամում միջին հաշվով 25 կմ: Քանի՞ ան-
գամ պակաս ժամանակ կհարկավորվի ինքնաթիռով Մոսկվա յից
Մուրոմ թռչելու համար, յեթե ինքնաթիռի ճանապարհը 550 կմ
կարճ է, իսկ արագությունը 6 անգամ ավելի յե շոգենավի ա-
րագությունից:

շկ. 2.
Գծ. 2

մանակ դուրս յեկան 2 գնացք: Առաջինը մի ժամում անցնում
էր 45 կմ, յերկրորդը՝ 35 կմ: 8 ժամից հետո գնացքները հա-
ն

դիպեցին: Հաշվեցեք Մոսկվայի և Լենինգրադի միջև յեղած հեռավորութիւնը (զծ. 2):

277. Յերկու քաղաքից իրար հանդեպ միաժամանակ դուրս յեկան 2 գնացք: Մեկը անցնում է մի ժամում 45 կմ, մյուսը՝ 48 կմ: 14 ժամից հետո գնացքները հանդիպեցին: Հաշվեցեք 2 քաղաքների միջև յեղած հեռավորութիւնը:

278. Յերկու քաղաքների հեռավորութիւնն իրարից 680 կմ է: Այդ քաղաքներից իրար հանդեպ միաժամանակ դուրս յեկան 2 գնացք: Մեկն անցնում էր ժամում 32 կմ, մյուսը՝ 53 կմ: Քանի՞ ժամից հետո գնացքները հանդիպեցին իրար:

279. Յերկու ավտոմեքենա միաժամանակ իրար հանդեպ դուրս յեկան 2 քաղաքից, վորոնց միջի տարածութիւնը 1320 կմ է: Ավտոմեքենաներից մեկը 1 ժամում անցնում էր 50 կմ, մյուսը՝ 60 կմ: Քանի՞ կիլոմետր ճանապարհ կանցնի նրանցից յուրաքանչյուրը մինչև իրար հանդիպելը:

280. Մոսկվայից և Սևաստոպոլից առավոտյան ժամը 6-ին իրար հանդեպ թռան 2 օդավառակ: Մեկը մի ժամում թռչում էր 200 կմ արագութեամբ, մյուսը՝ 180 կմ արագութեամբ: Վորքան է Մոսկվայի և Սևաստոպոլի միջև յեղած հեռավորութիւնը, յեթե օդավառակներն իրար հանդիպեցին առավոտյան ժամը 10-ին:

281. Կիեվի և Խարկովի միջև հեռավորութիւնը 495 կմ է: Այդ քաղաքներից միաժամանակ իրար հանդեպ դուրս յեկան յերկու գնացք: Նրանցից մեկը 1 ժամում անցնում էր 49 կմ: 5 ժամից հետո նրանք իրար հանդիպեցին: Մեկ ժամում քանի՞ կիլոմետր էր անցնում մյուս գնացքը:

282. Մոսկվայից և Մինսկից, վորոնց միջև յեղած հեռավորութիւնը 750 կմ է, միաժամանակ իրար հանդեպ դուրս յեկան 2 գնացք: Մոսկվայից դուրս յեկած գնացքն անցնում էր ժամում 40 կմ: Ի՞նչ արագութեամբ էր գնում Մինսկից դուրս յեկած գնացքը, յեթե նրանք իրար հանդիպեցին Մոսկվայից 400 կմ հեռավորութեան վրա:

283. Կոլտնտեսային նախիրն ունի 10 ցեղային կով: Սրանցից 2-ը տվին տարեկան 2500-ական լ կաթ, չորսը՝ 3600-ական լ, յերեքը՝ 3800-ական լ և մեկը՝ 4200 լ: Հաշվեցեք ցեղական մի կովից ռոտացած տարեկան միջին քանակի կաթը:

284. Գնացքը 2 ժամ գնաց, ժամը 45 կմ արագութեամբ, հետո՝ 3 ժամ՝ ժամը 48 կմ արագութեամբ և վերջապես դարձյալ 3 ժամ՝ ժամը 50 կմ արագութեամբ: Հաշվեցեք գնացքի միջին արագութիւնը:

285. Խորհրդային ժողովուրդը աշխատում է 5 տրակտոր: Նրանցից մեկը մի տարում վարեց 445 հա, մյուսը՝ 458 հա, յերրորդը՝ 452 հա, չորրորդը՝ 435 հա և հինգերորդը՝ 460 հա: Միջին հաշիվով քանի՞ հեկտար վարեց յուրաքանչյուր տրակտորը:

286. Գնեցին ձի, սայլ և սարք 660 ռուբլու: Ձին ռայի հետ արժեն 585 ռ., իսկ սայլը սարքի հետ՝ 300 ռ.: Ի՞նչ արժեն առանձին՝ ձին, սայլը և սարքը:

287. Կոլտնտեսութիւնն ստացավ 2235 պարկ հաճարի, դարու և ցորենի բերք: Հաճարն ու դարին միասին 1385 պարկ էր, դարին և ցորենը՝ 1445 պարկ: Քանի՞ պարկ էր ստացվել յուրաքանչյուր հացահատիկից:

288. Պիջակի, անդրավարտիկի և ժիլետի համար վճարեցին 182 ռուբլի: Պիջակը և անդրավարտիկը միասին արժեն 164 ռ., անդրավարտիկն ու ժիլետը—87 ռ.: Ի՞նչ արժեն յուրաքանչյուր իրն առանձին:

289. Սեղանի, աթոռի, բազմոցի և պահարանի համար վճարված է 342 ռ.: Սեղանը, պահարանը և բազմոցն արժեն 330 ռ., աթոռը, պահարանը և բազմոցն արժեն 312 ռ.: Սեղանն ու բազմոցն արժեն 130 ռ.: Ի՞նչ արժեն յուրաքանչյուր առարկան առանձին:

290. Անտոնապահ կինը կթում էր 12 կով: Տարեկան միջին հաշիվով յուրաքանչյուր կովից նա կթում էր 1500 լ կաթ: Յուրաքանչյուր 400 լ կաթ կթելը հաշվում էին 6 աշխոր: Քանի՞ աշխոր կհաշվեն նրան ամբողջ կթածի դիմաց:

291. Կոլտնտեսության բրիգադը, բաղկացած 12 մարդուց, 10 օրում դերանդով հնձեց հաճարի դաշտը: Իր աշխատանքի համար ինչքա՞ն հացահատիկ կստանա բրիգադը, յեթե մեկ հնձվորի 4 օրվա աշխատանքը հաշվում են 7 աշխոր և մի աշխորի համար վճարում են 8 կգ հաճար:

292. Կոլտնտեսականն որական պետք է վարի 75 ար: 10

որ աշխատելով՝ նա գերակատարեց հանձնարարութիւնը $\frac{1}{5}$ մասի չափով: 3 հա վարելու դիմաց կոլտնտեսականին տալիս են 7 աշխոր: Քանի աշխոր կնշանակեն կոլտնտեսականին ամբողջ աշխատանքի համար:

293. Յերկու բանվոր մըցում են. նրանցից մեկը, աշխատելով որական 7 ժամ, 5 որում պատրաստեց 2520 գամ, մյուսը 27 ժամում՝ 1836 հատ, Բանվորներից վերը մի ժամում ավելի շատ գամ եր պատրաստում և վորքա՞ն ավելի:

294. Պարարտացրած հողամասի ամեն մի հեկտարից ստացան 25 ց ցորեն, չպարարտացրած ամեն մի հեկտարից՝ 8 ց պակաս: Պարարտացրած ամբողջ հողամասից ստացվեց 850 ց, իսկ չպարարտացրածից—425 ց: Հաշվեցե՛ք 2 հողամասի մակերեսը:

295. Հացի գործարանում աշխատում են 150 բանվոր: Նրանք որական հունցում են 30 000 կգ ալյուր: Յուրաքանչյուր 100 կգ ալյուրից ստացվում է 35 կգ աճ: Միջին հաշվով ինչքան թխած հաց է գալիս մի բանվորին:

296. Մի տրակտորիստ 215 հա վարելու համար գործածեց 4300 կիլոգրամ վառելանյութ, մյուսը 217 հա վարելու համար—4218 կգ: Յերկրորդ տրակտորիստը քանի՞ կիլոգրամ տնտեսում ունեցավ, յեթե մի հեկտար վարելու համար տրակտորիստին հաճում է 21-ական կգ վառելանյութ:

297. Կոլտնտեսության 45 կովերը միջին հաշվով տալիս են 1150-ական լ կաթ: Միառժամանակից հետո կոլտնտեսության կովերի քանակը մեծացավ 2 անգամ, իսկ տարեկան ընդհանուր կաթնատվութիւնը—5 անգամ: Ինչքանով ավելացավ մի կովի տարեկան միջին կաթնատվութիւնը:

298. Մի խորհրտնտեսութիւնում 2400 գլուխ անասուն կա, նույն թվում 1224 կթի կով և 780 հորթ: Յուրաքանչյուր կթողին գալիս է 12 կով, յուրաքանչյուր հորթապահի՝ 26 հորթ, յուրաքանչյուր նախրապահի՝ 100 գլուխ: Խորհրտնտեսութիւնն անասունները խնամելու համար քանի՞ աշխատակից է հարկաւոր:

299. Գործարկումը 15 բանվորի պարգևատրեց հանգստյան տների ուղեգրերով՝ ուղեգիրը 486-ական ուղբի արժեքով, 8 բանվորի՝ փողով՝ 200-ական ուղբի, և 5 բանվորի՝ ուղիւղն:

գումիչներով: Ամբողջ պարգևատրության համար ծախսվեց 9890 ուղբի: Ի՞նչ արժեք մեկ ուղիւղն գումիչը:

300. Տեքստիլ գործարանի 600 բանվոր, աշխատելով յուրաքանչյուրը 3 մեքենայի վրա, որական արտադրում են 46 800 մ գործվածք: Գործարանի վերահսակողութիւնից հետո յուրաքանչյուր բանվոր աշխատում է 4 մեքենայի վրա և ամեն մի մեքենա 9 մ ավելի արտադրանք է տալիս, քան հին մեքենան: Գործարանն որական քանի՞ մետր ավելի գործվածք է արտադրում:

301. Կոլտնտեսութիւնը կոոպերատիվին վաճառեց 222 ց հաճար: Ստացած փողով նա գնեց մեկ ավտոմեքենա 2145 ու, կառուցեց հացահատիկի շտեմարան, վորը նստեց մեքենայից 2 անգամ թանգ, և կառուցեց գոմ, վորն շտեմարանից 1635 ուղբով հժան նստեց: Այս բոլոր ծախսերից հետո կոլտնտեսության մոտ մնաց 234 ուղբի: Ի՞նչ գնով վաճառվեց մեկ ցենտներ հաճարը:

302. Տուն կառուցելու համար յենթադրում էյին գնել 85 000 աղյուս, հազարը 82 ուղբով, 6945 կգ կիր՝ կիլոգրամը 6 կոպեկով և 6115 կգ ցեմենտ—կիլոգրամը 8 կոպեկով: Ամբողջ այս նյութից համար վճարվեց 528 ուղբով ավելի, քան յենթադրվում էր: Ի՞նչ արժեք շինարարական ամբողջ նյութեղերը:

303. Խանութն արհեստագործական արտեղից գնեց 3500 գործած կոթույում, հատը 22 ու, 50 կոպ: Ամբողջ արժեքի $\frac{1}{3}$

մասը խանութը պետք է վճարեր կանխիկ, իսկ մնացած գումարը հավաքար մասերով 5 ամսում: Յուրաքանչյուր ամիս քանի՞ ուղբի պետք է վճարեր խանութը:

304. Մի ուսյունում դպրոցների կառուցման համար ծախսվեց 165 000 ուղբի, իսկ մյուսում՝ 2 անգամ ավելի: Առաջին ուսյունի ամեն մի դպրոցի կառուցումը նստեց 11 000 ու, իսկ յերկրորդ ուսյունում՝ 10 000 ու: Ընդամենը քանի՞ դպրոց կառուցվեց յերկու ուսյունում:

305. Ակումբը ծրագրում էր 528 ուղբով գնել 24 աթոռ, բայց աթոռների հժան լինելու հետևանքով գնեց 9 աթոռ ավելի: Ինչքան էր հժանացել յուրաքանչյուր աթոռը:

306. Մանկատանը բաց էր թողնված 5400 ու՝ 120 վերմակ

գնելու, սակայն պարզվեց, վոր գներն իջեցված են և նույն փողով գնեցին 15 վերմակ ավելի: Քանի՞ ուղարկվեց և համայնքը յուրաքանչյուր վերմակը:

307. Գնեցին 7230 ուղարկվեց յեղևնու և կեչու փայտ: Կեչու փայտի 1 խոր, մետրն արժեք 12 ո., իսկ յեղևնու 1 խոր, մ—9 ուղարկվե: Քանի՞ խորանարդ մետր կեչու և յեղևնու փայտ գնեցին, յեթե միայն յեղևնու փայտն ընդամենը 290 խոր. մետր եր:

308. Մի արկղում կար 1440 ձու, մյուսում — 3 անգամ քիչ: Բոլոր ձվերի քանակը մասը ջարդված դուրս յեկավ, մնացածը վաճառվեց տասնյակը 4 ո. 80 կոպեկով: Քանի՞ ուղարկվե ասացվեց ձվերի վաճառքից:

309. Գնացքը 22 ժամում անցավ 1056 կմ: Այնտեղ մեկ ժամում գնացքից 18 կմ արագ ե շարժվում, իսկ ինքնաթիռի արագությունն ավտոյի արագությունից 3 անգամ ավելի յի: Ի՞նչ հեռավորություն կարող ե անցնել ինքնաթիռը մեկ ուրում:

310. Զոկատում կա 170 հրացանավոր կարմիր բանակային և 2 գնդացի: 1 ռոպեյում կարմիր բանակայինը հրացանից 8 գնդակ ե արձակում, իսկ գնդացիից՝ 400: Ի՞նչքան փամփուշտ պետք ե ունենալ 3 ժամ անընդհատ կրակելու համար:

311. Յերեք աշխատունակ անձից բաղկացած կոլտնտեսային ընտանիքի անդամներից առաջինը 20 աշխուր ավելի վաստակեց, քան յերկրորդը, իսկ յերրորդը՝ 2 անգամ քիչ, քան առաջին յերկուսը միասին: Ընտանիքի առաջին անդամը, փողի վերածելով, ստացավ 2700 ուղարկ., հաշվելով մի աշխուրն 9 ուղարկ.: Մի տարում ինչքան վաստակեց ամբողջ ընտանիքը:

312. Կոլտնտեսականների արտելը պարտավորվեց անտառից կայարան փոխադրել 2295 խոր. մ փայտ: Արտելն աշխատեց 15 ուր և ամեն ուր հավասար քանակությամբ փայտ փոխադրեց, վորից հետո մնաց փոխադրելու 1020 խոր. մ: Քանի՞ ուրում այդ մնացած փայտը կփոխադրի արտելը, յեթե որական 17 խոր. մ ավելի փոխադրի, քան առաջ եր փոխադրում:

313. Վագոններից 5 959 000 կգ ածուխ բեռնաթափելու համար վարձեցին 40 բանվոր: Յուրաքանչյուր բանվոր մի ուրում բեռնաթափում եր 5900 կգ ածուխ: Վեց ուրից հետո ավելացրին դարձյալ 15 բանվոր: Քանի՞ ուրում բեռնաթափեցին վագոնները:

314. Բեռնատար նավերը դատարկելու համար վարձեցին

բանվորների 2 արտել: Առաջին արտելում կար 30 մարդ, և յուրաքանչյուրը բեռնաթափում եր որական 6200 կգ: Յերկրորդ արտելում կար 2 անգամ պակաս բանվոր և յուրաքանչյուրը բեռնաթափում եր որական 130 կգ պակաս, քան առաջին արտելում: 3 ուրվա բեռնաթափումից հետո նավերում մնաց դարձյալ 600 500 կգ բեռ: Ընդամենը ինչքան բեռ կար բեռնատար նավերում:

315. Խանութը պետք ե ստանար 115 կգ հալած յուղ, կիլոգրամը 18 ուղարկ արժեքով, և 135 կգ կարագ, ընդամենը 4770 ուղարկ. արժողությամբ: Սակայն հալած յուղ ստացվեց միայն 75 կգ և մնացած ամբողջ փողով գնեցին կարագ: Ի՞նչքան կարագ գնեցին:

316. Ուղղանկյուն ձևի այգու յերկարությունը 275 մ ե, լայնությունը՝ 128 մ: Խնձորենիները բուսում են այդ այգու $\frac{2}{5}$ մասը: Այգում ընդամենը քանի՞ խնձորենի կա, յեթե յուրաքանչյուր 320 քառ. մ տարածությունն ընկնում ե 3 խնձորենի:

317. Յերկու թուփում կար 72 մ միատեսակ գործվածք: Գործվածքի մի թուփից վաճառեցին 240 ուղարկ., իսկ մյուսից՝ 180 ուղարկ.: Դրանից հետո առաջին թուփում մնաց 20 մ, իսկ յերկրորդում՝ 17 մ: Քանի՞ մետր գործվածք կար յուրաքանչյուր թուփում մինչև վաճառելը:

318. Յեթե դրամարկղում լինեք յեղած գումարից 3 անգամ ավելի և դարձյալ 715 ո., այն ժամանակ այնտեղ կլինեք 6211 ուղարկ.: Ի՞նչքան փող կար դրամարկղում:

319. Յեթե մտածված թիվը յեռապատկենք և ստացած արտադրյալից հանենք 325, այն ժամանակ կմնա 1175: Ի՞նչ թիվ ե մտածվել: Ստուգեցեք պատասխանը:

320. Յեթե մտածված թիվը մեծացնենք 8 անգամ, կստացվի մի թիվ, վորը 120-ից 10 անգամ մեծ ե: Ի՞նչ թիվ ե մտածված:

321. Յեթե մտածված թիվը փոքրացնենք 3 անգամ, կստացվի 260-ից 2 անգամ փոքր թիվ: Ի՞նչ թիվ ե մտածված: Ստուգեցեք պատասխանը:

322. Ցարական Ռուսաստանում 1913 թ. արտադրվել եր 418 շոգեքարշ: Յեթե այդ թիվը մեծացնենք 4 անգամ, ապա այդ ղեպքում եր դա 24-ով փոքր կլինի 1936 թ. ԽՍՀՄ-ում ար-

տադրված շողեքարչերի թիւը: 1936 թ. քանի՞ շողեքարչ է արտադրված:

323. Բրդե կտորեղենի մի մետրն արժե 60 ռ.: Յեթե դա արժեանքը 5 անգամ պակաս, այն ժամանակ ել նա թանգ կրիներ չթիւց 4 անգամ: Քանի՞ անգամ չթի մետրը եթան երդեղենի 1 մետրից:

324. Տուփում կար 36 սե մատիտ և միքանի գունավոր Յերբ սե մատիտների քանակը կրկնապատկեցին, իսկ գունավոր մատիտներից 5-ը գործածեցին, այն ժամանակ սե մատիտների քանակը 8 անգամ ավելացավ գունավոր մատիտների քանակից: Տուփում քանի՞ գունավոր մատիտ կար:

325. Դպրոցը փոխառության տոմսով շահեց մի գումար: Շահած գումարի կեսը ծախսեց մանկական գրադարանի լրացման համար: Մնացած փողը 2 հավասար մաս արվեց, մեկով գնեցին փոխառության 25 ուրլիանոց միքանի տոմս, իսկ մյուս մասով՝ 10 դույզ չմուշկ, դույզը 12 ռ. 50 կոպեկով: Փոխառության քանի՞ տոմս գնեց դպրոցը և ի՞նչ գումար եր շահել նա:

326. Դպրոցն ուներ միքանի գույզ չմուշկ: Յերբ շեֆական կաշմակերպությունը նվիրեց դպրոցին դարձյալ նույնքան գույզ չմուշկ և իրենք դպրոցականներն ել գնեցին 15 գույզ, յեղավ ընդամենը 67 գույզ: Քանի՞ գույզ չմուշկ ուներ դպրոցն սկզբում:

327. Կոլտնտեսությունը ցանեց ցորեն և ոտացավ մեկին 12: Հետևյալ տարին կոլտնտեսությունը ցանեց այդ ցորենի 15-րդ մասը և մեկին 20 ստանալով՝ ունեցավ 1920 ց ցորեն: Ինչքան ցորեն ցանեց կոլտնտեսությունն առաջին տարին:

328. 8 ձի կերակրելու համար 3 որում հարկավորվեց 204 կգ խոտ: Ինչքան խոտ կհարկավորվի 12 ձի 30 որ կերակրելու համար:

329. Մեքենան 25 որ, որական 14 ժամ աշխատելով, պատրաստեց 49 700 մեխ: Քանի՞ մեխ կպատրաստի նույն մեքենան, աշխատելով 30 որ, որական 20 ժամ:

330. 12 մեքենա 15 որում ձգեցին 14 400 մ լար: Քանի՞ մետր լար կձգեն 16 մեքենան 25 որում:

331. 20 պարկ կարտոֆիլի համար, վորի յուրաքանչյուր պարկը 80 կգ եր, կոլտնտեսականն ստացավ 374 ռ. 40 կոպ: Ինչքան փող կարելի յի ստանալ 15 պարկ կարտոֆիլի համար, յեթե յուրաքանչյուր պարկը 48 կգ քաշ ունենա:

332. Գիրքն ունի 180 եջ, յուրաքանչյուր եջում կա 35 տող, տողում՝ 36 տառ: Քանի՞ եջ կունենա այդ գիրքը, յեթե յուրաքանչյուր եջում տեղավորվի 40 տող, իսկ յուրաքանչյուր տողում՝ 45 տառ:

333. 3 որ աշխատելով, որական 6 ժամ, գրաշարը շարեց 18 810 տառ: Քանի որում կշարի նա 58 520 տառը, յեթե աշխատի որական 7 ժամ:

334. Շոգեաղացն աշխատելով որական 16 ժամ, 8 որում աղաց 640 ց ալյուր: Որական քանի՞ ժամ պետք ե աշխատի շոգեաղացը, վոր 12 որում աղա 1020 ց ալյուր:

ԲԱՐԴ ԱՆՎԱՆԱԿԱՆ ԹՎԵՐ

ՎԵՐԱԾՈՒՄ ՅԵՎ ԱՆՐԱԴԱՐՁՈՒՄ

335. Վերածեցեք կոպեկներին.

14 ուր.	10 ուր.	96 կոպ.	38 ուր.	2 կոպ.	
16 ուր.	80 կոպ.	225 ուր.	14 կոպ.	20 ուր.	5 կոպ.
89 ուր.	25 կոպ.	12 ուր.	8 կոպ.	100 ուր.	16 կոպ.

336. Վերածեցեք սանտիմետրերի.

5 մ	4 մ 38 սմ	7 մ 8 սմ
8 մ 30 սմ	10 մ 85 սմ	15 մ 5 սմ

337. Վերածեցեք դիցիմետրերի և միլիմետրերի.

6 մ	20 մ 6 դմ	9 սմ
18 մ	8 դմ	7 սմ 6 մմ
8 մ 3 դմ	5 դմ 4 սմ	1 դմ 8 մմ

338. Վերածեցեք մետրերի.

5 կմ	12 կմ 750 մ	8 կմ 5 մ
2 կմ 385 մ	95 կմ 35 մ	2 կմ 6 մ
3 կմ 300 մ	11 կմ 20 մ	10 կմ 40 մ

339. Վերածեցեք ցենտներն և կիլոգրամները.

12 տ	8 տ 25 կգ	17 ց
15 տ 8 ց	16 տ 37 կգ	6 ց 35 կգ
4 տ 325 կգ	10 տ 10 կգ	9 ց 20 կգ
14 տ 800 կգ	2 տ 5 կգ	3 ց 6 կգ

340. Վերածեցեք գրամները.

18 կգ	68 կգ 785 գ	10 կգ 55 գ
13 կգ 900 գ	15 կգ 90 գ	2 կգ 5 գ

341. Անդրադարձրեք ուղիւրները.

800 կող.	8964 կող.	30 600 կող.
1200 կող.	1508 կող.	43 060 կող.
675 կող.	2005 կող.	14 005 կող.

342. Անդրադարձրեք մետրերը.

600 սմ	1208 սմ	306 սմ
1345 սմ	10 056 սմ	2050 սմ

343. Անդրադարձրեք կիլոմետրերը.

6000 մ	38 035 մ	19 600 մ
7635 մ	2 009 մ	534 768 մ
8030 մ	82 080 մ	10 203 մ

344. Անդրադարձրեք կիլոգրամները.

7000 գ	5045 գ	1006 գ
4285 գ	14 050 գ	326 724 գ

345. Անդրադարձրեք տոնները.

3000 կգ	360 ց	40 000 կգ
2615 կգ	486 ց	30 800 կգ
8080 կգ	850 ց	216 475 կգ
6005 կգ	708 ց	502 080 կգ

ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ

346. 38 ուղ. 46 կող. + 54 ուղ. 72 կող.
 44 ուղ. 26 կող. + 55 ուղ. 74 կող.
 29 ուղ. 8 կող. + 21 ուղ. 7 կող.
 34 ուղ. 9 կող. + 13 ուղ. 6 կող.

347. 128 կմ 354 մ + 226 կմ 895 մ
 26 կմ 56 մ + 10 կմ 718 մ
 15 կմ 35 մ + 12 կմ 87 մ
 240 կմ 75 մ + 518 կմ 25 մ

348. 125 մ 20 սմ + 364 մ 5 սմ
 10 մ 34 սմ + 19 մ 66 սմ
 17 մ 8 սմ + 23 մ 7 սմ
 460 մ 3 սմ + 215 մ 7 սմ

349. 35 մ 8 դմ + 70 մ 4 դմ
 7 դմ 6 սմ + 2 դմ 8 սմ
 6 դմ 8 մմ + 3 դմ 2 մմ
 4 դմ 7 մմ + 3 դմ 8 մմ

350. 5 կգ 328 գ + 10 կգ 472 գ
 34 կգ 650 գ + 16 կգ 780 գ
 15 կգ 750 գ + 18 կգ 250 գ
 94 կգ 25 գ + 5 կգ 175 գ

351. 50 կգ 38 գ + 30 կգ 82 գ
 6 կգ 85 գ + 8 կգ 75 գ
 96 կգ 22 գ + 20 կգ 78 գ
 32 կգ 50 գ + 88 կգ 50 գ

352. 85 տ 756 կգ + 36 տ 844 կգ
 10 տ 954 կգ + 550 կգ
 60 տ 5 կգ + 4 տ 365 կգ
 15 տ 87 կգ + 22 տ 48 կգ

353. 2 տ 6 ց + 10 տ 8 ց
 8 ց 84 կգ + 6 ց 56 կգ
 3 ց 5 կգ + 6 ց 97 կգ
 7 ց 6 կգ + 4 ց 8 կգ

354. Մոսկվայի մետրոն կառուցվում է 3 հերթով: Առաջին հերթին կառուցել են 11 կմ 600 մ ուղի, յերկրորդ թիւն՝ 3 կմ 300 մ ավելի յերկար, քան առաջին հերթին, յերրորդ հերթին կառուցվում է 16 կմ ուղի: Ի՞նչ յերկարություն կունենա Մոսկվայի մետրոն աշխատանքներն ավարտելուց հետո:

355. Խանութում կար 3 կտոր մետաքս: Առաջին կտորը 18 մ 9 դմ էր, յերկրորդ կտորը՝ 5 մ 8 սմ-ով ավելի, իսկ յերրորդ կտորն այնքան էր, ինչքան առաջին յերկու կտորը միասին: Ընդամենը քանի մետր մետաքս կար 3 կտորում:

356. Բանվորները 2 քրիզադ Մոսկվայի և Նոգինսկի միջև յեղած խճուղին ծածկում էին ասֆալտով: Յերբ քրիզադներէց մեկը Մոսկվայի կողմից դեպի Նոգինսկ ծածկեց 30 կմ 900 մ, իսկ մյուսը Նոգինսկի կողմից դեպի Մոսկվա ծածկեց 3 կմ 80 մ ավելի առաջինից, այն ժամանակ դարձյալ մնաց ծածկելու 3 կմ 120 մ: Ի՞նչ յերկարություն ունի Մոսկվայից Նոգինսկի խճուղին:

357. Յուղի գործարանը յեռամսյակի առաջին ամսում պատրաստեց 1 տ 260 կգ յուղ, յերկրորդ ամսում—820 կգ-ով ավելի առաջինից: Սրանից հետո յեռամսյակի պլանը կատարելու համար մնաց պատրաստելու 1 տ 660 կգ յուղ: Վորքան յուղ պետք է պատրաստիր գործարանը ամբողջ յեռամսակի ընթացքում:

358. Ճաշի համար գործածվեց կաղամբ՝ 3 կգ 600 գ, կարտոֆիլ՝ 2 կգ 500 գ ավելի, գաղար՝ 250 գ, սոխ՝ 150 գ: Ինչքան բանջարեղեն գործածվեց ճաշի համար:

359. Մի մարզագետնից հավաքեցին 12 տ 800 կգ խոտ, մյուսից՝ 8 տ 500 կգ ավելի, իսկ յերրորդից այնքան, ինչքան առաջին յերկուսից միասին: Ինչքան խոտ հավաքեցին յերեք մարզագետնից:

ՀԱՆՈՒՄ

360. 327 ուրբ. 25 կուպ.—26 ուրբ. 68 կուպ.
240 ուրբ.—212 ուրբ. 16 կուպ.
96 ուրբ. 6 կուպ.—18 ուրբ. 27 կուպ.
73 ուրբ. 2 կուպ.—42 ուրբ. 6 կուպ.

361. 5 կմ—856 մ 256 կմ—35 կմ 675 մ
3 կմ—75 մ 32 կմ 500 մ—790 մ
3 կմ—195 մ 85 կմ 324 մ—54 կմ 789 մ
2 կմ—67 մ 115 կմ 25 մ—100 կմ 225 մ

362. 1 կմ—90 մ 25 կմ 86 մ—2 կմ 96 մ
2 կմ—8 մ 58 կմ 25 մ—4 կմ 68 մ
1 կմ—15 մ 14 կմ 10 մ—9 կմ 6 մ
3 կմ—9 մ 8 կմ 5 մ—5 կմ 8 մ

363. 4 մ—45 սմ 220 մ—87 մ 50 սմ
2 մ—74 սմ 140 մ 60 սմ—95 սմ
1 մ—8 սմ 25 մ 18 սմ—14 մ 19 սմ
3 մ—7 սմ 34 մ—5 սմ—17 մ 8 սմ

364. 2 կգ—475 գ 480 կգ—160 կգ 800 գ
3 կգ—168 գ 54 կգ 200 գ—615 գ
4 կգ—430 գ 83 կգ 320 գ—62 կգ 745 գ
2 կգ—279 գ 95 կգ 38 գ—47 կգ 125 գ

365. 1 կգ—65 գ 46 կգ 28 գ—24 կգ 75 գ
2 կգ—8 գ 80 կգ 90 գ—12 կգ 96 գ
3 կգ—15 գ 10 կգ 6 գ—2 կգ 24 գ
4 կգ—9 գ 18 կգ 5 գ—13 կգ 9 գ

366. 3 տ—670 կգ 14 տ—5 տ 720 կգ
2 տ—96 կգ 8 տ 228 կգ—4 տ 550 կգ
4 տ—807 կգ 170 տ 48 կգ—120 տ 68 կգ
2 տ—8 կգ 69 տ 80 կգ—36 տ 90 կգ

367. 4 տ—8 գ 37 տ—2 տ 8 գ
2 գ—75 կգ 11 տ 3 գ—3 տ 6 գ
3 գ—7 կգ 8 գ 24 կգ—4 գ 32 կգ
2 գ—9 կգ 9 գ 6 կգ—5 գ 8 կգ

368. 1280 ո. 26 կուպ.—2369 ո. 74 կուպ.—139 ո. 16 կուպ.
32 կմ 165 մ—12 կմ 435 մ—40 կմ 180 մ
8 տ—2 տ 50 կգ—6 գ 80 կգ—3 տ 5 գ 50 կգ
180 մ 60 սմ—58 մ 45 սմ—100 մ 94 սմ

369. Խանութը 3 որում վաճառեց 400 մ 30 սմ կտորեղեն: Առաջին որը վաճառեց 200 մ, յերկրորդ որը՝ 82 մ 50 սմ պակաս, իսկ յերրորդ որը՝ մնացածը: Քանի մետր կտորեղեն վաճառեց խանութը 3-րդ որը:

370. Մի քաղաքի բոլոր փողոցների յերկարութունը 600 կմ 800 սմ է: Նրանցից սալահատակածների յերկարութունը 534 կմ 900 մ է: Քանի կիլոմետր սալահատակած փողոցներն ավելի յերկար են վոչ սալահատակածներից:

371. Մեկ լիտր սնդեկի քաշը 13 կգ 596 գ է. մեկ լիտր սպիրտը 206 գ թեթեւ է մեկ լիտր ջրից: Մեկ լիտր սնդեկի քաշը վորքան ավելի յե մեկ լիտր սպիրտից, յեթե մեկ լիտր ջրի քաշը 1 կգ է:

372. Կողմերի մի բրեզգադ առաջին ժամին կռեց 10 տ 800 կգ մետաղ, առաջին և յերկրորդ ժամին միասին՝ 23 տ 200 կգ մետաղ: Ինչքանով ավելի կռեց բրեզգադը յերկրորդ ժամին:

373. Կոլտնտեսականն ընտանիքով միասին աշխորրի դիմաց ստացավ 36 ց 56 կգ կարտոֆիլ, կարտոֆիլից 8 ց 87 կգ պակաս հացահատիկ, իսկ բանջարեղեն՝ 28 ց 65 կգ պակաս, քան կարտոֆիլն ու հացահատիկը միասին: Ընդամենը ինչքան մթերք ստացավ կոլտնտեսականն ու նրա ընտանիքը:

374. Խանութում տարեկազբին կար 900 կգ շաքար, հետո բերին նախ 2 տ 300 կգ շաքար, յերկրորդ անգամ բերին 1 տ 500 կգ պակաս: Խանութի ստուգման որը կար միայն 1 տ 800 կգ շաքար: Ինչքան շաքար եր վաճառված այդ ժամանակամիջոցում:

375. Տան կառուցումը նստեց 100 100 ուրբ., ըստվորում շինանյութն արժեք 40 000 ուրբ., բանութը՝ 1320 ուրբ. 75 կոպ. պակաս, մնացած գումարը ծախսեցին շինանյութի փոխադրության վրա: Ինչ նստեց փոխադրավարձը:

376. Ուղղանկյան կից կողմերի գումարը 15 սմ 2 մմ է, նրա լայնութունը՝ 6 սմ 8 մմ: Ուղղանկյան յերկարութունը ինչքանով մեծ է իր լայնութունից:

ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ

377. 55 կոպ. $\times$ 360
27 ուրբ. 35 կոպ. $\times$ 12
80 ուրբ. 50 կոպ. $\times$ 56

378. 96 սմ $\times$ 350
12 մ 64 սմ $\times$ 15
10 մ 80 սմ $\times$ 380

12 ուրբ. 6 կոպ. $\times$ 34
25 ուրբ. 8 կոպ. $\times$ 45
5 մ 8 սմ $\times$ 265
15 մ 4 սմ $\times$ 183

379. 458 մ $\times$ 325
20 կմ 350 մ $\times$ 24
17 կմ 286 մ $\times$ 68
25 կմ 38 մ $\times$ 12
18 կմ 75 մ $\times$ 15
380. 14 մ 5 դմ $\times$ 27
8 դմ 6 սմ $\times$ 38
4 դմ 7 մմ $\times$ 19
6 դմ 8 մմ $\times$ 68
7 սմ 9 մմ $\times$ 15

381. 650 գ $\times$ 250
6 կգ 625 գ $\times$ 18
80 կգ 306 գ $\times$ 55
23 կգ 70 գ $\times$ 80
17 կգ 95 գ $\times$ 35
382. 780 կգ $\times$ 546
6 տ 960 կգ $\times$ 14
28 տ 314 կգ $\times$ 15
19 տ 45 կգ $\times$ 25
53 տ 10 կգ $\times$ 80

383. 8 ց $\times$ 36
24 կգ $\times$ 36
9 ց 70 կգ $\times$ 48
6 ց 8 կգ $\times$ 35
4 ց 90 կգ $\times$ 16
384. 50 ուրբ. 60 կոպ. $\times$ 132
75 կգ 80 մ $\times$ 245
8 տ 300 կգ $\times$ 346
234 մ 5 սմ $\times$ 615
9 ց 5 կգ $\times$ 180

385. (32 ուրբ. 68 կոպ. + 54 ուրբ. 41 կոպ.) $\times$ 27
(18 տ 50 կգ — 12 տ 80 կգ) $\times$ 102
(15 մ 35 սմ + 13 մ 74 սմ) $\times$ 16
(5 կմ 40 մ — 2 կմ 160 մ) $\times$ 25
(10 կգ 750 գ — 4 կգ 900 գ) $\times$ 200

386. Արհեստանոցում կարեցին 18 ձեռք հագուստ, յուրաքանչյուրի վրա գործածելով 4 մ 35 սմ կտորեղեն և 26 շապիկ, գործածելով յուրաքանչյուրի վրա — 2 մ 5 սմ կտոր: Ընդամենն ինչքան կտորեղեն բանեցրին:

387. Վերբորդները մինչև հեռավոր Հյուսիսում վորսի տեղը հասնելը 12 ժամ պետք է գնային գնացքով, անցնելով 1 ժամում միջին արագությամբ 35 կմ 500 մ, 8 ժամ պետք է թռչեյին սավառակով, ժամը 3 անգամ ավելի արագությամբ, քան գնացքով, և 12 ժամ յեղջերունքով՝ ժամը 13 կմ 500 մ արագությամբ: Ինչպիսի հեռավորութուն անցան վորսորդները:

388. Խորհանտեսութունը ցանեց 35 հա ցորեն, յուրաքան-

չյուր հեկտարում ցանկով 1 ց 46 կգ, և 27 հա հաճար—յուրաքանչյուր հեկտարում ցանկով 1 ց 50 կգ: Յորենի բերքը մեկին 20 եր, իսկ հաճարինը՝ մեկին 15: Լ՛նդամենն լ՛նչքան հացահատիկ հավաքեցին խորհանտեռությունում:

389. Մանկապարտեզի խմբերից մեկի յերեխաների համար որական գնում և 2 կգ 500 գ սպիտակ հաց և 1 կգ 175 գ լավաջ հաց: Ի՞նչքան հաց կհարկավորվի 3 նման խմբի համար 1 ամսում (25 օր):

390. Գնեցին 15 մ կտորեղեն՝ մեարը 1 ուրբ, 85 կոպ, և 24 մ, մեարը 2 ուրբ, 5 կոպ: Այդ ամբողջ կտորեղենից կարեցին յերեխայի 20 հագուստ: Յուրաքանչյուր հագուստի կարելը նստեց 3 ուրբ, 8 կոպ: Ի՞նչ նստեց ամբողջ կարած հագուստեղենը:

391. Մի շապիկ համար հարկավոր և 2 մ 80 սմ սատին: Ի՞նչ կարժենա 15 նման հագուստի կտորեղենը, յեթե սատինի մեարն արժե 5 ուրբ, 45 կոպեկ:

ԲՍԺԱՆՈՒՄ

392. 36 ու : 24
77 մ : 28
492 տ : 24
3474 կգ : 72
— 35 ց : 8
131 կմ : 16

393. 1626 ու. 32 կ. : 29
59 մ 85 սմ : 18
81 տ 2 կգ : 25
97 կգ 800 գ : 12
33 ց 8 կգ : 16
80 կմ 70 մ : 32

394. 36 ու : 75 կ.
35 կգ : 125 գ
74 տ : 250 կգ
21 կմ : 840 մ
72 մ : 96 սմ
9 ց : 36 կգ

395. 26 ու. 24 կ. : 32 կ.
18 մ 72 սմ : 78 սմ
29 կմ 240 մ : 680
8 դմ 6 սմ : 4 մմ
8 տ 100 կգ : 9 ց
6 ց 68 կգ : 200 գ

396. 255 ու. : 3 ու. 75 կ.
735 կգ : 7 կգ 500 գ
132 մ : 2 մ 75 սմ

120 տ : 37 կգ 500 գ
660 մ : 8 մ 80 սմ
8 ց : 1 կգ 600 գ

397. 197 ու. 60 կ. : 5 ու. 20 կ.
242 մ 52 սմ : 2 մ 82 սմ
12 կմ 510 մ : 1 կմ 390 մ
25 տ 200 կգ : 3 տ 150 կգ
51 կգ 450 գ : 3 կգ 430 գ
6 ց 8 կգ : 3 կգ 200 գ

398. 26 տ 728 կգ : 1 տ 28 կգ
320 կգ 45 գ : 1 կգ 265 գ
255 տ 380 կգ : 1 տ 130 կգ
418 կմ 200 մ : 2 կմ 50 մ
470 կմ 890 մ : 2 կմ 170 մ
629 մ 35 սմ : 2 մ 5 սմ

399. Զորախաղերի ժամանակ քառակուսու ձև ունեցող հողամասը 4 շարք փշալարով պատեցին: Ամբողջ ամրացման աշխատանքներին ծախսվեց 984 մ լար: Հաշվեցե՛ք հողամասի մի կողմի յերկարությունը:

400. Հագուստների կարելու համար գործածվեց 29 մ 75 սմ մետաքս և 28 մ չիթ: Մետաքսի մի հագուստին գնաց 4 մ 25 սմ մետաքս, իսկ չիթի մի հագուստին՝ 3 մ 50 սմ չիթ: Վո՞ր հագուստից ավելի դուրս յեկավ և քանիսո՞վ ավելի:

401. 8 հավասար քաշ ունեցող արկղով բերին 330 կգ խոնձոր: Մի արկղից բոլոր խնձորները հավասար կերպով վաճառեցին 25 գնորդի: Ի՞նչքան խնձոր վաճառեցին յուրաքանչյուր գնորդին:

402. Մառանում կա 30 կգ ալյուր և 82 կգ 800 գ կրուպա: Քանի՞ օր կբավականանա յուրաքանչյուր միջերգը, յեթե որական գործածվի 600 գ ալյուր և 3 անգամ ավելի կրուպա:

403. Բանկից ստացան 3009 ուրբի: Այդ գումարի $\frac{4}{5}$ մասը գործադրեցին 15 ծառայողի հավասար աշխատավարձ վճարելու համար: Քանի՞ ուրբի ստացավ յուրաքանչյուր ծառայողը:

404. Բանվորը 390 հատ պտուտակ պատրաստելու համար ստանում և 7 ու. 50 կոպ: Քանի՞ պտուտակ պատրաստեց բանվորը, յեթե ստացավ 13 ուրբի 50 կոպ:

405. 26 մ 48 սմ-անոց մի կտորեղենի թոփն արժեք 105 ո. 92 կոպ., իսկ այդ նույն կտորեղենի մի ուրիշ թոփը՝ 148 ո. 76 կոպ.: Ի՞նչ յերկարություն ունեւ յերկրորդ թոփը:

406. 10 հատ մեքենամաս պատրաստելու համար պահանջ-վում է 2 կգ 45 գ մետաղ: Մետաղի սկզբնական մշակման ժա-մանակ քաշից պակասում է 40 գ, իսկ հղկման—փայլ տալու ժամանակ՝ քաշից նորից պակասում է 25 գ: Ի՞նչքան կլինի պատրաստի մեքենամասի քաշը:

407. Մի դաշտ բռնում է 86 հա տեղ, մյուսը՝ 14 հա ա-վելի: 1 հա-ում ցանեցին 150 կգ հաճար: Հավաքեցին յերկու դաշտից միասին 3348 ց բերք: Քանի՞ անգամ ավելի հացահա-տիկ հավաքեցին, քան ցանել էին:

408. Գնեցին 3 կտոր միատեսակ լար: Ամենից յերկար կտորի քաշը 16 կգ 200 գ էր, յերկրորդ կտորը 3 անգամ թե-թե էր առաջինից, իսկ յերրորդը՝ 2 անգամ թեթե էր յերկրոր-դից: Մեկ մետրի քաշը 75 գ էր: Ընդամենը քանի՞ մետր լար կար յերեք կտորում:

409. Կոլտնտեսությունում 12 ձիու համար կես տարում ծախսեցին 17 տ 640 կգ խոտ: Ինչքան խոտի պաշար պետք է պատրաստել 20 ձի 8 ամիս կերակրելու համար:

410. Մի կտոր յերկաթը 5 կգ 280 գ է: Ինչքան կլինի նման մեծության յերկու կտորի քաշը, վորոնցից մեկը ալյու-մինից է, իսկ մյուսը՝ փայտից, յեթե հայտնի չէ, վոր ալյու-մինը մոտավորապես 3 անգամ թեթե է յերկաթից և 4 անգամ ծանր փայտից:

ԲՈԼՈՐ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԲԱՐԴ ԱՆՎԱՆԱԿԱՆ ԹՎԵՐՈՎ

411. Կոմյերխաուսինները Բուրյաթ-Մոնղոլիայից Մոսկվա գնացին 6065 կմ վոտով և դահուկներով: Վոտով գնացին 23 ուր, որական 43 կմ, իսկ մնացած տարածությունը նրանք անցան դահուկներով՝ որական 70 կմ 500 մ: Ամբողջ ճանապարհին հան-զըժտացան 41 ուր: Կոմյերխաուսիններն ընդամենը քանի՞ ուր յե-ղան ճանապարհին:

412. Ամբողջ ԽՍՀՄ-ում մի ամսում հանեցին 1900 000 տ

նավթ: Այդ վառելանյութերի որական հանույթը բավական է, վորպեսզի 400 ավտոմեքենա 760 000-ական կմ ճանապարհ գնան: Ի՞նչքան վառելանյութ է ծախսում ավտոմեքենան 1 կմ ճա-նապարհ անցնելուն (ամիսն ունի 25 բանվորական ուր):

413. Կոլտնտեսությունը յենթադրում էր, վոր բոլոր վոչ-խարներից կստանա 108 ց 80 կգ բուրդ, յուրաքանչյուր վոչխա-րից 3 կգ 400 գրամ: Իրականում խուզեցին 128 ց: Մի վոչխա-րից ինչքան ավելի բուրդ ստացան յենթադրածի դիմաց:

414. Կոլտնտեսությունը 10 բեռնատար ավտոյով և 50 ձի-ով ջրաղաց տարավ 539 ց հացահատիկ: Ինչքան հացահատիկ տարան բեռնատար ավտոներով առանձին և ձիերով առանձին, յեթե 24 ձին փոխարինում է 5 բեռնատար ավտոյի:

415. 20 կգ շաքարի և 1 կգ 400 գ թեյի համար վճարեցին 196 ուր: 80 կոպ.: Ինչքանով գնեցին մեկական կիլոգրամ շա-քարը և թեյը, յեթե 100 գ թեյն արժե այնքան, վորքան 2 կգ շաքարը:

416. Մեկ ուրում բանվորների 2 բրիգադ ովաղեցին 225 ֆառ. մ տարածություն: Մի բրիգադում կար 6 բանվոր, մյու-սում՝ 7, ընդվորում առաջին բրիգադի 3 բանվորն որական նույնքան էլին ավաղում, ինչքան յերկրորդ բրիգադի 4 բանվո-րը: Որական ի՞նչ տարածություն էր ավաղում յուրաքանչյուր բրիգադն առանձին-առանձին:

417. 20 մ չիթը և 10 մ քաթանն արժեն 144 ուր: Քա-թանի մեկ մետրը 4 անգամ թանգ է չիթի մեկ մետրից: Ի՞նչ արժեն առանձին-առանձին ամբողջ չիթն ու քաթանը:

418. Մանկապարտեզի համար կարեցին 24 սովան, յու-րաքանչյուրի վրա գործադրելով 1 մ 25 սմ քաթան: Քանի՞ սա-վան դուրս կգար նույն կտորից, յեթե մի սովանի վրա 25 սմ ավելի գործադրեցին:

419. Յեթե 1 ձիուն որական բաց թողնվի 8 կգ 500 գ խոտ, այն ժամանակ պաշարը կբավականացնի 60 ձիու: Քանի՞ ուր կբավականացնի նույն պաշարը, յեթե յուրաքանչյուր ձիուն բաց թողնեն որական 7 կգ 500 գ խոտ:

420. Բեռնատար մեքենան 36 կմ անցնելու համար ծախ-սում է 10 կգ 800 գ բենզին, իսկ մարդատարը՝ 3 անգամ պա-կա: Քանի՞ կիլոմետր անցան 2 մեքենաները, յեթե նրանք

անցան միևնույն տարածությունը և ամբողջ ճանապարհի համար միասին ծախսեցին 11 կգ 200 գ բենզին:

421. Յերկու կտոր մետաղալարի լերկարությունը 66 մ է: Մեկ կտոր մետաղալարի քաշը 2 կգ 160 գ է, մյուսինը՝ 3 կգ 120 գ: Քանի՞ մետր է յուրաքանչյուրը կտորը:

422. Յերկու ճաշարան նույն գնով բաց թողին 1240 ճաշ, մեկը՝ 1048 ու. 10 կոպեկի, մյուսը՝ 1865 ու. 90 կոպ.: Քանի՞ ճաշ բաց թողեց յուրաքանչյուրը ճաշարանը:

423. Յերկու որում խանութները վաճառեցին 3006 կգ շաքար, առաջին որը՝ 4828 ու. 80 կոպեկի, յերկրորդ որը՝ 9600 ու. 100 կոպ.: Քանի՞ կիլոգրամ շաքար վաճառվեց յուրաքանչյուր որում:

424. Յերեք կոլտնտեսական միասին մեկ տարում վաստակեցին 570 աշխոր: Դրամով, բացի միմեքներից, մեկին հատում էր 2112 ու. 100 կոպ., մյուսին՝ 2442 ու. 100 կոպ., իսկ յերրորդին՝ 2970 ու.: Քանի՞ աշխոր էր վաստակել յուրաքանչյուրը կոլտնտեսականը:

425. Կոլտնտեսությունը 50 ձիու համար պաշար պատրաստեց, յուրաքանչյուր ձիուն 27 ց 45 կգ հաշվով: Վարձակի հարգի ինչ քանակ վարող է փոխարինել խոտի այդ պաշարին, յեթե 45 ց 75 կգ խոտը սննդատվության տեսակետից կարելի չէ փոխարինել 75 ց վարձակի հարդով:

426. Մեկ տոնն հացահատիկը 50 կմ հեռավորություն լերկաթուղով տեղափոխելու համար ծախս է նստում 1 ու. 5 կոպ.: Ինչ կարժենա 5 տոնն հացահատիկի 700 կմ տեղափոխությունը:

427. Մանկատան համար գնեցին 573 ու. 30 կոպեկի ֆլանել, մետրը 3 ու. 15 կոպ.: արժեքով: Գնված կտորեղենից կարեցին 64 զգեստ և 56 խալաթ: Ամեն մեկ զգեստին գնաց 1 մ 75 սմ ֆլանել: Ինչքան կտոր գնաց խալաթին:

428. Ապրանքակայանը բերին 45 արկղ խնձոր և 87 արկղ խաղող: Ամբողջ ապրանքի քաշը 6 տ 216 կգ էր, վորից խնձորով լիքը մի արկղի քաշը 84 կգ: Ինչքան էր խաղողով լիքը արկղի քաշը:

429. Հացի գործարանից խանութ են բերում որական 54 տ 540 կգ հաց: Բեռնատար ավտոյի վրա բարձում են 4500 կգ, իսկ սայլի վրա՝ 480 կգ: Մի որում հացի գործարանը տալիս է

7 բեռնատար ավտո. հաց: Բացի որանից գործարանը նաև քանի՞ սայլ հաց է բաց թողնում:

430. Գրադարանի համար գնված է 50 դիրք, հատը 65 կոպ., 75 դիրք, հատը 45 կոպ. և 5 նույնատեսակ բառարան: Այս բոլորին միասին վճարված է 99 ու. 25 կոպ.: Ինչ արժեք բառարանը:

431. Մի գործարան 30 որում բաց թողեց 74 246 տ թուջ և 65 278 տ պողպատ: Մյուս գործարանը 20 որում բաց թողեց 10 327 տ թուջ և 12 927 տ պողպատ: Քանի՞ անգամ առաջին գործարանի մի որվա միջին արտադրանքը բարձր է յերկրորդ գործարանի մեկ որվա միջին արտադրանքից:

432. Կոլտնտեսությունը 15 կա հողամասում ցանեց կաթնափիլ՝ յուրաքանչյուր հեկտարում 1500 կգ, իսկ ստացավ 9 անգամ ավելի բերք: Բերքի քառորդ մասը կոլտնտեսությունը վաճառեց: Վաճառելուց հետո կոլտնտեսությանն ինչքան կաթնափիլ մնաց:

433. Մի պահեստում կա 85 ց 75 կգ հացահատիկ, մյուսում՝ 46 ց 85 կգ ավելի: Յերկրորդ պահեստը նորից բերին միքանի սայլ հաճար, այն ժամանակ այդտեղ հացահատիկը առաջինից 2 անգամ ավելի յեղավ: Նորից ինչքան հաճար բերին 2-րդ պահեստը:

434. Ալյուրի պահեստում կար 46 տ 84 կգ հաճարի և ցորենի ալյուր: Յերկու պահեստից վերցրին 12 տ 7 ց հաճարի ալյուր, իսկ ցորենի ալյուրից կրկնակի շատ, այն ժամանակ պահեստում ամեն մեկից մնաց հավասար: Առանձին-առանձին սկզբում ինչքան հաճարի և ինչքան ցորենի ալյուր կար պահեստում:

435. Կոլտնտեսականի ընտանիքը մի տարում վաստակեց 2856 ու. 100 կոպ., աշխորի դիմաց ոտանալով դրամով 7-ական ու. 100 կոպ.: Հետևյալ տարին նույն ընտանիքը վաստակեց 52 աշխոր ավելի և ոտացավ 4876 ու. 100 կոպ.: Ինչքանով ավելացավ աշխորի դրամական արժեքը կոլտնտեսությունում:

436. Մոսկվայից Փարիզ 2550 կմ է: Խորհրդային ողակուները այդ հեռավորության $\frac{2}{3}$ մասը թռան ժամը 340 կմ արամալով, իսկ մնացած հեռավորությունը՝ րոպեն 5 կմ արա-

գությամբ: Մոսկվայից մինչև Փարիզ ինչքան ժամանակում
թռան խորհրդային ուղաչուները:

437. Լենինգրադից և Պուշկինից միաժամանակ իրար հան-
դեպ դուրս յեկան 2 ավտոբուս, յուրաքանչյուրը ժամը 18 կմ
անցնելով: Լենինգրադի և Պուշկինի միջև յեղած հեռավորու-
թյունը 27 կմ է: Ինչքան ժամանակից հետո իրար կհանդիպեն
ավտոբուսները:

438. Մոսկվայից և Կալինինից միաժամանակ իրար հան-
դեպ դուրս յեկան 2 ավտո-մեքենա: Առաջինն անցնում էր ժա-
մը 84 կմ, յերկրորդը՝ 60 կմ: Ինչքան ժամանակից հետո իրար
կհանդիպեն մեքենաները, յեթև Մոսկվայից մինչև Կալինին 168
կմ է:

439. Թբիլիսիից և Բաքվից միաժամանակ իրար հանդեպ
դուրս յեկան 2 գնացք: Այդ քաղաքների միջև հեռավորությունը
550 կմ է: 8 ժամից հետո գնացքները հանդիպեցին: Բաքվից
յեկող գնացքն անցնում էր ժամը 30 կմ արագությամբ: Ի՞նչ
արագությամբ էր անցնում Թբիլիսիից դուրս յեկած գնացքը:

440. Յերկու կայարաններից, վորոնց միջև յեղած հեռավո-
րությունը 76 կմ 500 մ էր, միաժամանակ իրար հանդեպ դուրս
յեկան յերկու գնացք՝ ապրանքատար և ճեպընթաց: Ի՞նչ հեռա-
վորություն անցավ այդ գնացքներից մահն մեկը մինչև հան-
դիպումը, յեթև ճեպընթաց գնացքն ապրանքատարից յերկու
անգամ արագ էր ընթանում:

441. 6 մ 40 սմ յերկարության պարանը 2 մաս արին
ախպես, վոր մի մասը 1 մ 6 սմ-ով կարճ դուրս յեկավ մյու-
սից: Գտեք մահն մեկ մասի յերկարությունը:

442. Յերկու անխառն մի նվազում քանդեցին 42 տ 600
կգ ածուխ, այդ անխառններից մեկը—ստախանովականը մյու-
սից 15 տ 200 կգ ավելի քանդեց: Ինչքան ածուխ քանդեց յու-
րաքանչյուր անխառնը:

443. Արկղում կար 2 տեսակ թեյ, ընդամենը 36 կգ 400 գ:
Առաջին տեսակը 2 կգ 800 գ ավելի յեր յերկրորդից: Ի՞նչ ար-
ժեք առաջին տեսակի մոբողջ թեյը, յեթև 1 կգ վաճառվում էր
80 ռուբ:

444. 24 կգ ալյուրից խմորեղեն թխեցին: Աճը կազմում է

ալյուրի քաշի $\frac{3}{10}$ մասը: Քանի՞ հատ քաղցրահաց թխեցին, յեթև

յուրաքանչյուրի քաշը 600 գրամ էր:

445. Խանութում կար 224 մ չիթ: Դրանցից 140 մ վաճա-
ռեցին, մետրը 3 ռ. 48 կոպ., իսկ հետո դինը սակառեցին ար-
ժեքի $\frac{1}{12}$ մասով: Ինչքան փող ստացան մոբողջ չիթի վաճառքից:

446. Մի արկղի մեջ տեղավորվեց 68 տուփ պահածո, մյու-
սի մեջ՝ 93 ալյուրի տուփ. 2-րդ արկղը 16 կգ ծանր էր առա-
ջինից: Դատարկ արկղի քաշը 7 կգ 300 գ է: Ինչքան է կշռում
յուրաքանչյուր արկղը պահածոներով միասին:

447. Խորհանդեսությունը հավասար բերքի պայմաններում
մի դաշտից ստացավ 379 ց 50 կգ համար, մյուսից, վորը 15
հա-ով ավելի յեր առաջինից—627 ց: Քանի՞ հեկտար եյին 2
դաշտը միասին:

448. Խանութը վաճառեց հավասար քանակով ֆլանել և
չիթ: Չիթի մետրը արժեք 3 ռ. 45 կոպ., ֆլանելի մետրը՝ 5 ռ.
15 կոպ.: Ամբողջ ֆլանելի համար 161 ռ. 50 կոպ. ավելի ստա-
ցան, քան մոբողջ չիթից: Ինչքան փող ստացան վաճառած մո-
բողջ կտորեղենի համար:

449. Յերկու կտոր պողպատի քաշը միասին 11 կգ 700 գ
է, նրանցից մեկը 5 անգամ թեթև է մյուսից: Ինչքան է յու-
րաքանչյուր կտորի քաշը:

450. Խանութ բերին 264 մ բամբակի գործվածք, վորից
չիթ՝ 3 անգամ ավելի, քան սատին: Չիթը վաճառվում էր մետ-
րը 2 ռ. 80 կոպ., իսկ սատինը—մետրը 5 ռ. 40 կոպ.: Ի՞նչ ար-
ժեք այդ մոբողջ գործվածքը:

451. 16 ռ. 20 կոպեկի գնեցին 8 խոր և 6 սաղր ափսե:
Բոլոր սաղր ափսեներն արժեն 2 անգամ հոփան, քան բոլոր
խորերը: Ի՞նչ արժեն մեկ խոր և մեկ սաղր ափսեն առանձին-ա-
ռանձին:

452. Խորհանդեսությունում 360 հա հողում ցանած էր ցո-
րեն: Դրանից 120 հա ավելի 16 ց 50 կգ բերք յուրաքանչյուր
հեկտարից, իսկ մնացած հողը՝ 21 ց յուրաքանչյուր հեկտարից:
Վորքան էր մի հա-ի միջին բերքատվությունը խորհանդեսու-
թյան մեջ:

453. Գործարանի 100 բանվորուհիներից 20-ը որակաւ յուրաքանչյուրը վաստակում է 9 ռ. 66 կոպ., 60-ը որակաւ՝ 10 ռ. 48 կոպ. յուրաքանչյուրը, իսկ մնացած 20-ը՝ որակաւ 11 ռ. 40 կ. յուրաքանչյուրը: Վորքան է բանվորուհու ամսական միջին աշխատավարձն այդ գործարանում (ամիսն ունի 25 աշխ. օր):

454. Թվաբանական 36 խնդրադրքի է 15 դասադրքի համար վճարեցին 29 ռ. 25 կոպ., իսկ 35 խնդրադրքի է 28 դասադրքի համար հարկավոր եր վճարել 36 ռ. 40 կոպ.: Ի՞նչ արժե յուրաքանչյուր խնդրադրքն ու յուրաքանչյուր դասադրքը:

455. 24 արկղ ոճառի է 15 արկղ լեղակի քաշը միասին 26 ց 10 կգ է, իսկ 32 արկղ ոճառի է 15 արկղ լեղակի քաշը միասին՝ 31 ց 70 կգ: Վորքան է յուրաքանչյուր արկղի քաշն առանձին:

456. 5 պահարանի է դրքերի 12 դարակի համար գործածվեց 354 մ տախտակ: 8 այդպիսի պահարանի է այդպիսի 12 դարակի համար գործածվեց 480 մ տախտակ: 5 մ 25 սմ չերկարության տախտակն արժե 3 ռ. 40 կ.: Ի՞նչ արժեին յուրաքանչյուր պահարանի համար գործածված տախտակները:

457. 5 խոր. մ թաց է 8 խոր. մ չոր սոճի փայտի քաշը միասին 80 ց է, իսկ 5 խոր. մ թացի է նույնչափ չորի քաշը՝ 66 ց 50 կգ: Չորանալիս քանի՞ լիտր ջուր է կորցնում 1 խոր. մ սոճի փայտը: (1 լ ջրի քաշը = 1 կգ):

458. Լուծեցեք խնդիրները և լուծումը նշանակեցեք թվական բանաձևով:

ա) Աշակերտը զնեց 5 տետր 10-ական կոպեկով և մեկ դիրք՝ 40 կոպ.: Ի՞նչ վճարեց բոլորին:

բ) 3 հա-ից ստացան 18-ական ց հաճար, իսկ 2 հա-ից՝ 23-ական ց: Ընդամենն ինչքան հաճար ստացան այդ հողամասերից:

գ) 5 մատիտն արժե 60 կոպ.: Ի՞նչ կարժենա 8 այդպիսի մատիտը:

դ) 10 մ չերկարություն, 8 մ լայնություն ունեցող դասարանում տեղավորվում է 40 աշակերտ: Ինչքան տարածություն է բաժին ընկնում յուրաքանչյուր աշակերտին:

ե) 9 մ չերկարություն, 8 մ լայնություն է 4 մ բարձրություն ունեցող դասարանում 36 մարդ է սովորում: Քանի՞ խորանարդ մետր ող է բաժին ընկնում յուրաքանչյուր սովորողին:

զ) Մի հողամասից 100 ց կարտոֆիլ ստացան, իսկ մյուսից՝ չերկու անգամ ավելի: Ստացած ամբողջ կարտոֆիլի չորրորդ մասը վաճառեցին: Ինչքան կարտոֆիլ վաճառեցին:

է) Գնեցին 3 կգ կրոպա, կիլոգրամը 1 ռ. 25 կոպ., և 2 կգ շաքար՝ կիլոգրամը 4 ռ. 10 կոպ.: 20 ուլբուլց վորքան դրամ հետ կտանան:

ը) Թվական ֆորմուլայով գրեցեք № № 237, 241, 242, 262, 263, 273, 274, 275 և այլ խնդիրների լուծումները:

459. Կազմեցեք խնդիրներ, վորոնք լուծվում են հետևյալ թվական ֆորմուլաներով:

$$ա) 50 + 8 \times 4$$

$$է) 200 : 5 \times 6$$

$$բ) 10 \times 5 + 8 \times 3$$

$$զ) 100 : 4 \times 3$$

$$գ) 120 - 40 : 2 + 40$$

$$է) 8 + (8 + 4)$$

$$դ) 60 : (45 + 35)$$

$$ը) (60 + 60 + 12) : 3$$

ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՁԱՓԵՐԸ

460. Վերածեցեք

461. Անդրադարձրեք բարձր չափերի

5 որը բուպենների

8 ժամը վայրկյաններին

2496 ժամը

3 րոպեյակը ժամերին

18280 ժամը

6 ժ. 45 րոպեն վայրկյաններին

51630 րոպեն

4 որ 12 ժամը բուպենների

27360 րոպեն

9 որ 14 ժամը բուպենների

63885 րոպեն

50 րոպ. 30 վայրկ. վայրկյաններին

172800 վայրկյանը

18 ժամ, 30 րոպեն վայրկյաններին

29100 վայրկյանը

3 շաբ. 5 որը ժամերին

460800 վայրկյանը

462. 5 որ 16 ժամ + 3 որ 7 ժամ

2 որ 20 ժամ + 4 որ 16 ժամ

9 ժ. 23 րոպ. + 18 ժ. 30 րոպ

10 ժ. 45 վայրկ. + 2 ժ. 15 վայրկ.

463. 4 որ 35 բոս. +16 ժ. 55 բոս
8 որ 15 ժ. 48 բոս. +5 որ 8 ժ. 36 բոս
2 տ. 6 ամիս 20 որ +1 տ. 9 ամիս 15 որ
1 տ. 3 ամիս +9 ամիս 8 որ
464. 2 որ—14 ժ. 18 որ—3 որ 15 ժ.
1 որ—45 բոս. 15 ժ.—5 ժ. 27 բոս.
4 ժ.—18 բոս. 4 տ.—2 տ. 10 ամ.
465. 8 որ 12 ժ.—3 որ 16 ժ.
7 որ 8 բոս.—2 որ 30 բոս
9 որ 15 ժ. 20 բոս.—6 որ 18 ժ. 35 բոս
466. 35 բոս. 17 վայրկ.—21 բոս. 38 վայրկ.
6 ժ. 45 վայրկ.—2 ժ. 50 վայրկ.
15 ժ. 25 բոս. 40 վայրկ.—5 ժ. 30 բոս. 55 վայրկ.
467. 18 բոս. 12 վայրկ. $\times 15$ 12 ժ. 20 բոս. $\times 2$
3 ժ. 15 բոս. $\times 32$ 14 ժ. 45 վայրկ. $\times 8$
2 որ 18 ժամ $\times 39$ 5 որ 24 բոս. $\times 69$
468. 2 որ 16 ժամ 25 բոս. $\times 42$
18 ժ. 36 բոս. 15 վայրկ. $\times 24$
4 որ 16 բոս. 38 վայրկ. $\times 75$
3 որ 19 ժամ 42 վայրկ. $\times 83$
469. 23 ժամ : 5 2 որ 9 ժամ : 5
49 բոս : 15 7 ժ. 28 բոս. : 24
14 որ : 4 16 ժ. 20 բոս. : 35
20 որ : 8 56 բոս. 42 վայրկ. : 18
470. 18 ժ. : 24 բոս. 40 բոս. 30 վայրկ. : 15 վայրկ.
8 ժ. : 15 վայրկ. 4 ժ. 30 բոս. : 18 բոս.
30 բոս. : 12 վայրկ. 30 բոս. : 7 բոս. 30 վայրկ.
2 որ : 30 բոս. 25 որ : 8 ժ. 20 բոս.
471. 1 ժ. 30 բոս. : 2 բոս. 30 վայրկ.
1 ժ. 25 բոս. : 2 բոս. 50 վայրկ.
2 ժ. 39 բոս. : 4 բոս. 25 վայրկ.
26 որ 6 ժ. : 10 ժ. 30 բոս.

472. 6 որ 18 ժ. 30 բոս. : 25
6 ժ. 22 բոս. : 0 վայրկ. : 25 բոս. 30 վայրկ.
21 ժ. : 5 բոս. 12 վայրկ. : 17
10 որ 11 ժ. 15 բոս. : 16 ժ. 45 բոս.

ԲՈԼՈՐ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՉԱՓԵՐՈՎ

473. Տուրիստը ճանապարհորդեց շոգենավով 5 որ 16 ժամ
և զնացքով 2 որ 13 ժամ: Ինչքան ժամանակ նա յեղավ ճանա-
պարհին, յեթե շոգենավից հետո զնացքին ուղևորեց $2\frac{1}{2}$ ժամ:

474. Արեւիկ խաւարումն սկսեց ժամը 2 անց 58 բոս 47
վայրկյան և շարունակվեց 6 բոս 52 վայրկյան: Յե՞րբ վերջա-
ցավ արեւի խաւարումը:

475. Յերկրաշարժն սկսվեց ժամը 3 և 56 վայրկյանին ու
վերջացավ ժամը 3 անց 3 բոս 35 վայրկյանին: Ինչքան ժա-
մանակ տեւեց յերկրաշարժը:

476. Քաղաքացիական նահանջ տարին ունի 366 որ: Արե-
ւակնային տարին հաշվվում է 365 որ 5 ժամ 48 բոս 46 վայր-
կյան: Ի՞նչքանով քաղաքացիական նահանջ տարին յերկար է
արեւակնայինից:

477. Լուսինը Յերկրի շուրջն իր լրիվ պտույտը կատարում
է 27 որ 7 ժամ 43 բոս 11 վայրկյանում: Ինչքան ժամանա-
կում Լուսինը կկատարի 12 պտույտ:

478. Բանվորը վեցորդակում ուսման համար գործադրում
է 2 ժամ 45 բոս: Սովորելու համար ինչքան ժամանակ է գոր-
ծադրում նա մի ամսում:

479. Մի արակտորիստ յուրաքանչյուր 2 ժամ 15 բոսի-
յում վարում է 3 հա: Քանի՞ հեկտար վարեց նա $10\frac{1}{2}$ ժամում,
յեթե զրանից 1 ժ. 30 բոսի զնաց հանգստի համար:

480. Աշակերտը դասերը պատրաստելու վրա գործադրեց 2
ժամ 16 բոս: Այդ ժամանակի կեսը նա տվեց ուսուցչի լեզվի
դասը պատրաստելուն, չորրորդ մասը աշխարհագրության, իսկ
մնացած ժամանակը գործադրեց վարժություններ լուծելու վրա:

Քանի՞ վարժություն լուծեց աշակերտը, յետե մի վարժություն լուծելուն միջին հաջով գնում եր 3 ըստ 24 վայրկյան:

481. Լուղորդը Սև ծովում 50 կմ լողաց 16 ժամ 40 ըստ յում: Ի՞նչ արագությամբ եր լողում լուղորդը մեկ ժամում:

482. Լողի մրցման ժամանակ խորհրդային լուղորդը 5 մ անցավ 3 վայրկյանում, իսկ ամերիկյանը՝ 1 մ 2 վայրկյանում: Նրանցից ով և վորքանով արագ անցավ 100 մ հեռավորությունը:

483. Մոսկվայից Ռյազան յերկաթգծով 200 կմ եր Գնացքը դուրս գալով Մոսկվայից ժամը 12-ին և 16 կայարաններից յուրաքանչյուրում կանգ առնելով 5-ական ըստ, պետք ե հասնի Ռյազան ժամը 17 $\frac{1}{2}$ -ին: Ի՞նչ հեռավորություն պիտի անցնի գնացքը 1 ըստ յում:

484. Մոսկվայից Վիշնիյ-Վոլոչեկ 296 կմ եր Սևոստոփոսյանների վագրի ժամանակ առաջին մեքենան այդ հեռավորությունն անցավ 3 ժամ 42 ըստ յում, յերկրորդը՝ 6 ժամ 10 ըստ յում: Ինչքան ավելի շուտ կհասնի առաջին մեքենան մինչև Լենինգրադ, յետե նրանք դուրս են յեկել Մոսկվայից միաժամանակ և յետե մինչև Լենինգրադ 640 կմ եր:

485. 4 ժամում կերոսինայի մեջ վառվում ե 47 կոպեկի նավթ: Յուրաքանչյուր որ կերոսինայի վառված վիճակում մնում ե 1 ժամ 20 ըստ յում: Ի՞նչքան փող ե ծախսվում նավթի վրա մի ամբում: (Սմիռը 30 որ ե:)

486. Ապրանքատար գնացքը վորոշ ճանապարհ պետք ե անցնի 15 որ 6 ժ. 40 ըստ յում, անցնելով յուրաքանչյուր կիլոմետրը 2 ըստ. 45 վայրկ.: Իրականում գնացքն այդ ճանապարհն անցավ 13 որ 8 ժամում: Ի՞նչ միջին արագությամբ եր գնում այդ գնացքը:

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ՀԱՇՎԵԼՈՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

487. Քանի՞ լրիվ ամիսներ և որեր են անցել տարվա սկզբից մինչև՝ մարտի 18-ը, ապրիլի 23-ը, հուլիսի 6-ը, ոգոստոսի 20-ը, հոկտեմբերի 25-ը, նոյեմբերի 7-ը, դեկտեմբերի 5-ը:

488. Քանի՞ լրիվ տարիներ, ամիսներ և որեր են անցել

Թվականության սկզբից մինչև 1871 թ. մարտի 18-ը, 1905 թ. հունվարի 9-ը, 1799 թ. հունիսի 6-ը, 1825 թ. դեկտեմբերի 14-ը, 1917 թ. հոկտեմբերի 25-ը, 1936 թ. դեկտեմբերի 5-ը, 1879 թ. դեկտեմբերի 21-ը:

489. Վճր թվականը, ամիսն ու որն ե յեղել, յերբ թվականության սկզբից անցել ե՝ 1936 տարի 11 ամիս 11 որ, 1936 տարի 4 ամիս 20 որ, 1911 տարի 7 ամիս 25 որ, 1923 տարի 20 որ:

490. Վճր ամիսն ու ամսաթիվն եր, յերբ հառարակ տարվա սկզբից անցան՝ 96 որ, 185 որ, 230 որ, 285 որ, 300 որ, 320 որ:

491. Վճր ամիսն ու ամսաթիվն եր, յերբ նահանջ տարվա սկզբից անցավ՝ 83 որ, 178 որ, 196 որ, 211 որ, 275 որ, 303 որ:

492. Գնացքը Մոսկվայից դեպի Տաշքենդ մեկնում ե առավոտյան 10 ժ. 18 ըստ յին: Հետևյալ գնացքը, նույն ուղղությամբ, մեկնում ե յերեկոյան 7 ժամ 50 ըստ յին: Ինչքան ժամանակ պետք ե ոգոստոսի 26-ին առավ. ժամը 10-ին շոգենավը Լոնգոնից ճանապարհով ե Նյու-Յորք հառավ սեպտեմբերի 2-ի առավ. ժամը 9-ին: Ինչքան ժամանակ շոգենավը յեղավ ճանապարհին:

493. Ոգոստոսի 26-ին առավ. ժամը 10-ին շոգենավը Լոնգոնից ճանապարհով ե Նյու-Յորք հառավ սեպտեմբերի 2-ի առավ. ժամը 9-ին: Ինչքան ժամանակ շոգենավը յեղավ ճանապարհին:

494. Ամառային սանատորիան բացվեց մայիսի 18-ին և փակվեց սեպտեմբերի 11-ին: Քանի՞ որ դործեց սանատորիան:

495. Չորս խիզախ պապանինականները վորտ գրին Հյուսիսային բևեռի սառույցի վրա 1937 թ. մայիսի 21-ին, իսկ վերջվեցին սառույցից 1938 թ. փետրվարի 19-ին: Պապանինականները քանի՞ որ մնացին սառույցի վրա:

496. Ռուս մեծ բանաստեղծ Ալեքսանդր Սերգեևիչ Պուշկինը ծնվել ե 1799 թ. հունիսի 6-ին, իսկ մեռել ե 1837 թ. փետրվարի 10-ին: Վորքան ժամանակ ե ապրել Պուշկինը:

497. Դեկտեմբերի տարեամբությունը տեղի յ ունեցել 1825 թ. դեկտեմբերի 14-ին: Ինչքան ժամանակ ե անցել այդ դեպքից մինչև Հեկտեմբերյան սոցիալիստական Մեծ հեղափոխությունը:

498. Կուլիկովյան ճակատամարտը տեղի յ ունեցել 1380 թ.

եկտեմբերի 8-ին, իսկ Բորոդինոյի կռիվը՝ 1812 թ. ոգոստոսի 26-ին: Ինչքան ժամանակ է անցել այդ յերկու զեպքերի միջև:

499. Ստալինյան Սահմանադրութիւնը հաստատուեց 1936 թ. դեկտեմբերի 5-ին, իսկ ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի ընտրութիւնները տեղի ունեցան 1937 թ. դեկտեմբերի 12-ին: Ինչքան ժամանակ է անցել այս յերկու զեպքերի միջև:

500. Յեռ ծնվել եմ . . . (ցույց տալ ծնվելու տարեթիվը, ամիսն ու ամսաթիվը): Այսօրվա թիվը ե . . . (ցույց տալ տարեթիվը, ամիսն ու ամսաթիվը): Յեռ քանի՞ լրիվ տարեկան, ամսական և որական եմ:

501. Խորհրդային ինքնաթիւը Մոսկվայի այերողբոմից բարձրացավ հուլիսի 20-ին առավ. 5 ժամ 40 րոպեյին, իսկ կատարեց վայրէջք Չկալովի կղզու վրա հուլիսի 22-ի 14 ժամ 40 րոպեյին: Ինքնաթիւը միջին հաշվով թռչում եր մի ժամում 165 կմ, Ի՞նչ տարածութիւն թռավ ինքնաթիւն առանց վայրէջքի:

502. 4 ժամ 52 րոպեյին Վոդոպյանովի ինքնաթիւը Ռուզիկի կղզուց թռավ և նույն առավոտը (1937 թ. մայիսի 21-ին) 11 ժամ 10 րոպեյին հասավ Հյուսիսային բևեռ, իսկ դրանից 25 րոպե հետո կատարեց վայրէջք: Ի՞նչ միջին արագութեամբ եր թռել ինքնաթիւը, յիթե նա թռել եր 926 կմ 900 մ:

503. Բանվորն աշխատանքի գնաց առավոտյան 6 ժամ 35 րոպեյին: Մինչև գործարանը 25 րոպեյի ճանապարհ է: Բանվորական ուրը 7 ժամ է և սրանից դուրս մի ժամ ճաշի դադար: Ժամը քանիսի՞ն կվերադառնա բանվորը տուն:

504. Գնացքները կայարանից մեկնում են հալաւար ժամանակամիջոցում: Առաջին գնացքը դուրս յեկավ 4 ժամ 30 րոպեյին, յերկրորդը՝ 5 ժամ 15 րոպեյին: Յէրը կմեկնի 5-րդ գնացքը:

505. Իմպերիալիստական պատերազմն սկսվեց 1914 թ. ոգոստոսի 1-ին և տևեց 3 տարի 7 ամիս 2 որ: Յէրը վերջացավ պատերազմը:

506. Միխայիլ Յուրեիչ Լերմոնտովը ծնվել է 1814 թ. հոկտեմբերի 14-ին և ապրել է 26 տարի 9 ամիս 13 որ: Յէրը վախճանվեց Լերմոնտովը:

507. Շուրջերկրյա առաջին ճանապարհորդութիւնը տևեց

3 տարի 20 որ: Յէրը վերջացավ այդ ճանապարհորդութիւնը, յիթե դա սկսվեց 1519 թ. ոգոստոսի 18-ին:

508. Առաջին գիրքը Մոսկվայում սկսեցին տպել 1563 թ. ապրիլի 28-ին, իսկ առաջին լրագիրը Ռուսաստանում լույս տեսավ 139 տարի 8 ամիս 5 որ հետո: Յէրը լույս տեսավ առաջին լրագիրը Ռուսաստանում:

509. Գիտութիւնների Ակադեմիան հիմնադրվել է 1724 թ. հունվարի 28-ին, իսկ Մոսկվայի համալսարանը բացվեց 31 տարի 8 ամիս 1 որ դրանից հետո: Յէրը բացվեց Մոսկվայի համալսարանը:

510. Ժողովը վերջացավ յերեկոյան 10 ժամ 30 րոպեյին: Յէրը եր սկսվել ժողովը, յիթե դա տևեց ընդամենը 2 ժամ 55 րոպե:

511. Հացամթերման պլանը կատարվեց ժամկետից 17 որ առաջ: Յէրը կատարվեց այն, յիթե ժամկետ տրված եր հոկտեմբերի 9-ը:

512. Գրող Նիկոլայ Վասիլյեւիչ Գոգոլը մեռավ 1852 թ. մարտի 4-ին, ապրելով 42 տարի 11 ամիս 2 որ: Յէրը եր ծնվել Գոգոլը:

513. Բանաստեղծ Նիկոլայ Ալեքսանդրովիչ Նեկրասովը մեռավ 1878 թ. հունվարի 8-ին, ապրելով 56 տարի 35 որ: Յէրը եր ծնվել նա:

514. Փոքր յեղբայրը ծնվեց 1937 թ. ապրիլի 8-ին, յերբ մեծ յեղբայրը 6 տարեկան 8 ամսական 15 որական եր: Յէրը եր ծնվել մեծ յեղբայրը:

515. Պետրոս 1-ը վախճանվեց 1725 թ. հունվարի 28-ին, ապրելով 52 տարի 7 ամիս 29 որ: Յէրը եր նա ծնվել:

ԱՎԵԼԻ ԲԱՐԴ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՈՐԾՈՂՈՒՅՑՈՒՆՆԵՐՈՎ

(Հարաբերական բաժանման, թվի գտնելը դումարի և տարբերութեան միջոցով, դումարի և քանորդական համեմատութեան միջոցով, շարժման, յենթադրութեան վերաբերյալ և այլն):

516. Շինանյութերի պահպանման համար 2 պահակի վճարեցին 299 ո. 20 կ.: Ի՞նչքան ոտացավ յուրաքանչյուրը, յիթե

առաջինը հսկեց 20 որ, որը 8 ժամ, յերկրորդը՝ 16 որ, որը 7 ժամ:

517. Յերկու սայլապանի վճարեցին 46 ո. 50 կոպ. ալյուր փոխադրելու համար: Մեկը տեղափոխեց 4 ց՝ 24 կմ հեռավորությամբ, մյուսը 5 ց՝ 18 կմ հեռավորությամբ: Ի՞նչ ստացավ յուրաքանչյուր փոխադրողը:

518. Բամբակի հավաքման առաջին որն աշխատեց 8 բրիգադ, 24-ական մարդ յուրաքանչյուրում, յերկրորդ որը 6 բրիգադ, 23-ական մարդ յուրաքանչյուրում: Յերկու որվա համար բանվորներին վճարեցին 3960 ոււրլի: Ինչքան ստացան բանվորներն առաջին որվա համար, ինչքան յերկրորդ որվա համար:

519. Խորհանտեսության այգում կար 1050 պտղատու ծառ: Այս ծառերի $\frac{1}{5}$ մասը բալի յեր, իսկ մնացած ծառերը բաշխված եյին հետևյալ ձևով՝ ամեն մի տասնյակ խնձորենուն պալիս եր 3 տանձենի և 2 սալորենի: Քանի՞ ծառ կար այգում յուրաքանչյուր տեսակից:

520. Կոլանտեսության 3 դաշտից հավաքեցին 3150 ց հաճար. առաջին դաշտից 450 ց ավելի, քան մյուս յերկուսից առանձին-առանձին: Քանի՞ ցենտներ հացահատիկ վերցրին ամեն մի դաշտից:

521. Հացահատիկային խորհանտեսությունում հաճարը, ցորենն ու արեածաղիկը զբաղեցնում եյին 5000 հա հող: Արեւիվածաղիկը զբաղեցնում եր 2180 հա պակաս, քան ցորենն ու հաճարը միասին, իսկ ցորենն ու հաճարը զբաղեցնում եյին հավասար տարածության հողամաս: Քանի՞ հեկտար ցանք եր զբաղեցնում յուրաքանչյուրն այդ կուլտուրաներից:

522. ԽՍՀՄ-ում յերկրորդ հնգամյակի վերջին լուսավորության, առողջապահության և տրանսպորտի առարկեղում աշխախատում եյին 2 165 000 կին: Քանի՞ կին եր աշխատում յուրաքանչյուր առարկեղում առանձին-առանձին, յեթե հայտնի յե, վոր լուսավորության առարկեղում 442 000 կին ավելի յեր աշխատում, քան առողջապահության առարկեղում, իսկ տրանսպորտի առարկեղում՝ 197 000 կին պակաս, քան առողջապահության առարկեղում:

523. Կոլանտեսությունը հավաքեց հաճարի, վարսակի, գա-

րու և ցորենի բերք ընդամենը 7610 ց, լուսավորում ցորենը 180 ց պակաս եր դարուց, վարսակն այնքան եր, ինչքան ցորենն ու դարին միասին, իսկ հաճարը 320 ց ավելի յեր վարսակից: Յուրաքանչյուր հացահատիկից առանձին-առանձին քանի՞ ցենտներ բերք հավաքեց կոլանտեսությունը:

5 4. 3 արկղով խանութ բերին 192 կգ խնձոր: Քանի՞ կելոգրամ խնձոր կար յուրաքանչյուր արկղում, յեթե հայտնի յե, վոր առաջին արկղում 8 կգ ավելի խնձոր կար, քան յերկրորդ արկղում, իսկ յերկրորդում՝ 4 կգ-ով պակաս եր, քան յերրորդում:

525. 225-ը բաժանեցեք 3 այնպիսի մասերի, վոր առաջինն ավելի լինի յերկրորդից 12-ով, իսկ յերկրորդը ավելի լինի յերրորդից 18-ով:

526. Յերեք թվերի գումարը՝ 1127 ե: Առաջին թիվը փոքր ե յերկրորդից 116-ով: Իսկ յերկրորդը յերրորդ թվից փոքր ե 184-ով: Վերքմն ե յուրաքանչյուր թիվը:

527. Աշխարհագրական քարտեզի, ատլասի և գլոբուսի համար վճարված ե 24 ո. 30 կոպ., ատլասը յերկու անգամ ավելի արժե գլոբուսից, իսկ քարտեզը՝ 3 անգամ ավելի ատլասից: Ի՞նչ արժե այս ուսումնառական պարագաներից յուրաքանչյուրն առանձին:

528. Մոսկվայից մինչև Սևաստոպոլ, Ույուլի և Խարկովի վրայով, 1528 կմ ե: Մոսկվայից մինչև Ույուլ այնքան կելոմետր ե, ինչքան Ույուլից մինչև Խարկով և 2 անգամ քիչ ե, քան Խարկովից մինչև Սևաստոպոլ: Գտեք Խարկովից մինչև Սևաստոպոլ յեղած հեռավորությունը:

529. Խորհանտեսությունը պարտավորվեց խանութներին հասցնել 852 տ բանջարեղեն, ճակնդեղ այնքան, ինչքան կաղամբ, ճակնդեղից 2 անգամ ավելի շաղգամ, իսկ կարտոֆիլ՝ 6 անգամ ավելի շաղգամից: Յուրաքանչյուր բանջարեղենից քանի՞ տոնն պարտավորվեց ուղարկել խորհանտեսությունը:

530. Յերեք սայլի վրա կար 7 ց 35 կգ ալյուր: Առաջին սայլի վրա կար 2 անգամ ավելի, քան յերկրորդի վրա, իսկ յերկրորդի վրա՝ 2 անգամ ավելի, քան յերրորդի վրա: Ինչքան ալյուր կար յուրաքանչյուր սայլի վրա:

531. Յերեք բանվոր մի որում վառտակեցին 139 ու 50 կոպ., առաջին բանվորը ստախանովակաւ եր և վառտակեց 3 անգամ ավելի յերկրորդից և 6 անգամ ավելի յերրորդից: Ինչքան վառտակեց յուրաքանչյուր բանվորը:

532. Յերեք գրքի վճարված ե 6 ու 90 կոպ.: Առաջին գիրքը թանգ ե յերկրորդից 3 անգամ, իսկ յերրորդ գիրքը 2 անգամ պակաս արժեք, քան առաջինն ու յերկրորդը միասին: Ի՞նչ արժեք յուրաքանչյուր գիրքը:

533. Հոկտեմբերյան հեղափոխության 20-ամյակին ՌԽՖՍՀ, ՈւՍՍՀ և ԲՍՍՀ կար ընդամենը 5040 մեքենատրակտորային կայան: Սրանցից ՌԽՖՍՀ ՄՏԿ-ների թիվը 4 անգամ ավելի յեր, քան ՈւՍՍՀ, իսկ ՈւՍՍՀ 7 անգամ ավելի, քան ԲՍՍՀ: Քանի՞ ՄՏԿ կար Միության այդ հանրապետություններից յուրաքանչյուրում:

534. ԽՍՀՄ-ում յերկրորդ հնգամյակի վերջին կար ընդամենը 10 208 դահուկային, ջրային կայաններ և սպորտ-հրապարակներ: Քանի՞ դահուկային և ջրային կայան և քանի՞ հրապարակ կար առանձին-առանձին, յի՞թե սպորտ-հրապարակները 3 անգամ ավելի եյին դահուկային կայաններից, իսկ ջրային կայանները՝ 7 անգամ պակաս դահուկային կայաններից:

535. Մի բեռնավտոյի վրա դրին 2100 կգ բեռ, իսկ մյուսի վրա—1140 կգ: Ճանապարհելու ժամանակ պարզվեց, վոր առաջինի վրա հնարավոր ե գնել 2 անգամ ավելի բեռ, քան յերկրորդի վրա: Քանի՞ կիլոգրամ պեռք մի ավտոյից տեղափոխել մյուսը, այդ պայմանը կատարելու համար:

536. Խորհանդեսությունը յերեք դաշտից հավաքեց 4240 ց կարտոֆիլ: Ինչքան կարտոֆիլ հավաքեց նա յուրաքանչյուր դաշտից, յի՞թե հայանի յե, վոր յերկրորդ դաշտից հավաքվեց 320 ց ավելի, քան առաջինից, իսկ յերրորդից՝ 2 անգամ ավելի, քան յերկրորդից:

537. Դրամարկդի մի բաժանմունքում կար 3 անգամ ավելի փող, քան մյուսում: Յերե 2-րդ բաժանմունքում դրին ելի 340 ուրբի, այն ժամանակ 2 բաժանմունքի փողերը հավասարվեցին: Քանի՞ ուրբի կար յուրաքանչյուր բաժանմունքում:

538. Վերին դարակում 3 անգամ ավելի գերք կա, քան ներքին դարակում: Հայանի յե և այն, վոր վերին դարակի գերքերն ավելի յեն ներքինից 48-ով: Քանի՞ գերք կա յուրաքանչյուր դարակում:

539. Բլոկնոտը 4 անգամ թանգ ե մատիտից: Մատիտը բլոկնոտից եժան ե 30 կոպեկով: Ի՞նչ արժեքն բլոկնոտը և մատիտն առանձին-առանձին:

540. Մի աղջիկ առաց մյուսին. «Տուր ինձ մի նկար և յես կունենամ յերկու անգամ ավելի, քան դու»: Սրան վորպես պատասխան յերկրորդն առաց. «Վոչ, դու ինձ տուր քո ունեցած-ներեց մեկը և այն ժամանակ մենք կունենանք հավասար»: Այդ աղջիկներից յուրաքանչյուրը քանի՞ նկար ուներ:

541. Հովհաննեսն ու Պետրոսն ունեն յուրաքանչյուրը մի-քանի ընկույզ: Յի՞թե Հովհաննեսը Պետրոսին տա 2 ընկույզ, յերկուսի ընկույզների թիվը կհավասարվի, իսկ յի՞թե Պետրոսը Հովհաննեսին տա 2 հատ, Հովհաննեսը 5 անգամ ավելի ընկույզ կունենա, քան Պետրոսը: Քանի՞ ընկույզ ուներ նրանցից յուրաքանչյուրը:

542. Մոսկվայից դեպի Լենինգրադ մեկնեց գնացք՝ ժամը 47 կմ արագությամբ: 2 ժամից հետո Լենինգրադից նրա հանդեպ դուրս յեկավ մի գնացք՝ ժամը 44 կմ արագությամբ: Լենինգրադի գնացքը դուրս գալուց հետո նրանք քանի՞ ժամից կհանդիպեն իրար, յի՞թե Մոսկվայից Լենինգրադ 640 կմ ե:

543. A և B քաղաքների միջև յեղած հեռավորությունը 1060 կմ ե: A քաղաքից դուրս յեկավ գնացք՝ ժամը 40 կմ արագությամբ, իսկ 4 ժամից հետո B քաղաքից առաջինի հանդեպ դուրս յեկավ մյուս գնացք՝ ժամը 50 կմ արագությամբ: Յերկրորդ գնացքի դուրս գալուց հետո նրանք քանի՞ ժամից հետո կհանդիպեն իրար և A քաղաքից ի՞նչ հեռավորության վրա:

544. Կազանի և Աստրախանի հեռավորությունը 1820 կմ ե: Կազանից դուրս յեկավ մի շոգենավ և անցնում եր ժամում 20 կմ: Աստրախանից նույնպես դուրս յեկավ մի ուրիշ շոգենավ դեպի Կազան և անցնում եր ժամում 15 կմ: Սրանք իրար պատահեցին Կազանից 980 կմ հեռավորության վրա: Վո՞ր քաղաքից շոգենավը շուտ դուրս յեկավ և ինչքան շուտ:

545. Միևնույն կայարանից նույն ուղղությամբ միաժամանակ մեկնեցին գնացքն ու ավտոբուսը: Գնացքի արագությունը ժամում 45 կմ էր, իսկ ավտոբուսինը—23 կմ: 3 ժամից հետո գնացքը քանի՞ կմ առաջ կանցնի ավտոբուսից:

546. Կոլտնտեսական առավոտյան ժամը 6-ին ձիով ձանապարհվեց քաղաք, անցնելով ժամում 9 կմ: Առավոտյան ժամի 8-ին նույն կոլտնտեսութունից միևնույն քաղաքը ձանապարհվեց մի հեծանվորդ, վորը հասավ ձիավորին առավոտյան ժամի 11-ին: Ի՞նչ արագությամբ էր գնում հեծանվորդը:

547. Շուներ նապաստակին տեսավ 240 մ հեռավորությունից և հետապնդեց նրան: Քանի՞ բուլեյում շուներ կհասնի նապաստակին, յեթե նա 1 բուլեյում վազում է 276 մ, իսկ նապաստակը—260 մ:

548. Ժամի 10-ին Ռիբինսկից դուրս յեկող շոգենավն անցնում է ժամը 16 կմ արագությամբ: 2 ժամից հետո նրա հետևից վեց դուրս յեկող մյուս շոգենավն անցնում է ժամը 24 կմ: Ժամի քանիսի՞ն յերկրորդ շոգենավը կհասնի առաջինին:

549. Ժամը 32 կմ 800 մ անցնող ապրանքատար գնացքը դուրս յեկավ կայարանից ցերեկվա ժամը 12-ին: 3 ժամ հետո նույն կայարանից նույն ուղղությամբ դուրս յեկավ մարդատար գնացքը, վորն անցնում էր ժամը 49 կմ 200 մ: Ժամը քանիսի՞ն յերկրորդ գնացքը կհասնի առաջինին:

550. Յերեկոյան ժամի 9-ին Կալինինից Լենինգրադ դուրս յեկավ մի գնացք, վորն անցնում էր ժամը 20 կմ: Դրա հետ միաժամանակ և նույն ուղղությամբ Մոսկվայից Լենինգրադ դուրս յեկավ մի այլ գնացք, վորն անցնում էր ժամը 58 կմ: Ժամի քանիսի՞ն 2-րդ գնացքը կհասնի առաջին գնացքին, յեթե Մոսկվայից մինչև Կալինին 168 կմ է:

551. Առետրական նավն անցնում է ժամը 20 կմ արագությամբ: Նրա հետևում 78 կմ հեռավորությամբ գտնվում է մի ականակիր նավ, վորն անցնում է ժամը 33 կմ: Ի՞նչ քան ժամանակից հետո ականակիրը կարող է հասնել առետրական նավին:

552. Միմյանցից 150 կմ հեռավորության վրա գտնվող A և B քաղաքներից միաժամանակ իրար հանդեպ դուրս յեկան 2 հեծանվորդ և անցնում են ժամը 25 կմ արագությամբ: Առաջին

հեծանվորդի հետ A քաղաքից դուրս վազեց մի շուն, վորը վազում էր ժամը 50 կմ: Առաջին հեծանվորդից առաջ անցնելով, շունը վազեց յերկրորդ հեծանվորդի հանդեպ, վորը դուրս էր յեկել B քաղաքից: Հանդիպելով յերկրորդ հեծանվորդին՝ շունն իսկույն հետ դարձավ դեպի առաջինը և շարունակեց այսպես առաջ ու հետ վազել, մինչև հեծանվորդները պատահեցին իրար: Քանի՞ կիլոմետր վազեց շունը:

553. Ժամացույցը 1 ժամում առաջ է վազում 20 վայրկյան: 1938 թ. հունվարի 1-ի կես գիշերին ժամացույցը ցույց է տալիս ճիշտ ժամանակը: Մեկ ել յե՞րբ այդ ժամացույցը ճիշտ ժամանակը ցույց կտա:

554. Խանութ բերին սեղանի 86 լամպ և 109 լուսամուտի, ընդամենը 2097 ու 55 կոպեկի: Լամպը լուսամուտիի հետ միասին արժե 23 ու 20 կոպ: Ի՞նչ արժեն լամպն ու լուսամուտին առանձին-առանձին:

555. 38 դորժած գլխարկի և 45 շարֆի համար գործածվեց 15 կգ 640 գ բուրդ: Գլխարկի և շարֆի համար միասին գործածվեց 360 գ բուրդ: Ինչքան բուրդ է գնում 1 գլխարկին և շարֆին առանձին-առանձին:

556. 11 ու 25 կոպեկի գնեցին սև և գունավոր մատիտներ: Սև մատիտները 15 հատով ավելի էյին գունավորներից: Սև մատիտի հատն արժե 12 կոպ., գունավորը—15 կոպ.: Քանի՞ մատիտ գնեցին:

557. Կարի գործարանում կարեցին 26 վերարկու և 45 կոստյում: Այդ բոլորի վրա գործածվեց 209 մ մահուդ, իսկ մեկ վերարկուին և մեկ կոստյումին միասին գնաց 5 մ 70 սմ: Ինչքան մահուդ գործածվեց բոլոր վերարկուների և ինչքան բոլոր կոստյումների համար:

558. Վաճառված է 75 ընթերցանության գիրք և 45 խճաղաքիրք 78 ուրբով: Ընթերցանության մի գիրքն ու խճաղաքիրքը միասին արժեն 1 ու 20 կ: Ի՞նչ արժեյին ընթերցանության բոլոր գրքերն ու ի՞նչ արժեյին խճաղաքիրքերը:

559. Խանութ բերին կարճաճիտ կոշիկներ՝ դույզը 124 ու 70 կոպ. և կրկնակոշիկներ՝ դույզը 17 ու 50 կոպ., ընդամենը 18562 ու 50 կոպ.: Կրկնակոշիկները 45 դույզով ավելի էյին

կողիկներին: Ինչքան կողիկ և ինչքան կրկնակողիկ բերին խա-
նութ:

560. 6 մ 25 սմ մետաղալարից շինեցին 32 հատ դռան
չանգալ և 50 ող: Մի դույզ ողին և մի չանգալին գնաց 21 սմ
և 5 մմ լար: Ինչքան լար գնաց մեկ չանգալին:

561. Արհեստանոցում 96 մ մահուդից կարեցին 38 վերար-
կու փոքրի ու մեծի: Մանկական վերարկուին գնաց 2 մ մա-
հուդ, իսկ մեծի վերարկուին—3 մ: Քանի մեծի և քանի փոքրի
վերարկու կարեցին արհեստանոցում:

562. 20 պատվիրած և հասարակ նամակների առաքման
համար վճարեցին 5 ու, հասարակ նամակի համար 20-ական
կոպ., իսկ պատվիրածին—40-ական կոպ.: Քանի հասարակ և քա-
նի պատվիրած նամակ ուղարկեցին:

563. Հացի գործարանն ստացավ 340 պարկ սպիտակ և հա-
ճարի ալյուր, ընդամենը 192 գ: Սպիտակ ալյուրի պարկի քաշը
48 կգ էր, իսկ հաճարինը—64 կգ: Քանի պարկ էր յուրաքան-
չյուր տեսակ ալյուրը:

564. Խորհանոտեսությունում 240 խողովները տալիս էյին
որական 178 կգ 80 գ աճ: Բուսախաշ ստացող խողովները տա-
լիս էյին 850 գ աճ, իսկ մյուսները՝ 690 գ: Քանի խողով էր
ստանում բուսախաշ:

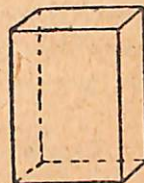
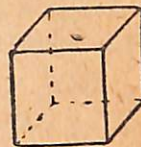
565. Կոլտնտեսությունը պատրաստեց 320 գ յերկու տեսա-
կի խոտ, ընդամենը 705 ու: Առաջին տեսակի խոտի ցեխտներն
արժեք 2 ու 85 կոպ., իսկ 2-րդ տեսակինը՝ 1 ու 70 կոպ.: Քա-
նի ցեխտներ խոտ պատրաստեց կոլտնտեսությունը յուրաքան-
չյուր տեսակից:

566. Յերկաթուղու կայարանի դրամարկղից գնեցին 45
տոմս, ընդամենը 1471 ու 80 կոպեկով, կոշտ վազոնի յուրա-
քանչյուր տոմսին վճարելով 26 ու 70 կոպ., իսկ փափուկ վա-
զոնի տոմսին—42 ու 60 կոպ.: Քանի փափուկ և քանի կոշտ
տեղի համար տոմս գնեցին:

567. 97 սմ լայնություն ունեցող դարակում խիտ դարս-
ված են 35 գիրք: Սրանց մի մասը 3 սմ 8 մմ հաստություն ու-
նի, իսկ մնացածը՝ 1 սմ 4 մմ հաստություն: Քանի հաստ և քա-
նի բարակ գիրք կա դարակում:

568. Խանութը վաճառեց 300 մ չիթ և բրդե կտորեղեն,
ընդամենը 3100 ուրբու, 2թի մետրն արժեք 3 ու, իսկ բրդե
կտորեղենինը—25 ու: Յուրաքանչյուր կտորեղենից քանի մետր
վաճառվեց:

569. Խորհանոտեսությունն ունի 720
վոչխար: Հասարակ վոչխարից խուզում են
տարեկան 3 կգ 400 գ բուրդ, ցեղականից՝
5 կգ 350 գ: Բոլոր վոչխարներից խորհալն-
տեսությունում խուզեցին 33 ց 45 կգ բուրդ:
Քանի հասարակ և քանի ցեղական վոչ-
խար ունի խորհանոտեսությունը:

ՅԵՐԿՐԱԶԱՓԱԿԱՆ ՆՅՈՒԹ

ՈՒՂՂԱՆԿՅՈՒՆ ԶՈՒԳԱԶՆՈՒՄՆԻՍԻ ՅԵՎ
ԽՈՐԱՆԱՐԴԻ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒՅԹԸ

570. Գծագրեցեք մի քանի տարբեր Գծ. 3

խորանարդների փավածքներ, վորոնց կողը լինի 5 սմ:

571. Խորանարդի կողը 10 սմ է: Հաշվեցեք այդ խորանար-
դի լրիվ մակերևույթի մակերեսը (գծ. 3):

572. Հաշվեցեք խորանարդի լրիվ մակերևույթի մակերեսը,
վորի կողը 1 մ, 1 դմ, 15 սմ, 50 սմ, 3 դմ, 5 դմ, 4 դմ է:

573. Գծագրեցեք զուգահեռանիստերի փավածքներ, չափերի
հետևյալ տվյալներով.

ա) յերկարությունը 3 սմ, լայնությունը—2 սմ, բարձ-
րությունը—2 սմ.

բ) յերկարությունը 3 սմ, լայնությունը—2 սմ, բարձ-
րությունը—4 սմ:

574. Հաշվեցեք այն զուգահեռանիստերի լրիվ մակերևույ-
թի մակերեսը, վորոնք ունեն՝

ա) յերկարութ.	—8 սմ,	լայնութ.	—5 սմ,	բարձրութ.	—5 սմ
բ) »	—5 սմ,	»	—2 սմ,	»	—2 սմ
գ) »	—3 սմ,	»	—2 դմ,	»	—2 դմ
դ) »	—2 դմ,	»	—1 դմ,	»	—6 դմ

575. Սենյակն ունի 8 մ յերկարություն, 5 մ լայնություն

և 4 մ բարձրություն: Հաշվեցեք՝ ա) հատակի մակերեսը, բ) առաստաղի մակերեսը, գ) բոլոր պատերի մակերեսը:

576. 8 մ յերկարություն, 6 մ լայնություն և 4 մ բարձրություն ունեցող սենյակը պետք է սվաղել: Ինչքան կնոստի պատերի և առաստաղի սվաղը, յեթե 1 ֆառ. մ համար վերցնում են 1 ու. 80 կոպ.:

Յ ու զ մ ու չ ը. Սվաղի արժեքը հաշվելու ժամանակ դռների և լուսամուտների մակերեսը չի հանվում:

577. Սենյակի յերկարությունը 6 մ է, լայնությունը՝ 5 մ և բարձրությունը՝ 3 մ: Ի՞նչ կարժենա առաստաղի և պատերի ռախտակացնելը, յեթե 1 ֆառ. մ ռախտակացնելու համար վերցնում են 40 կոպ.:

Յ ու զ մ ու չ ը. Սվաղակացնելու արժեքը հաշվելու ժամանակ դռների և լուսամուտների մակերեսը չի հանվում:

578. 6 մ յերկարություն, 4 մ լայնություն և 3 մ բարձրություն ունեցող սենյակը պետք է պատահել: Քանի թոփ պատահ կպահանջվի, յեթե դռների և լուսամուտների մակերեսը 12 ֆառ. մ է, իսկ 1 թոփ պատահի յերկարությունը 6 մ է, լայնությունը՝ 5 դմ:

579. 15 մ յերկարություն, 12 մ լայնություն և 5 մ բարձրություն ունեցող դահլիճն ունի 8 լուսամուտ և 2 դուռ: Լուսամուտի լայնությունն ու բարձրությունը՝ 1 մ 5 դմ և 2 մ 5 դմ է: Դռան լայնությունն ու բարձրությունն՝ 2 մ և 3 մ 5 դմ է: Ի՞նչ կարժենա այդ դահլիճի պատերն ու առաստաղը ռախտակացնելը, յեթե պատերի և առաստաղի հաշվեց հանեն լուսամուտների և դռների մակերեսը և 1 ֆառ. մ ռախտակացնելու համար վճարեն 40 կոպ.:

580. Ուղղանկյուն զուգահեռանիստի ձև ունեցող մի կտոր պղնձի յերկարությունը 7 դմ է, լայնությունը՝ 2 դմ 5 սմ, 1 ֆառ. դմ-ի հղկումն արժե 15 կոպ.: Ի՞նչ հաստություն ունի այդ պղինձը, յեթե ամբողջ մակերեսը յի հղկումը նստել է 13 ու. 80 կոպ.:

581. Քրանիտի պլիտան ուղղանկյուն զուգահեռանիստի ձև ունի: Նրա մակերեսի հղկումը նստեց 123 ու. 12 կոպ., ամեն մի ֆառ. դմ-ը 18 կոպեկով: Ինչքան է այդ պլիտայի հաստու-

թյունը, յեթե նրա յերկարությունը 1 մ 5 դմ է, իսկ հիմքի մակերեսը—1 ֆառ. մ 80 ֆառ. դմ:

ԽՈՐԱՆԱՐԴԻ ՅԵՎ ՈՒՂԱՆԿՑՈՒՆ ԶՈՒԳԱԶՈՒԱՆԻՍՏԻ ԾԱՎԱԼԸ

582. Վերածեցեք՝

2 խոր. մ	— խոր. գիցիմետրերի
12 խոր. մ 250 խոր. դմ	— » »
4 խոր. մ 100 խոր. դմ	— » »
10 խոր. մ 50 խոր. դմ	— » »

583. 5 խոր. դմ — խոր. ռանտիմետրերի

18 խոր. դմ 340 խոր. սմ	— » »
10 խոր. դմ 25 խոր. սմ	— » »

584. Վերածեցեք՝

15 խոր. սմ	— խոր. միլիմետրերի
2 խոր. սմ 450 խոր. մմ	— » »

585. 2 խոր. մ 500 խոր. դմ 300 խոր. սմ — խոր. ռանտիմ.
5 խոր. մ 200 խոր. դմ 50 խոր. սմ — » »

586. Անդրադարձրեք բարձր չափերի՝

3 600 խոր. դմ	80 005 խոր. մմ
25 000 խոր. սմ	7 300 215 խոր. սմ
45 000 խոր. մմ	45 384 900 խոր. սմ
54 380 խոր. դմ	230 054 600 խոր. մմ
20 035 խոր. սմ	20 035 խոր. սմ

587. 2 խոր. մ 25 խոր. դմ + 8 խոր. մ 576 խոր. դմ
6 խոր. մ 350 խոր. դմ + 10 խոր. մ 650 խոր. դմ
3 խոր. դմ 160 խոր. սմ + 16 խոր. դմ 970 խոր. սմ
4 խոր. մ 960 խոր. դմ 720 խոր. սմ + 584 խոր. դմ
862 խոր. սմ + 765 խոր. դմ 500 խոր. սմ

588. 20 խոր. մ — 980 խոր. դմ 300 խոր. սմ
18 խոր. մ 100 խոր. դմ — 6 խոր. մ 300 խոր. դմ

12 խոր. դմ 25 խոր. սմ—8 խոր. դմ 48 խոր. սմ
5 խոր. դմ 300 խոր. մմ—2 խոր. դմ 600 խոր. մմ

589. 13 խոր. մ 150 խոր. դմ $\times$ 16
32 խոր. մ 90 խոր. դմ $\times$ 25
80 խոր. սմ 300 խոր. մմ $\times$ 14
100 խոր. դմ 800 խոր. սմ $\times$ 50

590. 18 խոր. մ : 4 39 խոր. մ 36 խոր. դմ : 12
48 խոր. մ : 15 74 խոր. մ 24 խոր. դմ : 16
35 խոր. սմ : 28 94 խոր. սմ 900 խոր. մմ : 26
144 խոր. սմ : 45 55 խոր. սմ 56 խոր. մմ : 48

591. 18 խոր. դմ : 300 խոր. սմ
300 խոր. մ : 750 խոր. դմ
8 խոր. դմ 160 խոր. սմ : 1 խոր. դմ 360 խոր. սմ
10 խոր. սմ 150 խոր. մմ : 2 խոր. սմ 30 խոր. մմ

592. 224 խոր. սմ : 350 խոր. մմ
9 խոր. մ : 576 խոր. սմ
15 խոր. սմ 225 խոր. մմ : 2 խոր. սմ 175 խոր. մմ
32 խոր. սմ 76 խոր. մմ : 3 խոր. սմ 564 խոր. մմ

593. Հաշվեցեք զուգահեռանիստի ծավալը, վորի՝
ա) յերկար. 8 սմ, լայնութ. 5 սմ, բարձր. 1 սմ և
բ) » 12 սմ, » 4 սմ, » 1 սմ »
գ) » 9 դմ, » 5 դմ, » 1 դմ »
դ) » 18 դմ, » 7 դմ, » 1 դմ »

594. Գտեք զուգահեռանիստի ծավալը, վորի՝
ա) հիմքի մակերեսը 100 քառ. սմ և, բարձրությունը՝ 1 սմ
բ) » » 250 քառ. սմ » » 1 սմ
գ) » » 4 քառ. մ » » 1 մ
դ) » » 25 քառ. մ » » 1 մ

595. Զուգահեռանիստն ունի՝ 15 սմ յերկարություն, 4 սմ լայնություն և 4 սմ բարձրություն։ Հաշվեցեք նրա ծավալը։

596. Հաշվեցեք այն զուգահեռանիստերի ծավալները, վոր-

րոնք ունեն հետևյալ յերկարությունը, լայնությունը և բարձրությունը։

ա) 5 սմ, 4 սմ և 6 սմ	բ) 2 մ, 12 դմ և 12 դմ
12 սմ, 10 սմ և 10 սմ	25 մ, 20 դմ և 25 սմ
3 դմ, 1 դմ և 8 սմ	1 մ 2 դմ, 8 դմ և 5 դմ
8 սմ, 8 սմ և 2 դմ	1 մ 7 դմ, 2 դմ և 2 դմ

597. Հաշվեցեք այն զուգահեռանիստերի ծավալները, վորոնք ունեն հիմքի հետևյալ մակերեսներն ու բարձրությունները՝

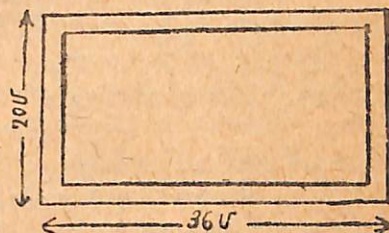
24 քառ. սմ և 5 սմ	128 քառ. սմ և 25 սմ
72 քառ. դմ և 15 դմ	72 քառ. դմ և 25 դմ

598. Դատարկ արկղի քաշը 8 կգ է։ Նրա յերկարությունը ներքից 7 դմ է, լայնությունը՝ 5 դմ, բարձրությունը՝ 4 դմ։ Այս արկղը լցրին կրով, վորի 1 խոր. դմ-ի քաշը 2 կգ 700 գ է։ Ինչքան է կրով լցրած արկղը։

599. Զրամբարի յերկարությունը 8 դմ է, լայնությունը՝ 8 դմ, իսկ խորությունը՝ 3 մ։ Ինչքան ջուր է տեղավորում այս ջրամբարը, յեթե 1 դույլը պարունակում է 12 խոր. դմ ջուր։

600. Պղնձի ձուլվածքն ունի ուղղանկյուն զուգահեռանիստի ձև, վորի յերկարությունը 1 դմ է, լայնությունը՝ 5 սմ և հաստությունը՝ 3 սմ։ Ինչքան է այդ ձուլվածքի քաշը, յեթե 10 խոր. սմ պղնձի քաշը 89 գ է։

601. Շենքի յերկարությունը 36 մ է, լայնությունը՝ 20 մ։ Հատակագծում պատկերված է մի փոս հիմքի համար, վորի խորությունը 2 մ է, իսկ լայնությունը՝ 1 մ։ Պահի՞ խորանարդ մետր հող պետք է փորել, վոր այդպիսի փոս առաջանա (դժ. 4)։

ՊՃ. 4

602. 5 խոր. դմ աղյուսի շարվածքի քաշը 8 կգ է։ Ինչքան է քաշը պատի այն մասի, վորն ունի 10 մ յերկարություն, 3 մ բարձրություն և 5 դմ հաստություն։

603. Ապակե թանաքամանը խորանարդաձև է, վորի կողի յերկարությունը 6 սմ է: Թանաքի համար թողած փոսը ուղղանկյուն զուգահեռանիստի ձև ունի, վորի յերկարությունը և լայնությունը 3-ական սմ է, խորությունը՝ 4 սմ: Հաշվեցեք թանաքամանի քաշը, իմանալով, վոր 10 խոր. սմ ապակին 26 գ է:

604. Լուսամուտի ապակու յերկարությունը 1 մ 2 դմ է, լայնությունը՝ 5 դմ և հաստությունը՝ 3 մմ: Ինչքան է այդ ապակու քաշը, յեթե 10 խոր. սմ-ի քաշը 26 գ է:

605. Մի սովորողին դասարանում պետք է հատնի 6 խոր. մ ոգ: Դասարանի յերկարությունը 8 մ է, լայնությունը՝ 7 մ 5 դմ: Ինչ քարձրություն պիտի ունենա դասարանը, վորը կառուցված է 40 սովորողի համար:

606. Մեկ տոնն քարածուխի ծավալը 720 խոր. դմ է: Բանվորը 1 ամսում հանում է 450 տ քարածուխ: Ինչ հաստության շերտ կտացվեր, յեթե այդ ամբողջ ածուխը դարձելին 12 մ յերկարություն և 9 մ լայնություն ունեցող մի նկուղում:

607. Քառակուսի ջրհորի կողերից յուրաքանչյուրի յերկարությունը 1 մ 2 դմ է: Ինչքան է ջրհորի ջրի խորությունը, յեթե ջրհորում 300 դույլ ջուր կա և 1 դույլը պարունակում է 12 խոր. դմ ջուր:

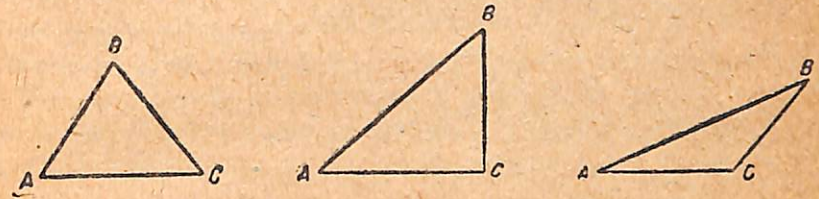
608. Մի փոսի մեջ, վորի խորությունը 5 մ է, տեղավորվում է 72 տ սիլոս: Հաշվեցեք այդ փոսի լայնությունը, յեթե յերկարությունը 4 մ է և յեթե 1 խոր. մ սիլոսի քաշը 9 ց է:

609. Սենյակի ծավալը 192 խոր. մ է, հատակի մակերեսը՝ 48 քառ. մ, պատերի մակերեսը՝ 112 քառ. մ: Հաշվեցեք սենյակի յերկարությունն ու լայնությունը, յեթե յերկարությունը 2 մ ավելի յե լայնությունից:

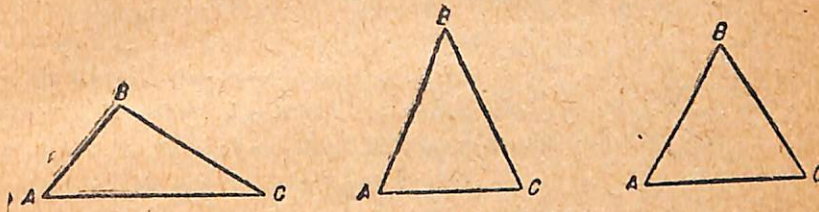
610. Ուղղանկյուն արկղի ծավալը 160 խոր. մ է: Արկղի հատակը 32 քառ. դմ է, կողմնային մակերեսը՝ 120 քառ. դմ: Հաշվեցեք արկղի յերկարությունն ու լայնությունը, իմանալով, վոր դրա յերկարությունը 2 անգամ ավելի յե լայնությունից:

611. Առացեք այն յեռանկյունները, վորոնք արտահայտված են գծ. 5-ում՝ ուղադրություն դարձնելով այդ յեռանկյունների անկյունների վրա:

612. Առացեք այն յեռանկյունները, վորոնք արտահայտված են գծ. 6-ում՝ ուղադրություն դարձնելով այդ յեռանկյունների կողմերի վրա:

Գծ. 5

Գծ. 6

613. Չափեցեք գծ. 6-ում արտահայտված յեռանկյունների կողմերը: Հաշվեցեք դրանցից յուրաքանչյուրի կողմերի գումարը:

614. Հավասարաբութ յեռանկյան բոլոր յերեք կողմերի յերկարությունը 145 մ է: Նրա յերկու հավասար կողմերից յուրաքանչյուրը 2 մ ավելի յե յերրորդից: Հաշվեցեք յեռանկյան կողմերը:

615. Հավասարակողմ յեռանկյան յերեք կողմերի գումարը 13 սմ է: Հավասար կողմերի յերկարությունը 7 սմ-ով ավելի յե յերրորդ կողմից: Հաշվեցեք յեռանկյան յուրաքանչյուր կողմի յերկարությունը:

616. Գծադրեցեք մի քառակուսի, վորի կողմերից յուրաքանչյուրը հավասար է 4 սմ, և բաժանեցեք դա յերկու միա-

նման յեռանկյուններն: Հաշվեցեք յուրաքանչյուր յեռանկյան մակերեսը:

617. Գծագրեցեք մի ուղղանկյուն, վորի կողմերը հավասար են 4 սմ և 3 սմ: Այդ բաժանեցեք յերկու հավասար յեռանկյուններն: Հաշվեցեք յուրաքանչյուր յեռանկյան մակերեսը:

618. Հաշվեցեք այն ուղղանկյուն յեռանկյուններն մակերեսները, վորոնց եջերը հավասար են՝ 15 սմ և 8 սմ, 7 սմ և 5 սմ, 24 սմ և 13 սմ, 50 սմ և 27 սմ, 1 սմ 4 դմ և 7 դմ:

619. Ուղղանկյուն յեռանկյան ձև ունեցող հողամասի բոլոր կողմերով առու անցկացրին: Դրա մի կողմի յերկարությունը 45 մ է, մյուսը՝ 35 մ յերկար և առաջինից, իսկ յերրորդը՝ 11 մ յերկար և յերկրորդից: Հաշվեցեք հողամասի մակերեսն ու վորած առվի յերկարությունը:

ՇՐՋԱՆԱԳԻԾ

620. Գծագրեցեք 3 շրջանագիծ՝ մեկի շառավիղը 2 սմ, մյուսինը՝ 3 սմ, յերրորդինը՝ 5 սմ (գծ. 7):

621. Գծագրեցեք 2 շրջանագիծ, վորոնք ունենան միևնույն կենտրոնը, մեկի շառավիղը 3 սմ, մյուսինը՝ 2 սմ 5 մմ:

622. Գծագրեցեք 2 հատող շրջանագծեր հեռեյալ տվյալներով՝ մեկի շառավիղը 3 սմ է, մյուսինը՝ 4 սմ, նրանց կենտրոնների միջի հեռավորությունը՝ 5 սմ:

623. Գծագրեցեք 2 շրջանագիծ, մեկի տրամագիծը լինի 5 սմ, մյուսինը՝ 8 սմ

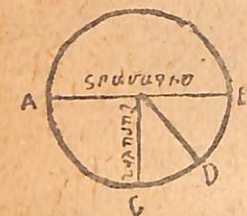
ավելի:

624. Շրջանագծի շառավիղը 3 սմ է: Վորքան է նրա տրամագիծը:

625. Շրջանագծի տրամագիծը 8 դմ է: Վորքան է նրա շառավիղը:

626. Անիվի տրամագիծը 7 դմ է, իսկ շրջանագծի յերկարությունը քիչ ավելի յե 3 տրամագծից: Ի՞նչ յերկարության է այդ անիվի գորդ (շինը):

627. Յերկրի հասարակածի շառավիղը 6400 կմ է: Հառա-

բակածը մոտ 3 անգամ յերկար և իր տրամագծից: Հաշվեցեք հասարակածի յերկարությունը:

628. 35 դմ շրջանագիծ ունեցող անիվը մի վորոշ հեռավորության վրա պտտվեց 50 անգամ: Քանի անգամ նույն հեռավորության վրա կպտտի մյուս անիվը, վորն ունի 25 դմ շրջանագիծ:

629. Ավտոմեքենայի առջևի անիվը կատարում է 39 պտույտ այն ժամանակ, յերբ հետևինը կատարում է միայն 23 պտույտ: Քանի պտույտ կկատարի հետևի անիվը, յերբ առաջինը պտտվի 936 անգամ:

630. Կառքի հետևի անիվը, վոր 2 մ 5 սմ շրջանագիծ ունի, վորոշ հեռավորության վրա պտտվեց 10 080 անգամ: Քանի անգամ նույն հեռավորության վրա և նույն ժամանակում կպտտի առջևի անիվը, վորի շրջանագիծը 85 սմ պակաս է հետևի անիվի շրջանագծից:

ԹՎԵՐԻ ԲԱԺԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

631. Գրեցեք բոլոր պարզ թվերը 1-ից մինչև 100:

632. Գրեցեք բոլոր բարդ (բաղադրիչ) թվերը 1-ից մինչև 50:

633. Հետևյալ թվերից արտադրեցեք պարզ թվերը և բարդ թվերը առանձին-առանձին՝ 18, 31, 47, 55, 69, 83, 95, 101, 238, 307, 586, 735, 919, 1001, 1511, 1784:

634. Գրեցեք մի քանի բարդ թվեր, վորոնք իրար նկատմամբ փոխադարձաբար պարզ են:

635. Գրեցեք բոլոր զույգ թվերը 1-ից մինչև 30:

636. Հետևյալ թվերից արտադրեցեք բոլոր այն թվերը, վորոնք առանց մնացորդի բաժանվում են 2-ի վրա. 32, 47, 50, 59, 61, 68, 70, 77, 83, 86, 95, 104, 111, 176, 568, 1219, 3750, 8457:

637. Արտադրեցեք տված թվերից այն բոլորը, վորոնք առանց մնացորդի բաժանվում են 4-ի վրա. 36, 72, 81, 100, 148, 184, 200, 272, 291, 300, 418, 500, 560, 700, 724, 802, 946, 1000, 1020, 3000, 5134, 10 000:

Ասացեք նահանջ տարիները հետևյալ տարիներից. 1936, 1938, 1939, 1940, 1942, 1945:

638. Արտադրեցեք տված թվերից այն բոլոր թվերը, վորոնք առանց մնացորդի բաժանվում են 8-ի վրա. 128, 736, 1000, 2000, 5000, 3224, 6346, 10 000, 17 792, 53 458, 80 016:

639. Արտադրեցեք հետևյալ թվերից նախ այն բոլոր թվերը, վորոնք առանց մնացորդի բաժանվում են 3-ի վրա, ապա այն թվերը, վորոնք առանց մնացորդի բաժանվում են 9-ի վրա. 111, 171, 382, 544, 713, 1101, 1584, 2104, 5781, 10 115, 59 787, 804 930:

640. Գտե՛ք աղյուսակում և արտագրե՛ցե՛ք այն բոլոր թվերը, վորոնք առանց մնացորդի բաժանվում են 2-ի, 3-ի, 4-ի, 5-ի, 8-ի, 9-ի, 10-ի, 25-ի 100-ի վրա:

12	40	64	112	325	1000	12 128
18	44	81	124	384	1224	25 000
24	52	92	156	450	1815	60 000
30	57	96	164	500	3156	72 324
36	60	99	200	618	5016	124 750
39	63	100	240	872	1110	715 032

641. Գտե՛ք աղյուսակում և արտագրե՛ցե՛ք 6-ի, 12-ի, 15-ի, 18-ի, և 30-ի վրա առանց մնացորդի բաժանվող թվերը:

12	144	585	700	1215	2440
48	225	600	800	1750	6758
72	336	756	940	1800	12 000
90	450	834	960	1905	25 000

642. Գրե՛ցե՛ք՝ ա) յերկու յեռանիշ թիվ, վորոնք առանց մնացորդի բաժանվեն 3-ի վրա:

բ) 3 քառանիշ թիվ, վորոնք առանց մնացորդի բաժանվեն 9-ի վրա:

643. Գրե՛ցե՛ք յերկուսական յեռանիշ և յերկուսական քառանիշ թվեր, վորոնք առանց մնացորդի բաժանվեն՝ 2-ի, 3-ի, 9-ի, 5-ի, և 10-ի վրա:

644. Հնարավո՛ր ե՛ արդյո՞ք 3, 2, 3, 5 թվանշաններով գրել մի քառանիշ թիվ, վորն առանց մնացորդի բաժանվի 9-ի վրա:

645. 1, 2, 3, 4 թվանշաններից կազմեցե՛ք այնպիսի թվեր, վորոնք առանց մնացորդի բաժանվեն 4-ի վրա:

646. 0, 2, 3, և 4 թվանշաններից կազմեցե՛ք այնպիսի թվեր, վորոնք առանց մնացորդի բաժանվեն՝ 2-ի, 3-ի, 4-ի, 5-ի, 6-ի, 8-ի, 9-ի, 10-ի, 15-ի, 18-ի վրա:

647. Հետևյալ թվերը վերածեցե՛ք պարզ բազմապատկիչներին:

ա) 80	բ) 120	դ) 256	դ) 400	ե) 1125	զ) 1701
90	144	320	495	2475	2025
75	180	420	510	4800	2310
96	216	800	625	3500	18 225
100	236	930	1200	6912	20 790
112	240	948	1125	7416	36 225
108	250	1000	1480	8568	23 400

648. Ի՞նչ ընդհանուր բաժանարարներ ունեն հետևյալ թվերը:

1) 21 և 28	5) 24, 36 և 45	9) 28, 21, 70
2) 40 և 48	6) 63, 105 և 84	10) 48, 36, 40
3) 72 և 75	7) 100, 125 և 800	11) 168, 280, 224
4) 105 և 135	8) 630, 540 և 210	12) 360, 210, 315

649. Գրե՛ք հետևյալ թվերի ամենամեծ ընդհանուր բաժանարարը

1) 48 և 120	8) 375, 360 և 450
2) 280 և 105	9) 84, 44 և 200
3) 60, 105 և 135	10) 160, 360, 1000 և 840
4) 42, 54 և 60	11) 240, 112, 144 և 128
5) 90, 108, 126	12) 104, 156, 208 և 572
6) 420, 720 և 1080	13) 520, 780, 1300 և 1820
7) 102, 170 և 306	14) 756, 945, 1008 և 1260

650. Գրե՛ցե՛ք մի քանի թվեր, վորոնք բազմապատկի լինեն 12-ին, բազմապատկի լինեն 15-ին, բազմապատկի լինեն 8-ին:

651. Գրե՛ցե՛ք մի քանի թվեր, վոր լինեն բազմապատկի 8 և 12, լինեն բազմապատկի 6 և 10, լինեն բազմապատկի 3, 7 և 11, լինեն բազմապատկի 8, 9 և 25:

652. Գտե՛ք հետևյալ թվերի ամենափոքր բազմապատկը՝ 6 և 9, 6 և 8, 5 և 30, 12 և 16, 7 և 11, 10 և 15, 5 և 13, 60 և 20, 20 և 30, 180 և 30, 80 և 60:

653. 50 407 թվի մեջ գերոնների տեղը գրե՛ք այնպիսի թվանշան, վոր ստացված թիվը 9-ի բազմապատկի լինի:

654. Հետևյալ թվերից յուրաքանչյուրին ի՞նչ ամենափոքր թիվ պետք է ավելացնել, վոր ստացվեն 4-ի բազմապատկի թվերը. 835, 3230, 10 149, 23 983:

655. Գտե՛ք հետևյալ թվերի ամենափոքր բազմապատկը՝

1) 4, 8, 2	9) 90, 30, 40	17) 27, 18, 90, 60
2) 8, 4, 32	10) 55, 11, 10	18) 32, 36, 48, 72
3) 80, 40, 20	11) 45, 30, 15	19) 75, 45, 30, 18
4) 25, 40, 200	12) 12, 15, 40	20) 12, 16, 45, 81
5) 3, 2, 5	13) 12, 28, 18	21) 24, 108, 216
6) 2, 7, 9	14) 35, 84, 42	22) 900, 600, 240
7) 3, 8, 25	15) 24, 36, 45	23) 84, 630, 420
8) 6, 35, 29	16) 48, 64, 27	24) 133, 190, 280

ՀԱՍԱՐԱԿ ԿՈՏՈՐԱԿՆԵՐ

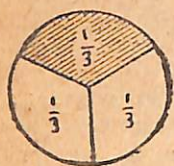
ԿՈՏՈՐԱԿՆԵՐ ՍՏԱՆԱԼԸ ՅԵՎ ԿՈՏՈՐԱԿՆԵՐՆ ԱՄԲՈՂՁ ԴԱՐՁՆԵԼԸ

656. 1) Մի թերթ թուղթը հավասարապես բաժանեցին 4 աշակերտի: Ինչքա՞ն ստացավ յուրաքանչյուրը:

2) Մի հացը բաժանեցին 3 հավասար մասի: Ի՞նչպես կառելի յե անվանել մի այդպիսի մասը, յերկու այդպիսի մասը:

657. Ուղիղ գծի մի հատվածը բաժանել յերկու, յերեք, չորս, հինգ, վեց, յոթ, ութ հավասար մասերի: Ինչպիսի՞ մասեր կստացվեն յուրաքանչյուր բաժանման ժամանակ:

659. Երսկուրսանաների մի խումբ վորոշ հեռավորութիւն տնցավ 5 ժամում, պահպանելով նույն արագութիւնը: Հեռավորութիւն վոր վոր մասն անցավ նա 1 ժամում, 2 ժամում, 3 ժամում, 4 ժամում, 5 ժամում:

Գծ. 8

Բաժանչյուր շրջանի վոր մասն և ստվերադժւած (գծ. 8):

661. Գծագրեցեք քառակուսի՝ 6 սմ կողմով, բաժանեցեք այն 6 հավասար մասի և գունավորեցեք $\frac{1}{6}$ և $\frac{5}{6}$ մասերը տարբեր գույներով:

662. Քանի հավասար մասի յե բաժանլած ժամացույցի ցիֆերը լատը: Շրջանագծի վոր մասն և կազմում այդպիսի յուրաքանչյուր մասը:

663. Շրջանի վոր մասը կանցնի մեծ սլաքը 5 րոպեյում, 15 րոպեյում: Քանի քառորդ կա շրջանի $\frac{3}{12}$ մասում:

664. Շրջանի վոր մասը կանցնի մեծ սլաքը 30 րոպեյում: Քանի կես կարելի յե կազմել շրջանի $\frac{6}{12}$ մասից (գծ. 9).

665. Մայրը 2 նալինջ հավառարապետ բաժանեց 3 վորդուն: Նարինջի վոր մասը հասավ յուրաքանչյուրին:

666. 3 մ յերկարութիւն պարանը կտրտեցին 8 հավասար մասերի: Ի՞նչ յերկարութիւն մասեր ստացվեցին:

667. 2-ը բաժանեցեք 3 հավասար մասի, 4-ը՝ 5, 6-ը՝ 7, 8-ը՝ 11, և 20-ը՝ 46 մասի: Ի՞նչ քանորդներ կստացվին:

668. Քանի հավասար մասի պետք և բաժանել 8-ը, վոր ստացվի $\frac{8}{15}$, $\frac{8}{25}$, $\frac{8}{43}$:

Գծ. 9.

669. 5 կգ պղնձից շինեցին 8 միատեսակ կաթսա: Ինչքա՞ն էր յուրաքանչյուր կաթսայի քաշը:

670. Գրեցեք հետևյալ կոտորակները՝ յերեք հինգերորդական, յերկու իններորդական, հինգ յոթերորդական, ութ քսաներեքերորդական, յոթանասունհինգ հարյուրքսանութերորդական, յերեօունչորս հարյուրքսանհինգերորդական:

671. Կարդացեք հետևյալ կոտորակները՝

$$\frac{3}{8}, \frac{6}{11}, \frac{3}{4}, \frac{2}{3}, \frac{15}{31}, \frac{68}{95}, \frac{35}{174}, \frac{17}{100}, \frac{39}{1000}$$

672. Քանի յերրորդ, վեցերորդ, տասներկու յերրորդ մաս ունի մի ամբողջ շերտը: Քանի վեցերորդ է $\frac{1}{3}$ -ը, $\frac{2}{3}$ -ը: Քանի տասներկու յերրորդ է $\frac{1}{6}$ -ը, $\frac{1}{3}$ -ը, $\frac{2}{3}$ -ը, $\frac{5}{6}$ -ը (գծ. 10):

673. Քանի յերրորդ կարելի յե կազմել $\frac{1}{6}$ -ից, $\frac{4}{6}$ -ից (գծ. 10):

674. Քանի վեցերորդ կարելի յե կազմել $\frac{2}{12}$ -ից, $\frac{4}{12}$ -ից, $\frac{6}{12}$ -ից, $\frac{8}{12}$ -ից, $\frac{10}{12}$ -ից:

0 1											
$\frac{1}{3}$				$\frac{1}{3}$				$\frac{1}{3}$			
$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$
$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$

Գծ. 10

675. Մեկը քանի կես, քանի վեցերորդ, ութերորդ, տասներկու յերրորդ, տասնհինգերորդ մաս ունի: Քանի այդպիսի մաս կա 2, 3, 4, 8, 10, 12 միավորներում:

676. Քանի՞ քառորդ ունի 1-ը, 3-ը, $\frac{1}{2}$: Քանի՞ վեցերորդ է 1-ը, 2-ը, $\frac{1}{2}$ -ը, $\frac{1}{3}$ -ը: Քանի՞ տասերորդ է 1-ը, 5-ը, $\frac{1}{2}$ -ը, $\frac{1}{5}$ -ը:

677. Գրեցե՛ք միավորից փոքր միջանի կոտորակ:

678. Գրեցե՛ք միավորին հավասար միջանի կոտորակ:

679. Գրեցե՛ք միավորից մեծ միջանի կոտորակ:

680. Հետևյալ կոտորակներից արտագրեցե՛ք կանոնավոր կոտորակներն ու անկանոն կոտորակներն առանձին-առանձին:

$\frac{5}{3}, \frac{3}{5}, \frac{5}{5}, \frac{13}{4}, \frac{4}{9}, \frac{9}{9}, \frac{8}{3}, \frac{3}{8}, \frac{7}{8}, \frac{6}{5}, \frac{5}{6},$
 $\frac{6}{6}, \frac{7}{10}, \frac{10}{7}, \frac{10}{10}, \frac{8}{8}, \frac{1}{8}, \frac{8}{11}, \frac{8}{15}, \frac{15}{8}, \frac{15}{15}, \frac{3}{19},$
 $\frac{35}{48}, \frac{80}{80}, \frac{100}{97}, \frac{7}{115}:$

681. $\frac{15}{4}$ կգ շաքարը պետք է կշռել ամբողջ կիլոգրամներով: Ինչքա՞ն ամբողջ կիլոգրամներ կտալանք և կիլոգրամի վրա մասը կմնա:

682. Հետևյալ կոտորակներից անշատեցե՛ք ամբողջ թվերը:

$\frac{4}{2}, \frac{7}{2}, \frac{3}{3}, \frac{8}{3}, \frac{8}{4}, \frac{11}{4}, \frac{15}{6}, \frac{12}{6}, \frac{17}{5}, \frac{19}{6}, \frac{36}{12},$
 $\frac{57}{12}, \frac{30}{15}, \frac{85}{15}, \frac{105}{20}, \frac{180}{20}, \frac{96}{24}, \frac{156}{24}, \frac{200}{25}, \frac{196}{14}, \frac{213}{48}:$

683. Ամբողջ թվերը անշատեցե՛ք հետևյալ կոտորակներից:

$\frac{12}{2}, \frac{20}{4}, \frac{20}{9}, \frac{15}{8}, \frac{37}{10}, \frac{40}{10}, \frac{48}{12}, \frac{121}{62}, \frac{12}{3}, \frac{15}{6}, \frac{18}{5},$
 $\frac{18}{4}, \frac{21}{4}, \frac{25}{5}, \frac{48}{16}, \frac{65}{16}, \frac{99}{30}:$

684. Ընտանիքը մի որում գործածում է կես գլուխ կաղամբ: Քանի՞ կաղամբ կգործածի ընտանիքը 30 որում, 31 որում: Պատասխանը գրեցե՛ք կոտորակի ձևով, ապա անշատեցե՛ք ամբողջ թիվը:

685. Կան պողպատե ձողեր 1, 2, 3, $4\frac{1}{4}$ և $6\frac{3}{4}$ դմ յեր-
 կարության: Յուրաքանչյուր ձողից $\frac{1}{4}$ դմ յերկարության քանի՞
 բոլոր կարելի յե կարել:

686. Քանի՞ քառորդ թերթ դուրս կգա 1, 2, $3\frac{1}{4}$, $8\frac{3}{4}$
 թերթ թղթից: Քանի՞ տասերորդ մաս կարելի յե ստանալ 1, 3,
 $6\frac{3}{10}, 12\frac{7}{10}$ միավորից:

687. Քանի՞ քառորդ մասեր ունեն 1, 2, 5, 3, 6, 4 թվերը:

688. Հետևյալ թվերը դարձրե՛ք անկանոն կոտորակներ՝
 $1\frac{1}{2}, 5\frac{1}{2}, 3\frac{1}{4}, 3\frac{3}{4}, 7\frac{3}{4}, 3\frac{1}{3}, 6\frac{1}{6}, 6\frac{5}{6}, 2\frac{3}{5}, 8\frac{2}{5}, 2\frac{9}{10},$
 $5\frac{1}{10}, 4\frac{1}{10}, 2\frac{5}{12}, 5\frac{7}{12}, 1\frac{1}{24}, 3\frac{5}{24}, 2\frac{7}{30}, 2\frac{5}{48}, 3\frac{11}{60}:$

689. Քանի՞ ամբողջ թերթ և քանի՞ քառորդ թերթ է հար-
 կավոր՝ $\frac{7}{4}$ թերթ ստանալու համար:

690. $\frac{25}{8}$ թերթից պետք է կարել տետրակ: Քանի՞ ամ-
 բողջ թերթ և քանի՞ ութերորդ թերթ է հարկավոր դրա համար:

691. Վերցրե՛ք 4 հավասար շրջան և գտե՛ք՝ առաջին շրջա-
 նի $\frac{1}{2}$ -ը, յերկրորդի $\frac{1}{4}$ -ը, յերրորդի $\frac{1}{8}$ -ը, չորրորդի $\frac{1}{6}$ -ը: Վեր-
 մասը կլինի ամենամեծը և վեր մասը ամենափոքրը:

692. Մի բանվոր ավարտեց աշխատանքի $\frac{5}{8}$ մասը, իսկ
 մյուսը՝ նույն աշխատանքի $\frac{3}{8}$ մասը: Ո՞վ շատ աշխատանք կա-
 տարեց:

693. Մի աշակերտ կարդաց մեկ որում ամբողջ գրքի $\frac{3}{4}$
 մասը, իսկ մյուսը՝ նույն գրքի $\frac{3}{8}$ մասը: Վեր աշակերտը շատ
 կարդաց:

694. Միենույն տեղից քաղաք գալու յեկան 3 հեծանվորդ: Յերեկվա ժամը 12-ին առաջինն անցավ ամբողջ ճանապարհի $\frac{2}{3}$

մասը, յերկրորդը՝ $\frac{3}{4}$ մասը, իսկ յերրորդը՝ $\frac{4}{5}$ մասը: Նրանցից

մի ավելի մոտ էր քաղաքին:

695. Հետևյալ կոտորակներից վերն և մոտիկ միավորին.
 $\frac{2}{3}, \frac{7}{8}, \frac{3}{4}, \frac{5}{6}, \frac{11}{12}, \frac{14}{15}$

696. Դասավորեցե՛ք կոտորակներն ըստ նրանց մեծության՝ սկսելով ամենափոքրից. $\frac{7}{15}, \frac{2}{15}, \frac{11}{15}, \frac{8}{15}, \frac{14}{15}, \frac{17}{15}$

697. Դասավորեցե՛ք կոտորակներն ըստ մեծության՝ սկսելով ամենամեծից. $\frac{1}{6}, \frac{1}{2}, \frac{1}{10}, \frac{1}{9}, \frac{1}{12}, \frac{1}{5}, \frac{1}{20}$

698. Դասավորեցե՛ք կոտորակներն ըստ նրաց մեծության՝ սկսելով ամենափոքրից. $\frac{3}{5}, \frac{3}{4}, \frac{3}{20}, \frac{3}{10}, \frac{3}{14}$

699. Վեր կոտորակն և մեծ $\frac{2}{3}$ թիվ $\frac{3}{4}$, $\frac{3}{4}$ թիվ $\frac{4}{5}$, $\frac{4}{5}$ թիվ $\frac{5}{6}$, $\frac{4}{5}$ թիվ $\frac{8}{9}$, $\frac{2}{3}$ թիվ $\frac{5}{6}$, $\frac{3}{4}$ թիվ $\frac{11}{12}$

700. Քանի՞ անգամ $\frac{1}{2}$ -ը մեծ է $\frac{1}{4}$ -ից, $\frac{1}{4}$ -ը մեծ է $\frac{1}{8}$ -ից, $\frac{1}{3}$ -ը մեծ է $\frac{1}{6}$ -ից:

701. Քանի՞ անգամ $\frac{1}{10}$ -ը փոքր է $\frac{1}{5}$ -ից, $\frac{1}{100}$ -ը փոքր է $\frac{1}{10}$ -ից, $\frac{1}{24}$ -ը փոքր է $\frac{1}{8}$ -ից:

702. Հետևյալ կոտորակներից յուրաքանչյուրը մեծացրե՛ք 2 անգամ. $\frac{1}{3}, \frac{1}{5}, \frac{1}{9}, \frac{2}{7}, \frac{3}{11}, \frac{6}{25}, \frac{1}{6}, \frac{5}{24}, \frac{7}{30}, \frac{7}{16}$

703. Հետևյալ կոտորակները փոքրացրե՛ք 3 անգամ $\frac{1}{6}$.
 $\frac{1}{4}, \frac{1}{7}, \frac{2}{3}, \frac{3}{5}, \frac{7}{9}, \frac{12}{17}, \frac{15}{23}$

704. Առաջին բանվորը մի օրում կատարեց ամբողջ աշխատանքի $\frac{3}{7}$ մասը, իսկ մյուսը ստախանովական էր, կատարեց նույն աշխատանքի $\frac{6}{7}$ մասը: Ո՞վ շատ կատարեց և քանի՞ անգամ ավելի շատ:

705. Աղջիկը պետք է գնե՛ր $\frac{3}{5}$ մ յերիզ, բայց գնեց $\frac{3}{10}$ մ: Քանի՞ անգամ քիչ յերիզ գնեց:

706. $\frac{8}{25}$ կգ խնձորը հավասարապես բաժանեցին 2 յերեխայի: Ի՞նչ քանակ հասավ յուրաքանչյուրին:

707. Ի՞նչ կլինի կոտորակը, յեթե՝
 ա) համարիչը մեծացնենք 5 անգամ,
 բ) համարիչը փոքրացնենք 8 անգամ,
 գ) հայտարարը մեծացնենք 4 անգամ,
 դ) հայտարարը փոքրացնենք 6 անգամ:

708. Գնացքը յերկու կայարանների միջև յեղած հեռավորությունն անցնում է 3 ժամում: Այդ հեռավորության վեր մասը կանցնի 1 ժամում, $\frac{1}{2}$ ժամում, $\frac{1}{4}$ ժամում:

709. Ի՞նչ կլինեն $\frac{3}{4}, \frac{5}{8}, \frac{7}{15}, \frac{2}{3}$ կոտորակները, յեթե դեն դցենք նրանց հայտարարները:

710. Գրեցե՛ք մի քանի այնպիսի կոտորակներ, վորոնք տեսքով լինեն տարբեր, բայց նրանցից յուրաքանչյուրը լինի հավասար $\frac{2}{3}$ -ի:

711. Գրեցե՛ք մի քանի կոտորակներ, վորոնք տարբեր լինեն տեսքով՝ բայց հավասար իրենց մեծությամբ:

712. Կոտորակի համարիչը մեծացրած է 3 անգամ: Ի՞նչ պիտի անել հայտարարը, վոր կոտորակի մեծությունը մնա անփոփոխ:

713. Կոտորակի հայտարարը մեծացրած է 5 անգամ: Ի՞նչ պետք է անել համարիչը, վոր կոտորակը մնա անփոփոխ:

714. $\frac{2}{3}, \frac{4}{5}, \frac{6}{23}, \frac{9}{11}$ կոտորակներն արտահայտեցե՞ք

այնպիսի մասերով, վորոնք 3 անգամ ավելի փոքր լինեն, քան տված կոտորակները:

715. Կրճատեցե՞ք հետևյալ կոտորակները՝ $\frac{2}{6}, \frac{4}{6}, \frac{3}{9},$

$\frac{6}{9}, \frac{4}{12}, \frac{8}{12}, \frac{5}{15}, \frac{10}{15}, \frac{2}{8}, \frac{6}{8}, \frac{3}{12}, \frac{9}{12}, \frac{4}{16}, \frac{12}{16},$
 $\frac{5}{20}, \frac{15}{20}, \frac{2}{10}, \frac{8}{10}, \frac{3}{15}, \frac{9}{15}, \frac{4}{20}, \frac{12}{20}, \frac{5}{25}, \frac{15}{25}, \frac{3}{18},$
 $\frac{15}{18}, \frac{4}{24}, \frac{20}{24}, \frac{5}{30}, \frac{25}{30}, \frac{14}{35}, \frac{12}{60}, \frac{120}{150}$

716. Անջատեցե՞ք ամբողջ թվերը և կրճատեցե՞ք հետևյալ կոտորակները՝ $\frac{12}{8}, \frac{20}{15}, \frac{24}{20}, \frac{48}{18}, \frac{132}{72}$

717. Հետևյալ կոտորակները բերե՞ք ամենավոքը ընդհանուր հայտարարի՝

ա) $\frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{3}{10}, \frac{2}{5}, \frac{7}{40}, \frac{3}{20}, \frac{1}{4}, \frac{1}{8}, \frac{1}{16}$

բ) $\frac{3}{4}, \frac{7}{12}, \frac{4}{21}, \frac{2}{3}, \frac{3}{32}, \frac{7}{96}, \frac{1}{3}, \frac{3}{4}, \frac{5}{12}$

գ) $\frac{5}{36}, \frac{8}{9}, \frac{7}{144}, \frac{3}{4}, \frac{7}{9}, \frac{9}{10}, \frac{1}{180}$

դ) $\frac{5}{6}, \frac{1}{96}, \frac{1}{48}, \frac{5}{12}, \frac{13}{60}, \frac{1}{20}, \frac{4}{15}, \frac{19}{360}$

718. Հետևյալ կոտորակները բերե՞ք ամենավոքը ընդհանուր հայտարարի.

ա) $\frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{2}{3}, \frac{5}{7}, \frac{3}{11}, \frac{2}{5}$ բ) $\frac{1}{3}, \frac{2}{5}, \frac{4}{7}, \frac{1}{2}, \frac{2}{3}, \frac{3}{7}, \frac{2}{9}, \frac{3}{11}, \frac{4}{5}$ գ) $\frac{3}{5}, \frac{2}{3}, \frac{2}{7}, \frac{3}{11}, \frac{1}{2}, \frac{2}{3}, \frac{3}{5}, \frac{4}{13}, \frac{1}{4}, \frac{1}{3}, \frac{2}{5}, \frac{1}{7}$

719. Հետևյալ կոտորակները բերե՞ք ամենավոքը ընդհանուր հայտարարի.

ա) $\frac{3}{4}, \frac{5}{6}, \frac{7}{12}, \frac{3}{20}, \frac{2}{15}, \frac{5}{108}, \frac{11}{54}, \frac{7}{18}$ բ) $\frac{3}{10}, \frac{5}{6}, \frac{1}{15}, \frac{7}{15}, \frac{29}{48}$ գ) $\frac{3}{10}, \frac{5}{16}, \frac{3}{4}, \frac{7}{25}, \frac{9}{10}, \frac{5}{144}, \frac{7}{360}, \frac{11}{180}, \frac{7}{240}$ զ) $\frac{7}{12}, \frac{1}{10}, \frac{5}{16}, \frac{13}{18}, \frac{19}{24}, \frac{13}{60}, \frac{8}{25}, \frac{39}{100}, \frac{21}{40}$ ի) $\frac{7}{18}, \frac{5}{12}, \frac{7}{18}, \frac{5}{24}, \frac{11}{72}, \frac{13}{48}, \frac{5}{32}, \frac{35}{144}, \frac{7}{24}$

720. $\frac{7}{12}, \frac{3}{10}, \frac{11}{15}$ կոտորակներից վո՞րն է ամենամեծը:

721. $\frac{13}{35}, \frac{7}{24}, \frac{17}{42}$ կոտորակներից վո՞րն է ամենավոքը:

722. Աշխարհամասերը մոտավորապես բռնում են. Յվրոպան՝ $\frac{1}{14}$ մասը, Ասիան՝ $\frac{3}{10}$ մասը, Աֆրիկան՝ $\frac{1}{5}$ մասը, Ամերիկան՝ $\frac{2}{7}$ մասը և Ավստրալիան՝ $\frac{1}{25}$ մասը: Աշխարհամասերը դասավորեցե՞ք ըստ նրանց մեծության:

ԿՈՏՈՐԱԿՆԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄԸ

723. $\frac{3}{8} + \frac{1}{8}, \frac{7}{12} + \frac{5}{12}, \frac{2}{15} + \frac{7}{15} + \frac{8}{15}, 3\frac{1}{5} + 2\frac{4}{5}$

724. $\frac{1}{2} + \frac{3}{4}, \frac{5}{8} + \frac{3}{4}, \frac{1}{2} + \frac{3}{4} + \frac{5}{8}, 1\frac{1}{8} + 2\frac{3}{4}$

725. $\frac{1}{3} + \frac{1}{6}, \frac{2}{3} + \frac{1}{12}, \frac{1}{6} + \frac{2}{3} + \frac{5}{12}, 2\frac{7}{12} + 3\frac{5}{6}$

726. $\frac{1}{10} + \frac{2}{5}, \frac{3}{25} + \frac{1}{5}, \frac{7}{10} + \frac{2}{5} + \frac{3}{5}, 4\frac{2}{5} + 1\frac{3}{10}$

727. $\frac{5}{18} + \frac{2}{9}, \frac{5}{9} + \frac{1}{3}, \frac{2}{3} + \frac{7}{18} + \frac{1}{6}, 1\frac{11}{18} + 5\frac{2}{3}$

$$728. \frac{5}{12} + \frac{1}{36}; \frac{5}{33} + \frac{1}{18}; \frac{1}{72} + \frac{7}{12} + \frac{11}{36}; 10 \frac{1}{36} + 2 \frac{1}{108}$$

$$729. \frac{1}{2} + \frac{2}{3}; \frac{1}{2} + \frac{3}{5}; \frac{2}{3} + \frac{3}{7}; 1 \frac{1}{2} + \frac{3}{5}$$

$$730. \frac{1}{3} + \frac{1}{4}; \frac{2}{3} + \frac{3}{4}; 1 \frac{1}{8} + \frac{2}{9}; 3 \frac{3}{11} + 1 \frac{2}{7}$$

$$731. \frac{1}{9} + \frac{2}{11}; \frac{1}{5} + \frac{2}{13}; \frac{1}{2} + \frac{2}{3} + \frac{3}{5} + \frac{2}{7}$$

$$732. \frac{3}{4} + \frac{1}{6}; \frac{1}{4} + \frac{1}{10}; \frac{1}{6} + \frac{1}{9}; \frac{5}{6} + \frac{8}{9}$$

$$733. \frac{1}{8} + \frac{1}{12}; \frac{3}{8} + \frac{5}{6}; \frac{3}{4} + \frac{7}{10}; \frac{2}{25} + \frac{3}{10}$$

$$734. \frac{3}{8} + \frac{1}{10} + \frac{7}{25}; \frac{1}{16} + \frac{3}{20} + \frac{5}{12}; \frac{5}{24} + \frac{7}{36} + \frac{5}{18}$$

$$735. \frac{5}{18} + \frac{3}{28} + \frac{7}{12}; \frac{3}{14} + \frac{8}{21} + \frac{7}{15}; 3 \frac{2}{15} + 1 \frac{1}{10} + 2 \frac{3}{25}$$

$$736. 1 \frac{1}{24} + 3 \frac{7}{120} + \frac{7}{160}; 8 \frac{1}{30} + 2 \frac{7}{120} + 1 \frac{1}{150};$$

$$26 \frac{5}{64} + 10 \frac{7}{60};$$

737. Բանջարանոցի ամբողջ մակերեսի $\frac{5}{8}$ մասը ցանված
և կաղամբ, $\frac{1}{12}$ մասը՝ վարունգ, $\frac{1}{6}$ մասը՝ կարտոֆիլ: Բանջա-
րանոցի վեր մասն են ցանված այդ բանջարեղենները:

738. Կոլտնտեսությունը մթերակայան բերեց՝ $18 \frac{1}{4}$ ց վար-
ձակ, $7 \frac{3}{5}$ ց-ով ալեկի ցորեն, քան վարձակը, իսկ հաճար այն-
քան, վորքան վարձակն ու ցորենը միասին: Ընդամենն ինչքան
հացահատիկ բերեց կոլտնտեսությունը:

739. Տան ցածի հարկը $4 \frac{1}{2}$ մ է, յերկրորդ հարկը $\frac{1}{4}$ մ

բարձր և ցածի հարկից, իսկ յերրորդ հարկը $\frac{1}{20}$ մ բարձր և յերկ-
րորդ հարկից: Գտեք տան բարձրությունը:

740. Յերեխաները գնացին եքսկուրսիա 4 կմ: Առաջին կի-
լոմետրը նրանք անցան $\frac{1}{6}$ ժամում, յերկրորդը՝ $\frac{1}{5}$ ժամում յեր-
րորդը՝ $\frac{1}{4}$ ժամում և չորրորդը՝ $\frac{1}{3}$ ժամում: Ինչքան ժամանա-
կում անցան յերեխաները 4 կմ-ը:

741. Յեռանկյան մի կողմը $2 \frac{1}{10}$ դմ է, մյուսը $\frac{1}{2}$ դմ
յերկար և առաջինից, յերրորդ կողմը $\frac{1}{4}$ դմ յերկար է յերկրոր-
դից: Գտեք յեռանկյան բոլոր յերեք կողմերի գումարը:

742. Ուղղանկյան մի կողմը $3 \frac{1}{2}$ մ է, մյուս կողմը $\frac{2}{5}$ մ
ալեկի յե: Հաշվեցեք ուղղանկյան բոլոր կողմերի գումարը:

743. Վառող պատրաստելու համար վերցրին $6 \frac{3}{4}$ կգ ա-
ծուխ, $3 \frac{3}{5}$ կգ ծծումբ և $34 \frac{13}{20}$ կգ բորակ: Քանի՞ կիլոգրամ
վառող պատրաստեցին:

744. Ունութ բերին 3 տեսակի թեյ, առաջին տեսակից՝
 $4 \frac{7}{10}$ կգ, յերկրորդ տեսակից՝ $5 \frac{1}{2}$ կգ և յերրորդ տեսակից՝ $3 \frac{1}{4}$
կգ: Ընդամենն ինչքան թեյ բերին խանութ:

745. Մի մեքենագրուհի ձեռագիրը կարող է տպել 8 ժա-
մում, մյուսը՝ 12 ժամում: Ձեռագրի վեր մասը կարող են տպել
յերկուսով միասին, յեթե աշխատեն միաստիկ մեկ ժամ:

746. Մի խողովակով ջրամբարը կարող է լցվել 6 ժամում,
մյուսով՝ 9 ժամում, յերրորդով՝ 8 ժամում: Ջրամբարի վեր
մասը կարող է լցվել յերեք խողովակով, յեթե դրանք միաժա-
մանակ աշխատեն մեկ ժամ:

ԿՈՏՈՐԱԿՆԵՐԻ ՀԱՆՈՒՄԸ

$$747. \frac{8}{9} - \frac{5}{9}; \frac{19}{20} - \frac{7}{20}; 5 \frac{7}{10} - \frac{3}{10}; 4 \frac{5}{12} - 3 \frac{1}{12}.$$

$$\begin{aligned}
748. & 1 - \frac{1}{3}; 1 - \frac{17}{50}; 2 - \frac{5}{8}; 4 - \frac{11}{16} \\
749. & \frac{7}{8} - \frac{3}{4}; \frac{1}{2} - \frac{3}{8}; 4\frac{7}{8} - 1\frac{3}{4}; 5\frac{1}{2} - \frac{1}{8} \\
750. & \frac{2}{3} - \frac{1}{6}; \frac{5}{6} - \frac{2}{3}; \frac{2}{3} - \frac{5}{9}; 1\frac{2}{3} - 1\frac{1}{6} \\
751. & \frac{3}{4} - \frac{5}{12}; \frac{5}{6} - \frac{7}{24}; 1\frac{1}{3} - 1\frac{1}{12}; 3\frac{5}{24} - 1\frac{1}{48} \\
752. & \frac{11}{72} - \frac{1}{9}; \frac{11}{24} - \frac{5}{12}; \frac{17}{36} - \frac{7}{18}; 3\frac{19}{40} - 1\frac{9}{20} \\
753. & \frac{1}{2} - \frac{1}{5}; \frac{1}{2} - \frac{2}{5}; 1\frac{1}{2} - \frac{3}{5}; 3\frac{1}{2} - 1\frac{4}{5} \\
754. & \frac{1}{3} - \frac{1}{4}; \frac{2}{3} - \frac{1}{4}; 1\frac{1}{4} - \frac{2}{3}; 3\frac{2}{3} - 1\frac{3}{4} \\
755. & \frac{1}{3} - \frac{1}{5}; \frac{2}{3} - \frac{2}{5}; 1\frac{1}{3} - \frac{2}{5}; 5\frac{4}{5} - 2\frac{2}{3} \\
756. & \frac{7}{9} - \frac{2}{11}; \frac{7}{8} - \frac{2}{15}; \frac{5}{14} - \frac{1}{9}; 8\frac{5}{17} - 4\frac{6}{13} \\
757. & \frac{5}{6} - \frac{3}{4}; \frac{3}{4} - \frac{7}{10}; 1\frac{3}{4} - \frac{5}{6}; 2\frac{1}{4} - 1\frac{9}{10} \\
758. & \frac{5}{6} - \frac{5}{9}; \frac{7}{8} - \frac{7}{12}; 1\frac{5}{48} - \frac{5}{36}; 2\frac{3}{40} - 1\frac{7}{30} \\
759. & \frac{13}{15} - \frac{5}{36}; \frac{7}{24} - \frac{7}{30}; \frac{8}{45} - \frac{7}{60}; \frac{11}{36} - \frac{5}{54} \\
760. & 15\frac{4}{27} - 8\frac{4}{63}; 13\frac{1}{4} - 2\frac{2}{15}; 8\frac{5}{42} - 3\frac{3}{56}; 10\frac{1}{11} - 9\frac{1}{121} \\
761. & 1\frac{1}{2} - \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{3}\right); \left(\frac{3}{4} + \frac{1}{2}\right) - \left(\frac{1}{4} + \frac{1}{6}\right); \\
& \frac{1}{12} + \left(\frac{5}{6} - \frac{3}{4}\right); \frac{5}{6} - \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{3}\right) \\
762. & \frac{3}{4} - \left(\frac{1}{4} + \frac{1}{6}\right); \left(1\frac{1}{3} - \frac{5}{6}\right) + \left(\frac{5}{9} - \frac{1}{2}\right) \\
763. & \frac{1}{5} + \frac{2}{3} + \frac{4}{15} + 1\frac{1}{3} - 1\frac{1}{2}; \frac{3}{4} + \frac{1}{6} - \frac{5}{12} - \frac{1}{2}
\end{aligned}$$

$$764. 12\frac{3}{4} - 6\frac{5}{6} + 4\frac{1}{2} - 1\frac{2}{3}; 8\frac{2}{3} - 5\frac{5}{6} + 2\frac{7}{8}$$

$$\left(13\frac{17}{36} + 2\frac{11}{18}\right) - \left(15\frac{11}{12} - 6\frac{3}{4}\right)$$

$$765. \left(8\frac{2}{9} - 5\frac{5}{18}\right) + \left(15\frac{11}{12} - 6\frac{3}{4}\right); 25\frac{7}{36} - 8\frac{3}{16} - 2\frac{5}{24}$$

$$766. \left(18\frac{3}{4} + 16\frac{3}{5}\right) - \left(25\frac{5}{8} - 17\frac{7}{10}\right) + \left(36\frac{3}{4} - 2\frac{11}{20}\right)$$

$$767. Աշակերտը որովա՞նչ մասը քնելու վրա յե գործադրում,$$

$\frac{1}{12}$ մասը՝ ուտելու և $\frac{5}{24}$ մասը՝ խաղի ու հանգստանալու: Մնացած ժամանակը նա սովորում է: Որովա՞նչ մասն է նա սովորում:

768. Ովկիանոսները բռնում են յերկրագնդի մակերևույթի մոտ $\frac{3}{4}$ մասը, իսկ ԽՍՀՄ՝ նրա $\frac{1}{24}$ մասը: Յերկրագնդի վրա մասն են բռնում մյուս բոլոր պետությունները:

$$769. Բակն ու շինությունը բռնում են $\frac{3}{5}$ հա: Բակը բռնում է $\frac{1}{2}$ հա տեղ: Հեկտարի վրա մասն են բռնում շենքերը:$$

770. Խաղաղ ովկիանոսը բռնում է ջրի ընդհանուր մակերևույթի $\frac{1}{2}$ -ը, Ատլանտյան ովկիանոսը՝ $\frac{1}{4}$ մասը, Հնդկականը՝ $\frac{1}{5}$

մասը: Ջրի ընդհանուր մակերևույթի վրա մասն են կազմում մնացած բոլոր ովկիանոսներն ու ծովերը:

$$771. Մի ընտանիք իր ամսական աշխատավարձի $\frac{1}{2}$ -ը$$

ծախսեց սննդի վրա, $\frac{1}{5}$ մասը՝ բնակարանի և վառելիքի վրա,

$\frac{1}{5}$ մասը՝ շորի և վոտնամանների վրա, $\frac{1}{20}$ մասը՝ կուլտուրական պահանջների վրա: Աշխատավարձի վրա մասը մնաց այլ կարիքների համար:

$$772. Տրամվայի վագոնավարը աշխատանքի յիկավ առա-$$

վոտյան $5 \frac{1}{6}$ ժամին, իսկ աշխատանքը վերջացրեց ցերեկվա
12 $\frac{3}{4}$ ժամին: Նա ինչքան ժամանակ աշխատեց:

773. Շոգենալը ջրի հոսանքի ուղղությամբ անցնում է
ժամը 13 $\frac{1}{2}$ կմ, իսկ հոսանքի հակառակ՝ 10 $\frac{4}{5}$ կմ: Շոգենալը քա-
նի՞ կիլոմետր ավելի յե անցնում ջրի հոսանքի ուղղությամբ:

774. Քարի ծանրությունն ուղի մեջ 33 $\frac{3}{10}$ կգ է, իսկ ջրի
մեջ՝ 19 $\frac{5}{8}$ կգ: Այս քարը ջրի մեջ ընկղմվելիս իր քաշից վոր-
քան է կորցնում:

775. Յերկաթի մի կտորի քաշն ողում 20 կգ է, իսկ ջրի
մեջ ընկղմվելիս թեթևանում է 2 $\frac{11}{20}$ կգ-ով: Ինչքան է այդ յեր-
կաթի կտորի քաշը ջրի մեջ:

776. Ատամնանիվը կատարեց $\frac{1}{2}$ և դարձյալ $\frac{1}{3}$ պտույտ:
Վեր մասը դեռ մնաց մինչև լրիվ պտույտ:

777. Ատամնանիվը կատարեց $\frac{3}{4}$ պտույտ և դարձյալ $\frac{3}{4}$
պտույտ Պտույտի վո՞ր մասը նորից պիտի կատարի նա, վոր 2
պտույտը լրանա:

778. Վագոնի բեռը 16 $\frac{2}{5}$ տ է, իսկ ինքը վագոնը՝ 8 $\frac{9}{10}$ տ
պակաս: Ինչքան է վագոնի քաշն իր բեռնով:

779. Սայլի վրա կա 1 $\frac{1}{2}$ ց հաճար և 1 $\frac{4}{5}$ ց կարտոֆիլ: Ինքը
սայլի քաշը 1 $\frac{3}{10}$ ց-ով պակաս է իր բեռից: Ինչքան է սայլը և
նրա վրայի բեռան քաշը միասին:

780. Տղան գիրքը կարդաց յերեք որում: Առաջին որը նա
կարդաց ամբողջ գրքի $\frac{1}{3}$ մասը, յերկրորդ որը՝ գրքի $\frac{1}{15}$ -ով
ավելի: Գրքի վո՞ր մասը կարդաց նա յերրորդ որը:

781. Քարտաշներն ամբողջ աշխատանքը կատարեցին 4 ո-

րում: Առաջին որը նրանք կատարեցին ամբողջ աշխատանքի
 $\frac{1}{4}$ մասը, յերկրորդ որը՝ ամբողջ աշխատանքի $\frac{1}{12}$ մասով պա-
կաս, քան առաջին որը, իսկ յերրորդ որն՝ ամբողջ աշխատանքի
 $\frac{1}{24}$ մասով ավելի, քան յերկրորդ որը: Քարտաշները աշխատան-
քի վո՞ր մասը կատարեցին չորրորդ որը:

782. Մի մեքենամասի պատրաստման համար ըստ նորմա-
յի հարկավոր էր 2 $\frac{1}{4}$ ժամի աշխատանք խառտի դաղգյաճի
վրա և 1 $\frac{1}{5}$ ժամ—հղկիչի վրա: Աշխատելով օտախանովյան
մեթոդներով՝ բանվորն ամբողջ աշխատանքի վրա գործադրեց
ընդամենը 2 $\frac{5}{12}$ ժամ: Ինչքան ժամանակ տնտեսեց ստախանո-
վական բանվորն այդ աշխատանքում:

783. Յերկու գումարելիների գումարը $\frac{19}{60}$ է, գումարելի-
ներից մեկը $\frac{5}{36}$ է: Գտեք մյուս գումարելին:

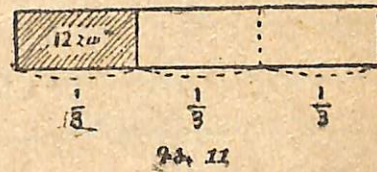
784. Նվազելին $\frac{7}{12}$ է, տարբերությունը՝ $\frac{19}{48}$: Գտեք հանելին:

785. Յերկու գումարելիների գումարը 3 $\frac{5}{24}$ է: Մի գու-
մարելին մեծացրին $\frac{3}{8}$ -ով, մյուսը՝ $\frac{7}{10}$ -ով: Ի՞նչ կդառնա գու-
մարը:

ԳՏՆԵԼ ԹԻՎԸ, ՅԵՐԲ ՏՎԱԾ Ե ՆՐԱ ՄԱՍԸ

786. Դաշտի մակերեսի $\frac{1}{3}$ -ը 12 հա է: Վորքան է դաշտի
ամբողջ մակերեսը (գծ. 11):

787. $\frac{1}{2}$ կգ շաքարն արժե
2 ո. 5 կոպ.: Ի՞նչ արժե 1 կիլո-
գրամ շաքարը:

788. $\frac{1}{4}$ մ ռատինն արժե 1 ու 60 կոպ.: Ի՞նչ արժե 1 մետր ռատինը:

789. Բաղմահարկ տան բարձրության $\frac{1}{8}$ մասը 3 մ է: Վորքան է այդ տան բարձրությունը:

790. Առաջին դասարանում կան 40 սովորող, վորոնք կազմում են ամբողջ դպրոցի սովորողների $\frac{1}{7}$ մասը: Ընդամենը քանի՞ սովորող կա դպրոցում:

791. Քաղաքում մինչև 15 տարեկան յերեխաների թիվը 85 400 է: Նրանք կազմում են ամբողջ քաղաքի բնակչության $\frac{1}{4}$ -ը: Վորքան բնակիչ կա քաղաքում:

792. Դաշտի մակերեսի $\frac{2}{3}$ մասը 24 հա է: Վորքան է ամբողջ դաշտը (գծ. 12):

$\frac{2}{3}$

Գծ. 12

Նույն արագությունը:

794. $\frac{3}{4}$ կգ ձուկն արժե 2 ու 10 կոպ.: Ի՞նչ արժե 1 կիլոգրամ ձուկը:

795. Աշակերտն իր փողի $\frac{2}{5}$ մասով գնեց 5 տետրակ, հաշվելով: Ընդամենն ինչքան փող ունի այդ աշակերտը:

796. Տուրիքան անցավ 15 կմ և դա կազմում է նրա ամբողջ ճանապարհի միայն $\frac{3}{10}$ մասը: Հաշվեցե՛ք տուրիքանի ամբողջ ճանապարհի յերկարությունը:

797. Ինչքան է 1 մ մետաղալարի քաշը յեթե $\frac{4}{5}$ մ քաշը 320 գ է:

798. $\frac{2}{5}$ կգ կրուպային վճարեցին 1 ու 16 կոպ.: Ինչքան կարժենա 24 կգ կրուպան:

799. Տրամվայը $\frac{5}{6}$ ժամում անցավ 15 կմ 700 մ: Ի՞նչ արագությամբ էր գնում տրամվայը 1 ժամում:

800. Քաղաքացին, գնելով մի վերարկու, սկզբում վճարեց նրա արժեքի $\frac{1}{6}$ մասը, իսկ հետո վճարեց մնացած 265 ուրլին: Ի՞նչ արժե վերարկուն:

801. Աղջիկը գրքին վճարեց իր փողի $\frac{3}{5}$ մասը, վորից հետո նրա մոտ մնաց 3 ու 60 կոպ.: Ինչքան փող ունի աղջիկը:

802. Յերբ աշակերտը կարգաց ամբողջ գրքի $\frac{5}{8}$ մասը, մնաց կարդալու ևս 24 էջ: Ընդամենը քանի՞ էջ ունի գիրքը:

803. ԽՍՀՄ ցամաքային սահմանը կազմում է նրա ամբողջ սահմանի $\frac{1}{3}$ մասը: Վորքան է ԽՍՀՄ ամբողջ սահմանի յերկարությունը, յեթե ծովային սահմանը 43 200 կմ է:

804. Յերկու աղջիկ գրքին վճարեցին 80 կոպ., յուրաքանչյուրը հավասար չափով: Առաջինը ծախսեց իր փողի $\frac{2}{3}$ -ը, մյուսը՝ $\frac{4}{5}$ -ը: Ինչքան փող ունի յուրաքանչյուրը մինչև գիրքը գնելը:

805. Յերբ դահուկավորներն անցան ամբողջ ճանապարհի $\frac{3}{8}$ -ը, մինչև ճանապարհի կեսը հասնելը մնաց անցնելու ևս $1\frac{1}{2}$ կմ: Ինչքան էր դահուկավորների ամբողջ ճանապարհի յերկարությունը:

806. Աշակերտները մինչև եքսկուրսիայի վայրը հասնելն անցան ճանապարհի $\frac{1}{2}$ -ը: Յերբ նրանք կանգնեց ևս 2 կիլո-

մետր, անցած կլինեն ա՛րդ ճանապարհի $\frac{3}{4}$ -ը: Վորքան է ամբողջ ճանապարհը:

807. Քանի՞ մարդ է աշխատում գործարանում, յեթե աղա՝ մարդիկ կազմում են ամբողջ բանվորություն $\frac{1}{2}$ -ը, կանայք՝ $\frac{3}{8}$ մասը, իսկ մնացած 354-ը զեռահասներ են:

808. Յեթե կոլանտեսությունը վաճառի իր խոտի $\frac{1}{12}$ -ը, ապա մնացած խոտով կարող է կերակրել 48 կով 176 որ, ապավորական 6 կգ խոտ յուրաքանչյուր կովին: Ընդամենը ինչքան խոտ կա կոլանտեսությունում:

809. Հաշվեցե՛ք x անհայտ թիվը.

$$\frac{1}{2} x = 36 \quad \frac{1}{12} x = 15 \quad \frac{1}{5} x = 12$$

$$\frac{1}{3} x = 18 \quad \frac{1}{4} x = 60 \quad \frac{1}{9} x = 10$$

$$\frac{1}{8} x = 6 \quad \frac{1}{6} x = 25 \quad \frac{1}{10} x = 20$$

810. $\frac{3}{4} x = 30 \quad \frac{5}{8} x = 60 \quad \frac{2}{3} x = 60 \quad \frac{8}{15} x = 32$
 $\frac{3}{5} x = 30 \quad \frac{5}{12} x = 35 \quad \frac{4}{5} x = 32 \quad \frac{3}{4} x = 24$
 $\frac{3}{4} x = 15 \quad \frac{5}{6} x = 40 \quad \frac{6}{7} x = 18 \quad \frac{3}{2} x = 12$
 $\frac{3}{7} x = 15 \quad \frac{5}{24} x = 15 \quad \frac{7}{12} x = 28 \quad \frac{7}{20} x = 42$

ՏԱՍՆՈՐԴԱԿԱՆ ԿՈՏՈՐԱԿՆԵՐ

ՏԱՍՆՈՐԴԱԿԱՆ ԿՈՏՈՐԱԿՆԵՐԻ ԹՎԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

811. Մետրի վճիռ մասն է կազմում 1 դմ, 3 դմ, 1 սմ, 5 սմ, 10 սմ, 1 մմ, 8 մմ, 15 մմ:

812. Ռուբլու վճիռ մասն է կազմում 10 կոպեկը, 30 կոպեկը, 1 կոպեկը, 6 կոպ., 10 կոպ., 35 կոպ.:

813. Կիլոգրամի վճիռ մասն է 1 գ, 12 գ, 200 գ:

Տոննի վճիռ մասն է. 1 կգ, 6 կգ, 50 կգ, 85 կգ, 300 կգ:

814. Քանի՞ հարյուրերորդական մետր է 3 տասերորդական մետրը, 7 տասերորդ մետրը:

Քանի՞ հազարերորդական մետր է 7 հարյուրերորդական մետրը, 7 տասերորդական մետրը:

815. Քանի՞ հարյուրերորդական մետր է 3 դմ 5 սմ: Քանի՞ հազարերորդական մետր է 5 դմ 5 սմ:

816. Վերածեցե՛ք հարյուրերորդական մասերի՝ մեկ տասնորդական 5 հազարերորդականը, 3 տասերորդական 4 հարյուրերորդականը, 4 տասերորդական 7 հարյուրերորդականը:

817. Վերածեցե՛ք հազարերորդական մասերի՝ 2 հարյուրերորդական 5 հազարերորդականը, 3 տասերորդական 1 հարյուրերորդականը, 2 տասերորդական 3 հարյուրերորդական 4 հազարերորդականը:

818. Կարդացե՛ք և արտագրեցե՛ք առանց վանդակների յուրաքանչյուր տասնորդական կոտորակը, վոր գրված է վանդակներում.

Հարյուրավորներ	Տասնավորներ	Միավորներ	Տասերորդական	Հարյուրերորդական	Հազարերորդական
	1	2	7		
	6		7	5	
4	3		8		7
			3	2	5
6		3		4	
		7	3	5	6

819. Կարդացե՛ք հետևյալ տասնորդական կոտորակները՝

3,5	0,5	1,25	0,25	3,42	0,75	0,84
1,72	0,03	0,05	2,04	3,05	0,34	0,025
3,048	0,043	0,011	3,105	2,408	0,102	0,408

820. Գրեցե՛ք հետևյալ կոտորակները՝ 7 տասերորդական, 75 հարյուրերորդական, 8 հարյուրերորդական, 145 հազարերորդա-

կան, 2 ամբողջ և 5 տասերորդական, 3 ամբողջ և 48 հարյուրերորդական, 1 ամբողջ և 35 հազարերորդական, 5 ամբողջ և 5 հազարերորդական:

821. Դարձրեք մետրեր հետևյալ բարդ անվանական թվերը, գրելով դրանք տասնորդական կոտորակի տեսքով՝ 3 մ 5 դմ, 3 մ 8 սմ, 2 մ 4 դմ 6 սմ, 7 մ 2 դմ 5 սմ, 5 դմ 3 սմ, 8 սմ 4 մմ, 5 դմ 8 սմ 2 մմ, 6 մ 4 սմ 3 մմ:

822. Դարձրեք ուղղանկյունի 3 ու 75 կոպ., 3 ու 5 կոպ., 65 կոպ., 1 կոպ.:

823. Դարձրեք կիլոգրամներ՝ 1 գ, 25 գ, 325 գ, 2 կգ 5 գ, 25 կգ 72 գ:

824. Գրեցեք իբրև անվանական ամբողջ թվեր՝ 0,7 ուղբ., 0,05 ուղբ., 7,2 մ, 2,34 մ, 0,002 մ, 2,7 ուղբ., 0,25 ու 0,05, մ, 0,48 մ, 0,032 մ:

825. Վերածեցեք մետրի հարյուրերորդական մասերի՝ 0,1 մ, 0,3 մ, 0,7 մ:

Վերածեցեք մետրի հազարերորդական մասերի 0,03 մ, 0,3 մ, 0,25 մ, 0,67 մ, 0,47 մ:

826. Դարձրեք մետրի տարերորդական մասեր՝ 0,10 մ, 0,20 մ, 0,50 մ, 0,100 մ, 0,200 մ, 0,700 մ:

827. Դարձրեք մետրի հարյուրերորդական մասեր՝ 0,030 մ, 0,050 մ, 0,180 մ, 0,240 մ, 0,870 մ, 0,520 մ:

828. Կրճատեցեք հետևյալ կոտորակները՝ 0,10, 0,30, 0,100, 0,300; 5,30, 0,230, 4,500:

829. Ցույց ավելք, թե Վո՞ր կոտորակներն են հավասար՝

3,5	4,305	1,200	7,5	8,03
3,05	4,035	1,2	7,500	8,030
3,50	4,350	1,020	7,50	8,3
3,050	4,35	1,002	7,05	8,300

830. Ինչո՞վ են տարբերվում հետևյալ կոտորակները՝ 0,3 և 0,30; 1,2 և 1,200; 8,05 և 8,050:

831. Կփոխվե՞ն արդյոք թվերը, յեթե աջից դեն ձգենք դերոնները՝ 0,30; 30; 1,700; 4,500; 4500; 3150; 31,50:

832. Վո՞ր թիվն է մեծ՝ 3 թիվ 2,97; 0,5 թիվ 0,490:

833. Տղան 1 բուլեյում վազեց 0,287 կմ, իսկ աղջիկը՝ 0,3 կմ: Ո՞վ ավելի արագ վազեց:

834. Գրեցեք տասնորդական կոտորակի ձևով՝ 3 ու 50 կոպ.; 3 կգ 400 գ; 2 կմ 350 մ; 400 գ; 40 կոպ.:

835. Գրեցեք վորպես բարդ անվանական թվեր՝ 11,2 կգ, 3,02 կգ, 2,015 կգ, 3,4 տ, 7,05 տ, 5,7 տ:

836. Վերածեցեք (բանավոր) տասերորդական մասերի՝ 2,5; 32,4; 35,8; 62,3; 76,9:

837. Վերածեցեք (բանավոր) հարյուրերորդական մասերի՝ 3,4; 7,5; 3,25; 7,32; 12,3; 12,35:

838. Գրեցեք իբրև ամբողջ թիվ կոտորակի հետ՝ 24 տասերորդական, 243 տասերորդական, 340 հարյուրերորդական, 650 հարյուրերորդական, 415 հարյուրերորդական:

839. Գրեցեք ամբողջական թվերի ձևով՝ 0,1 միլիոն, 0,8 միլ., 1,2 միլ., 42,3 միլ., 37,5 միլ., 180,4 միլ., 56,4 հազար, 48,4 միլիարդ, 37,25 միլիարդ:

840. Գրեցեք այս թվերը հազարերորդական մասերով՝ 100, 300, 1200, 4500: Գրեցեք միլիոններորդական մասերով՝ 780 000, 900 000, 78 400 000, 70 500 000, 28 400 000:

ՏԱՍԵՐՈՐԴԱԿԱՆ ԿՈՏՈՐԱԿՆԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՀԱՆՈՒՄԸ

841. 0,6+0,2	0,04+0,03	0,32+0,16
0,7+0,3	0,08+0,02	0,17+0,16
0,8+0,6	0,06+0,09	4,81+0,607
0,9+0,7	0,08+0,07	5,19+2,324

842. 0,8-0,2	0,07-0,04	0,27-0,13
0,7-0,5	0,1-0,05	0,59-0,27
1-0,4	0,18-0,09	0,92-0,4
1-0,8	0,14-0,06	0,275-0,1

843. 0,7+0,5-0,4	1,4-0,5+0,1	1,6+2,8-3,3
0,8+0,6-0,5	2,8-0,3+0,5	2,7+3,5-4,8
1,4-0,8+0,4	4,3-1,2-0,4	3,2-2,3+1,7
2,5-0,7-0,9	8-2,5+0,7	4,1-3,4+2,6

844. 0,4+0,02-0,25+1,3	1,8+1,2-0,3-0,7
0,8-0,25+0,45-0,18	3,7+1,5-2,8-0,7

$$1,4-0,15-0,75+2,04 \quad 0,15+0,85-0,3+0,5$$

$$2,5+0,15+0,35-1,56 \quad 0,17+0,83-0,8+0,4$$

845. $0,75+0,5-0,15-0,4 \quad 3,2-0,75+0,15-0,09$
 $1,4+1,85-1,15-0,7 \quad 4,3-0,65+0,05-0,78$
 $2,75+1,5-1,7-0,3 \quad 2,1-0,45+0,75-0,07$
 $2,1-0,7-0,5+3,7 \quad 3,2-1,25+0,15-0,64$

846. $(3,75-1,9)+(0,78-0,63) \quad (5-0,45)+(3-0,044)$
 $(5,62-3,425)+(1,7+0,105) \quad (17-2,365)+(3-0,435)$
 $(4,8+0,375)-(0,725-0,15) \quad (7-3,148)+(2-0,552)$
 $(2-1,421)+(0,6-0,379) \quad (6-1,227)+(5-2,437)$

847. Մոսկվայում հունվարյան միջին ջերմությունը 11,1°
 ցածր է զերոյից, իսկ հուլիսյան միջինը՝ 18,9° բարձր է զե-
 րոյից: Քանի՞ աստիճանով հուլիսյան ջերմությունը բարձր է
 հունվարյանից:

848. Արադավադուլթյան մրցության ժամանակ առաջին
 տղան 22,5 վայրկյանում վազեց վորոշ հեռավորություն: Նույն
 հեռավորությունը յերկրորդ տղան վազեց—21,8 վայրկ., յերրոր-
 դը—20,7 վայրկ.: Ինչքանով արագ վազեց այդ հեռավորությու-
 նը յերրորդ տղան իր ընկերներից յուրաքանչյուրի համեմա-
 տությամբ:

849. Դպրոցականն ուներ 2,75 ուրբ., զրանից 0,75 ուրբ.,
 նա տվեց վրձինի և ներկերի, 1,75 ուրբ.՝ զրքի: Մնացած փողը
 վճարեց սահանքի մուտքի համար: Ինչքան էր սահանքի մուտ-
 քի վճարը:

850. Մի ձի գութանի քաշը 0,29 ց է, նրա վարի խորու-
 թյունը՝ 1 3 դմ: Յերկձի գութանի քաշը 0,58 ց է, որա վարի խո-
 րությունը 2,5 դմ է: Ինչքանով յերկձի գութանի քաշն ալիելի
 յե և ինչքա՞ն ալիելի խորն է վարում:

851. Ճաշարանում առաջին որը դործածեցին 5,25 կգ
 կրուպա, յերկրորդ որը—1,75 կգ ալիելի, քան առաջին որը, իսկ
 յերրորդ որը՝ 6,5 կգ-ով պակաս, քան առաջին և յերկրորդ որը
 միասին: Ինչքա՞ն կրուպա դործածվեց ճաշարանը 3 որում:

852. Եքսկուրսիաները կոլանտեսությունից ճանապարհ-
 վելով քաղաք, առաջին ժամին անցան 3,8 կմ, յերկրորդ ժամին՝
 0,15 կմ պակաս, զրանից հետո նրանց մնաց անցնելու էո 4,5
 կմ: Քանի՞ կիլոմետր էր կոլանտեսությունից մինչև քաղաք:

853. Դրքերի և տետրերի համար վճարված է 4,25 ուրբ.:
 Դրքերն արժեն 2,35 ուրբի: Ինչքանով զրքերը թանկ են տետ-
 րերից:

ՏՈԿՈՍԱՅԻՆ ՀԱՇՎՈՒՄՆԵՐ

854. Հաշվեցե՛ք 720-ի $\frac{2}{3}$ -ը, 720-ի $\frac{4}{5}$ -ը, 1300-ի $\frac{7}{20}$ -ը, 1300-ի
 $\frac{19}{20}$ -ը, 7200-ի 0,01-ը, 7200-ի 0,15-ը:

855. Գտե՛ք հետևյալ թվերի 1% -ը՝ 300; 800; 2400; 7500;
 10 000; 32 400; 75 000: Հաշվեցե՛ք նույն թվերի 3%, 40%, 75%:

856. 2800-ի 1% -ը գումարեցե՛ք նույն թվի 8% -ին: 4500-ի
 15% -ը գումարեցե՛ք 2500-ի 13% -ին:

857. Մի ընտանիք ամսական միջին հաշվով ստանում է
 1000 ուրբի: Այդ գումարի 50% -ը ծախսում է սննդի վրա,
 12% -ը՝ բնակարանի, 20% -ը՝ հագուստի, 10% -ը՝ կուլտուրական
 պահանջների վրա: Մնացած գումարը գնում է մյուս կարիքնե-
 րին: Քանի՞ ուրբի յե ծախսում ընտանիքը սննդի, բնակարա-
 նի, հագուստի, կուլտուրիքների և այլնի վրա առանձին-առան-
 ձին:

858. Բանվորը դրամարկում ունի 800 ու: Այդ գումարից
 նա տարեկան ստանում է 3% յեկամուտ: Քանի՞ ուրբի յե կադ-
 մում այդ:

859. Մի հեկտար անտառում բնում է 600 ծառ: Այդ ծա-
 ռերի 75% ոռձի յե, 15%՝ յեղհնի, 10%՝ կեչի: Յուրաքանչյուր
 տեսակից քանի՞ ծառ է բնում այդ հեկտարի վրա:

860. Հաշվեցե՛ք՝

1500-ի 1%	8500-ի 7%	10 000-ի 1%
2500-ի 1%	10 300-ի 7%	10 000-ի 17%
37 000-ի 1%	16 000-ի 7%	10 000-ի 25%

861. Յերկաթի հանքաքարը պարունակում է 60% յերկաթ:
 Ինչքան յերկաթ կա 1 տ 200 կգ յերկաթի հանքաքարում:

862. Դպրոցում ուղորում են 400 աշակերտ, նրանցից 85%
 պիտեններ են: Քանի՞ պիտեն կա դպրոցում:

863. Տանն ապրում են 3500 հոգի: 15% 9 տարեկան յե-

880. Բանվորունին 4 մեքենայի վրա աշխատելով հին նորմա՝ մաներով, արտադրում էր որական 241000 գելդի: Աշխատանքը նոր ձևով կազմակերպելու հետևանքով յուրաքանչյուր մեքենա տալիս է 11750 հատով ավելի, քան առաջ: Քանի՞ մեքենայի վրա յե աշխատում բանվորունին, յեթե որական տալիս է 432000 գելդի:

881. Ստախանովական գրաշարը 4 ժամ 45 րոպեյում շարեց 16245 տառ: Առաջվա նորմայով 7 ժամում պետք է շարեր 14000 տառ: Ինչքանով գերակատարեց նա այդ նորման մեկ ժամում:

882. Ստախանովական բանվորը 180 մեքենամասի նորմայի դիմաց 7 ժամում պատրաստեց 1008 հատ: Հին նորմաների ժամանակ որական ինչքան ժամանակ էր կորչում անարդյունավետ:

883. Բանվորն առաջ յոթժամյա աշխատանքային որում արտադրում էր 700 զույգ կոշիկ: Աշխատելով օտախանովաբար՝ նա 40 վայրկյանում ունեց արտադրել 3 զույգ կոշիկ: Ինչքանով ավելացավ նրա որական արտադրողականութունը:

884. Նախկինում գյուղացիները մի հեկտարից ստանում էին 65 ց ճակնդեղ: Այժմ կոլտնտեսականները ճակնդեղի բերքաովութունը բարձրացրին 8 անգամ: Այս բերքաովությամբ ինչքան շաքար տվին 50 հա ճակնդեղից, յեթե շաքարի քաշը կազմում է ճակնդեղի քաշի 21 $\frac{1}{10}$ -ը:

885. Գնված է 109 ուլը, 20 կոպ. 6 մ ռատին, մետրը 5 ու 20 կոպ. և միքանի մետր քաթան: Քանի՞ մետր քաթան է գնված, յեթե 2 մետր քաթանն արժե այնքան, վորքան 3 մ ռատինը:

886. Գնեցին սկզբում 154 կգ յուղ, հետո նույն գնով դարձյալ 173 կգ: Յերկրորդ անգամ գնած ամբողջ յուղը 351 ու 50 կոպ. ավելի արժեք ատալին անգամ գնածից: Ինչքան վճարվեց ամբողջ յուղին:

887. Յերկու միատեսակ հողամասում ցանեցին բամբակ: Եի հողամասի յուրաքանչյուր հեկտարից հավաքեցին 15 ց 20 կգ բերք, իսկ մյուսի յուրաքանչյուր հեկտարից՝ 18 ց 80 կգ: Յերկրորդ ամբողջ հողամասը տվեց 540 ց բամբակ ավելի ատալին նից: Ինչքան բամբակ հավաքեցին յերկու հողամասից:

888. 10 մ բրդե և 16 մ բամբակե կտորեղենին վճարեցին 684 ուլը, բրդե կտորեղենի 5 մ արժեք այնքան, վորքան բամբակե կտորեղենի 16 մ: Ինչքանով էր թանգ 1 մ բրդեղենը 1 մ բամբակեղենից:

889. 32 մ մարկիզետին և 52 մ չիթին վճարեցին 739 ու 20 կոպ.: 2 մ մարկիզետն արժեք այնքան, վորքան 5 մ չիթը, Ինչքան վճարեցին մարկիզետին և չիթին առանձին-առանձին:

890. Կոլտնտեսության 2 լավ կովերը 30 որում տվին 1680 լ կաթ: Կիթելու ամբողջ ժամանակաշրջանում մեկի միջին կաթնատվությունը որական 6 լ ավելի յեր մյուսից: Ինչքան կաթ տվեց յուրաքանչյուր կովը այդ 30 որում:

891. Առաջին կոմբայնավարը 42 որում 2 անգամ քիչ հընձեց, քան յերկրորդ կոմբայնավարը 35 որում: Յերկրորդ կոմբայնավարն որական ինչքանով ավելի յեր հնձում առաջինից, յեթե առաջինն որական միջին հաշվով հնձում էր 10 հա 75 ա:

892. 8 մեքենադրունի, աշխատելով 6-ական ժամ, արտատվեցին 288 եջ: Քանի՞ ժամ պետք է աշխատեն 5 մեքենադրունի, վոր արտատվեն 210 եջ:

893. 30 մարդու համար, վորոնք 25 որով եքսպեդիցիա են յին գնում, պատրաստած էր պահածոների պաշար, մի մարդուն որական 400 գ հաշվով: Եքսպեդիցիայի սկզբից 20 որ հետո պարզվեց, վոր այդ պաշարը կբավականացնի ևս 3 որ: Մի մարդուն ինչքան պահածո պետք է բաց թողնվի որական, վոր պաշարը բավականանա մինչև եքսպեդիցիայի վերջը:

894. Մոսկվայից Նովոսիբիրսկ ապրանքատար գնացքը օրվորական արագությամբ գնում է 141 ժամում: Նույն հեռավորությունը կարելի յե անցնել 69 ժամում, յեթե արագությունը մի ժամում ավելացվի 24 կմ: Քանի՞ կիլոմետր է Մոսկվայից մինչև Նովոսիբիրսկ:

895. Մոսկվայից մինչև Ռոստով (Դոնի վրա) Ռյազանի և Վորոնեսի վրայով 1230 կմ է: Մոսկվայից մինչև Ռյազան հեռավորությունը կրկնակի պակաս է, քան Ռյազանից մինչև Վորոնես, և 3 անգամ պակաս, քան Վորոնեսից մինչև Ռոստով: Քանի՞ կիլոմետր է Ռյազանից մինչև Վորոնես և Վորոնեսից մինչև Ռոստով:

896. Խանութը վաճառեց 650 մ բրդեղեն, մետաքսեղեն և

չիթ: Մետաքսեղեն վաճառվեց 30 մ ավելի, քան բրդեղեն, իսկ չիթ—50 մ ավելի, քան մետաքսեղեն: Քանի մետր բրդեղեն, մետաքսեղեն և չիթ վաճառեցին առանձին-առանձին:

897. Դահուկավորները մրցման ժամանակ դահուկավորները 3000 մ տարածությունն անցան 6 ըռպեյում, 1500 մ—2 ըռպե 30 վայրկյանում և 10 000 մ—18 ըռպե 20 վայրկյանում: Համեմատեցեք, թե յերեք տարածության յուրաքանչյուր 100 մետրն անցնելու ժամանակը վորքան էր:

898. Մեկ տարում յուրաքանչյուր տրակտոր Թաթարական հանրապետությունում վարեց 659 հա, Ղրիմի հանրապետությունում—497 հա, Ուկրաինյի մարզում—486 հա և Մոսկվայի մարզում՝ 444 հա: Նույն ժամանակ ստախանովական տրակտորիստը վարեց 2607 հա 50 ա: Քանի անգամ ստախանովական տրակտորիստն ավելի վարեց, քան միջին հաշվով մնացած տրակտորիստները:

899. Բրդի հանձման պլանների գերակատարման համար խորհանտեսությունն ստացավ 338 000 ու: Մրանից պարգևատրության վրա ծախսվեց 65 000 ու, զբաղարանի համար ծախսվեց 25 000 ու, կահվարասիների համար՝ 42 000 ու և ավումբի կառուցման համար՝ 114 800 ու: Մնացած փողով գնեցին հանգրտյան տների հավասար քանակությամբ ուղեգրեր, 450 և 500 ուռլիխանոց: Խորհանտեսությունը քանի բանվորի կուրորտ ուղարկեց:

900. Լենինգրադից մինչև Իրկուտսկ Մոսկվայի և Չելյաբինսկի վրայով 5859 կմ է, Լենինգրադից Մոսկվա հեռավորությունը 3 անգամ քիչ է, քան Մոսկվայից Չելյաբինսկ և 5 անգամ պակաս է, քան Չելյաբինսկից մինչև Իրկուտսկ: Քանի կիլոմետր է Մոսկվայից Չելյաբինսկ և Չելյաբինսկից մինչև Իրկուտսկ:

901. Անցյալ դարի կեսերին Ռուսաստանի գործարաններից մեկում կար 700 բանվոր: Նրանց տարեկան աշխատավարձն ու գործարանատիրոջ գույքը ոգուտը միասին կազմում էին 252 000 ուռլի, վորից գործարանատերն ստանում էր 2 անգամ ավելի, քան նրա բոլոր բանվորները: Ինչքան էր մի բանվորի որվա միջին վաստակը, յեթե ընդունենք, վոր տարին ունեւր 300 աշխատանքի որ:

902. Յերկու արկղում հատը 2 ու 50 կոպեկանոց կիտրոններ և դարձած՝ ընդամենը 750 ուռլու արժողության: Յեթե առաջին արկղից յերկրորդը տեղափոխենք 37 կիտրոն, այն ժամանակ 2 արկղում նրանց քանակը կհավասարվի: Քանի կիտրոն կա յուրաքանչյուր արկղում:

903. Մի հողամասի ամեն մի հեկտարից հավաքեցին 15 գ բամբակ, մյուսից՝ 20-ական գ: Յերկրորդ հողամասը 28 հա ավելի յե առաջինից: Ինչքան է յերկրորդ հողամասի մակերեսը, յեթե նրանից ստացված է 960 գ բամբակ ավելի, քան առաջինից:

904. 2 արկղում կար 2790 ձու: Յերբ նրանցից մեկում ավելացրին ևս 150 հատ, այն ժամանակ դրանում յեղավ 2 անգամ ավելի, քան մյուսում: Սկզբում քանի ձու կար յուրաքանչյուր արկղում:

905. Մի տարում 11 կովից կթեցին 37 993 լ կաթ: Այդ կովերից լավը 4388 լ ավելի տվեց, քան միջին հաշվով մյուսներից ամեն մեկը: Ինչքան կաթ տվեց լավ կովը 1 տարում:

906. Մի հողամասից հավաքեցին 8,25 տ խոտ, մյուսից՝ 2,5 տ ավելի, քան առաջինից, իսկ յերրորդից՝ 7,75 տ պակաս, քան առաջին և յերկրորդ հողամասից միասին: Ընդամենն ինչքան խոտ հավաքեցին յերեք հողամասից:

907. Հայրը, մայրը և տղան միասին 114 տարեկան են: Մայրը տղայից մեծ է 24 տարով և փոքր է ամուսնուց 3 տարով: Քանի տարեկան է յուրաքանչյուրը նրանցից:

908. Պահեստ բերին 1260 կգ խաղող և խնձոր տարբեր քաշի արկղներում. խնձորներով լի արկղի քաշը 18 կգ էր, իսկ խաղողով արկղը—16 կգ: Ինչքան էր մեկ և մյուս արկղների քանակն առանձին-առանձին, յեթե հայտնի յե, վոր խաղողի արկղները 15-ով ավելի էին խնձորների արկղներից:

909. Յերեք ջրհան մեքենա, աշխատելով միաժամանակ, փոսից դուրս քաշեցին 12 000 լ ջուր: Միայն առաջին մեքենան դուրս կքաշեր այդ ամբողջ ջուրը 15 ըռպեյում, միայն յերկրորդը՝ 12 ըռպեյում, միայն յերրորդը՝ 20 ըռպեյում: Քանի ըռպե աշխատեցին բոլոր 3 ջրհան մեքենաները միասին:

910. Հացահատիկային առաջին պահեստում օկզբում 170 գ ավելի ցորեն կար, քան յերկրորդում: Առաջին պահեստը նորից

բերին միքանի պարկ հացահատիկ՝ յուրաքանչյուրում 64 կգ, իսկ յերկրորդ պահեստը՝ նույնքան պարկ՝ յուրաքանչյուրում 80 կգ: Այս անգամ յերկրորդ պահեստում 142 ց ավելի հացահատիկ յեղավ, քան առաջինում: Ընդամենը քանի՞ ցենտներ հացահատիկ բերին:

911. 58 ու. 40 կոպեկի գնեցին 8 կգ ալյուր և 6 կգ մակաբոն: 1 կգ ալյուրը 1 ու. 80 կոպ. եթան եր 1 կգ մակաբոնից: Ինչքան վճարեցին ալյուրի և մակաբոնի համար առանձին-առանձին:

912. Գնեցին 86 խոր. մ սոճի և 58 խոր. մ կեչի փայտ — 1902 ուրբու: Ի՞նչ արժեն սոճի և կեչի փայտերն առանձին-առանձին, յեթե 1 խոր. մ կեչի փայտը սոճիից 3 ու. ավելի արժե:

913. 1935 թ. համաձայն պլանի պետք է բռնվեր 22 995 000 վագոն: Նույն թվի գեկտեմբերի 7-ին նախատեսված պլանը գերակատարվեց 66 489 վագոնով: Քանիսով գերակատարվեց որժա պլանը:

914. Ստախանովական ջուհակուհին, վոր աշխատում եր 144 գազգյահի վրա, անցավ աշխատելու 208 վրա, նրա որական արտադրանքը բարձրացավ 745 մ, վորից 41 մ պլանից դուրս: Քանի՞ մետր գործվածք օկսեց արտադրել նա մեկ որում:

915. Հինգ սայլով շուկա բերին 25 պարկ ալյուր և 14 պարկ կարտոֆիլ, յուրաքանչյուր սայլում 450 կգ: Մի պարկ ալյուրն ու մի պարկ կարտոֆիլը միասին 123 կգ քաշ ունեյին: Ինչքան են ամբողջ ալյուրն ու ամբողջ կարտոֆիլն առանձին-առանձին:

916. Յեթե խորհտեսությունը 1 հեկտարից միջին թվով հավաքեւ 15 ց ցորեն, պլանը կթերակատարվեւ 1280 ց: Իրականում 1 հեկտարից հավաքեցին 18 ց, և պլանը գերակատարվեց 460 ց-ով: Պլանով ինչքան ցորեն պետք է հավաքեյին:

917. Յեթե բուֆետի համար գնեյին 5 կգ կանֆետ, կմար 52 ու. 50 կոպ.: Բայց գնեցին 8 կգ կանֆետ նույն տեսակից և մնաց միայն 12 ուրբի: Ինչքան եր դրամը:

918. Կուրսանսությունն ուներ 200 հա վարելահող: Այդ հողի $\frac{5}{8}$ մասը նա ցանեց հաճար և յուրաքանչյուր հեկտարից ստացավ 16 ց հաճար: Աղալուց ստացվեց $80\frac{0}{10}$ ալյուր: Քանի՞ պարկ և հարկավոր այս ալյուրը լցնելու համար, յեթե 1 պարկում տեղավորվում է 64 կգ ալյուր:

919. Յերկու սավառնակ, թռչելով միաժամանակ, անցան հավասար տարածություն—մեկը ժամը 200 կմ արագությամբ, մյուսը—175 կմ: Յերկրորդ սավառնակը տեղ հասավ առաջինից 4 ժամով ուշ: Քանի՞ ժամ թռավ յուրաքանչյուր սավառնակը:

920. Յերկու բանվոր վաստակեցին հավասար դումար, բայց մեկը մյուսից ավելի աշխատեց 6 որով: Քանի՞ որ աշխատեց յուրաքանչյուրը, յեթե նրանցից մեկն որական վաստակում եր 12 ուրբի, իսկ մյուսը՝ 20 ուրբի:

921. Յերկու շոգենավ միաժամանակ հեռանալով նավահանգստից, ճանապարհվեցին նույն վայրը միևնույն դժով: Առաջինն անցնում եր ժամը 26 կմ, իսկ յերկրորդը՝ 18 կմ: Ի՞նչ հեռավորություն անցան այդ շոգենավերը, յեթե յերկրորդը առաջինից 4 ժամով ուշ հասավ վորոշված վայրը:

922. Ջրամբարի տարողությունը 1008 դույլ է: Մի խողովակով նա կարող է լցվել 56 րոպեյում, մյուս խողովակով՝ 42 րոպեյում: Քանի՞ րոպեյում կլցվի ավազանը, յեթե յերկու խողովակներն աշխատեն միասին:

923. Ջրհորից ջուրը դուրս մղելու համար դրին յերկու ջրհան մեքենա: Առաջինը 1 րոպեյում դուրս եր քաշում 155 լ, յերկրորդը—229 լ: Սկզբից դործում եր միայն առաջին մեքենան, իսկ 8 րոպեյից հետո նաև յերկրորդը: Ինչքան ժամանակ եր հարկավոր, վոր դուրս քաշեն ջրհորից 7000 լ ջուր:

924. Ուղղանկյունաձև բանջարանոցում աճում են կարտոֆիլ, կաղամբ և ճակնդեղ: Կարտոֆիլը բուսում է ամբողջ բանջարանոցի մակերեսի $\frac{2}{5}$ մասը, կաղամբը՝ $\frac{3}{10}$ մասը, իսկ ճակնդեղը՝ մնացած 5760 քառ. մ տարածությունը: Հաշվեցեք բանջարանոցի յերկարությունը, իմանալով, վոր լայնությունը 128 մ է:

925. Դպրոցի կառուցման համար պետք է բերեյին աղյուս: Առաջին որը բերին ամբողջ աղյուսի $\frac{1}{4}$ -ը, յերկրորդ որը՝ ամբողջ աղյուսի $\frac{5}{8}$ -ը, վորը 4680 աղյուսով ավելի յեր առաջին որ—

վա բերածից: Քանի՞ սայլ է հարկավոր ամբողջ աղյուսը տեղափոխելու համար, յեթե 36 սայլով տեղափոխում են 150-ական աղյուս, իսկ մնացածներով՝ 120-ական աղյուս:

926. Շողենավը դատարկելու համար վարձեցին միքանի բանվոր: Աղխառելով 8 որ, նրանք կարողացան կատարել ամբողջ աշխատանքի $\frac{4}{9}$ մասը: Դրանից հետո վարձեցին նորից 20 բանվոր: Այն ժամանակ հաջողվեց մնացած 6000 ց բեռ դատարկել 3 որում: Որական քանի՞ ցենտներ եր դատարկում յուրաքանչյուր բանվորը:

927. Գիրքը պարունակում է 816 900 տպագրական նիշ: Դրա շարելը հանձնարարեցին 3 գրաշարի: Սրանք աշխատեցին 28 ժամ, յուրաքանչյուրը մի ժամում շարելով 2100 նիշ: Դրանից հետո նրանց կցեցին դարձյալ 5 գրաշար, վորոնցից յուրաքանչյուրը մի ժամում շարում էր 2400 նիշ: Քանի՞ ժամ շարունակվեց աշխատանքը:

928. 92 ֆառ. մ 16 ֆառ. դմ մակերես ունեցող պատերը պետք էր պատառել թղթով: Ընդամենը գործածվեց 165 թերթ թուղթ 2 տեսակի: Առաջին տեսակի 1 թերթի յերկարությունը 96 սմ էր, լայնությունը՝ 65 սմ, իսկ յերկրորդ տեսակինը՝ 84 սմ և 60 սմ: Պատերը պատառելու համար քանի՞ թերթ թուղթ գնաց յուրաքանչյուր տեսակից:

929. 2 սենյակի հատակը պետք է ծածկեն լինոլեյումով: Այդ սենյակների բարձրությունը 4 մ 5 դմ է, իսկ ընդհանուր ծավալը՝ 126 խոր. մ. առաջին սենյակի հատակի մակերեսը 3 խոր. մ ավելի յե յերկրորդից: Ինչքան պետք է վճարել յուրաքանչյուր սենյակի լինոլեյումի համար, յեթե դրա 1 ֆառ. մ արժե 12 ուրբ.:

930. Գործարանը միքանի մարդատար և ապրանքատար ավտոների համար վճարեց 36 100 ուրբ.: Մարդատար ավտոն արժեք 6200 ուրբ., իսկ բեռնատարը՝ 3500 ուրբ.: Ինչքան նստեցին գործարանին մարդատար ավտոները և ինչքան բեռնատարները, յեթե ընդամենը գնված էր 8 մեքենա:

931. Յեթե 2 խորհանտեսության ճակնդեղի դաշտերը միացնենք, կտացվի ուղղանկյուն՝ 15 կմ յերկարությամբ և 1 կմ 220 մ լայնությամբ: Այս հողամասից 2 խորհանտեսությունները միասին հավաքեցին 590 000 ց ճակնդեղ: Մի խորհանտեսության ճակնդեղի 1 հա միջին բերքը կազմում էր 280 ց, մյուս

ները՝ 360 ց: Ի՞նչ տարածություն էր բռնում յուրաքանչյուր խորհանտեսության ճակնդեղի դաշտը:

932. Ուղղանկյուն հողամասը, վորի յերկարությունը 140 մ է, իսկ լայնությունը՝ 84 մ, փոխանակեցին տարածությամբ հավասար հողամասի հետ, վորի յերկարությունը 120 մ էր: Վորքան է այս հողամասի լայնությունը:

933. Ուղղանկյուն ալդին ցանկապատած է, վորի յերկարությունը 72 մ է: Հաշվեցեք այդու մակերեսը՝ իմանալով, վոր նրա յերկարությունը յերկու անգամ ավելի յե լայնությունից:

934. Շինարարության մեջ կար 180 ց կիր և միքանի ց բետոն: Յերը նորից բերին 360 ց կիր, իսկ բետոնից բանեցրին 100 ց, այն ժամանակ կիրը 2 անգամ ավելի յեղավ բետոնից: Ինչքան բետոն կար շինարարության մեջ:

935. Վերին դարակում 4 անգամ ավելի գիրք կար, քան ցածի դարակում, բայց յերը ցածի դարակը նորից գրին 20 գիրք, այն ժամանակ վերի դարակում յեղավ միայն 2 անգամ ավելի գիրք ցածի դարակից: Քանի՞ գիրք կար յուրաքանչյուր դարակում:

936. Բագվի, Գրոզնու և Մայկոպի ռայոններում մի տարում հանված է 27 487 000 տ նավթ: Ինչքան նավթ է հանված յուրաքանչյուր ռայոնում, յեթե Բագվի ռայոնում հանված է 20 անգամ ավելի, քան Մայկոպի, իսկ Գրոզնու ռայոնում—2 253 000 տ ավելի, քան Մայկոպի ռայոնում:

937. Վերարկուն արժեք 475 ուրբի, իսկ կոստյումը—49 ո. էժան: Պանութի բոլոր վերարկուներն ու կոստյումները միասին արժեն 56 141 ուրբի: Կոստյումների թիվը 7-ով ավելի յե վերարկուների թվից: Քանի՞ վերարկու և քանի՞ կոստյում կար խնութում:

938. Մի տան կառուցման համար բերին 125 գերան, վոր կազմում էր բաց թողած բոլոր գերանների $\frac{5}{8}$ մասը: Քանի՞ ռայլ պետք է ուղարկել մնացած գերանները բերելու համար, յեթե մի ռայլին բարձում են 5 գերան:

939. Առաջին անգամ գնեցին 2 կիտրոն և 4 նարինջ 8 ուրբով: Յերկրորդ անգամ նույն արժեքով գնված է 2 անգամ

ավելի - կիտրոն և 3 անգամ ավելի նարինջ ու վճարված է 14 ուրլի ավելի: Ինչքան վճարեցին մի կիտրոնին և մի նարինջին:

940. 3 խնձորի և 4 տանձի համար վճարեցին 2 ու 90 կոպեկ, իսկ 8 խնձորի և 6 տանձի համար՝ 5 ու 40 չ. Ի՞նչ արժե մեկ խնձորը և ի՞նչ—տանձը:

941. Մարդատար և ապրանքատար 2 գնացք միաժամանակ իրար հանդեպ դուրս՝ յեկան զանազան քաղաքներից, վորոնց հեռավորութիւնը 504 կմ էր: 8 ժամից հետո գնացքները հանդիպեցին միմյանց: Քանի՞ կիլոմետր անցավ յուրաքանչյուր գնացքը մինչև իրար հանդիպելը, յեթե մարդատար գնացքը ժամը 15 կմ ավելի յեր անցնում ապրանքատարից:

942. 360 լ բենզին պարունակող տակառը դատարկեցին 3 տակառիկներին մեջ ափսոս, վոր 2-րդ տակառիկում յեղավ 120 լ ավելի, քան առաջինում, իսկ յերրորդում՝ առաջին յերկուսի կեսի չափ: Ինչքան բենզին էր լցրած յուրաքանչյուր տակառի մեջ:

943. Փոստատար գնացքն անցնում է մի ժամում 40 կմ, իսկ ճեպընթացը—50 կմ: Մոսկվայից փոստատարը 2 ժամով շուտ դուրս յեկավ ճեպընթացից և 6 ժամով ճեպընթացից ուշ հասավ Սևաստոպոլ: Ինչքան է հեռավորութիւնը Սևաստոպոլից մինչև Մոսկվա:

944. Սուզանավը ջրի յերեսին ժամում անցնում է 22 մղոն, իսկ ջրի տակ՝ 15 մղոն: Նավակը լողում էր 67 ժամ և այդ ժամանակամիջոցում անցավ 1397 մղոն: Ի՞նչ հեռավորութիւն անցավ ռեզանավը ջրի վրա և ինչքան ջրի տակ:

945. Յերկու կողովում կար 154 ձու: Յերբ առաջին կողովից յերկրորդ կողովը տեղափոխեցին այնքան ձու, վորքան կար այնտեղ, այն ժամանակ առաջին կողովում միայն 10 հատով ավելի յեղավ յերկրորդից: Սկզբում քանի՞ ձու կար յուրաքանչյուր կողովում:

946. Ուղղանկյուն դաշտը, վորի մակերեսը 6 հա է, իսկ յերկարութիւնը՝ 500 մ, բաժանեցին ըստ լայնության 2 մասի, վորոնցից մեկը մյուսից 2 անգամ մեծ է: Գտեք յուրաքանչյուր մասի լայնութիւնը:

947. Դպրոցի հատակը պետք է տախտակել՝ դրա համար հարկավոր է 88 տախտակ՝ հատը 6 մ յերկարության և 25 սմ

լայնության: Բերած տախտակներն ունեցին 5 մ 5 դմ յերկարութիւն և 3 դմ լայնութիւն: Քանի՞ այդպիսի տախտակ կգնան ունյն հատակի համար:

948. Մի քառակուսի հողամաս, վորի կողմի յերկարութիւնը 60 մ է, և մի ուղղանկյուն հողամաս, վորի յերկարութիւնը 90 մ է, իսկ լայնութիւնը՝ 40 մ, ցանկապատած են: Վճր հողամասն է մեծ: Վճր հողամասի ցանկապատն է յերկար:

949. Առաջին անգամ վաճառեցին 108 կգ շաքար և 18 կգ թէյ, ընդամենը 1882 ուր. 80 կոպ.: Յերկրորդ անգամ նույն գներով վաճառեցին 54 կգ շաքար և 6 կգ թէյ, ընդամենը 701 ու 40 կոպ.: Ի՞նչ գներով էյին վաճառում թէյը և շաքարը:

950. Յերբ վորդին 5 տարեկան էր, նա 6 անգամ փոքր էր հորից: Քանի՞ տարուց հետո նա միայն 2 անգամ փոքր կլինի հորից:

951. Մի տղա 30 կոպեկ ավելի ունէր, քան մյուսը: Յուրաքանչյուրը ծախսեց իր փողի կեսը: Ո՞ւմ մոտ շատ փող մնաց, քանիսով շատ:

952. Յերկու ընկեր հավաքար գումարի փող ունեցին, բայց մեկինը զուտ առա կոպեկանոցներ էյին, մյուսինը՝ 5 կոպեկանոցներ և 4 հատով ավելի տառկոպեկանոցներից: Ինչքան փող ունէր յուրաքանչյուրը:

953. Յերկու քաղցրահացն ու մեկ կանֆետն արժեն 28 կոպ., իսկ 2 կանֆետն ու մի քաղցրահացը—26 կոպ.: Ի՞նչ արժեն առանձին կանֆետը և քաղցրահացը:

954. Լուցկու 2 տուփի մեջ լուցկիները մնացել էյին հավաքար: Յերբ առաջին տուփից յերկրորդը տեղափոխեցին 2 լուցկի, այն ժամանակ յերկրորդում առաջինից 2 անգամ ավելի լուցկի յեղավ: Քանի՞ լուցկի կար յուրաքանչյուր տուփի մեջ:

955. Մտածել են մի թիվ: Յեթե մտածած թիվը յեռապատկեն և նրանից հանեն 24, մնացորդում կստանան մտածած թիվը: Ի՞նչ թիվ են մտածել:

956. Գտեք 1-ից մինչև 19 ներառյալ բոլոր կենտ թվերի գումարը, գումարելիս գասավորելով այդ թվերն այնպես, վոր գումարին ավելի հարմար լինի:

957. Բնակարանի ընդհանուր խոհանոցի ոլիտայում մի

անտեռուհի դրեց 8 կտոր փայտ, մյուսը՝ 12 կտոր: Յերբորդը, վոր փայտ չունեն, պլիտայից ոգտվելու համար վճարեց չերկու-
սին մեկ ուղւրի: Ինչպե՞ս պլտի բաժանեն այդ ուղւրին նրանք
իրար մեջ:

958. Կաթնավաճառուհին 2 գնորդի վաճառեց մի բիդոն
կաթ: Նրանցից մեկը գնեց ամբողջ կաթի կեսը և ելի $\frac{1}{2}$ Ն, մյուս-
սը—մնացած 7 Ն: Ինչքան կաթ կար բիդոնում:

959. Գնեցին մի կտոր չիթ: Այդ ամբողջ կտորի կեսից ու-
ղեցին կարել հագուստ, բայց չբավականացավ, ուստի մյուս կե-
սից կտրեցին ելի $\frac{1}{2}$ Ն: Ինչքան չիթ գնաց հագուստին, յեթե
ամբողջ կտորից մնաց 3 մ:

960. Կոլտնտեսականներն առաջին օրը հարիցին ամբողջ
մարգագետնի $\frac{1}{2}$ -ը և դարձյալ $\frac{1}{2}$ հա, յերկրորդ օրը՝ մնա-
ցածի կեսը և նորից $\frac{1}{2}$ հա, իսկ յերրորդ օրը՝ մնացած 2 հա-ն:
Ընդամենը քանի՞ հեկտար մարգագետին հարեցին կոլտնտեսա-
կանները:

961. Մարգագետնում արածում են սագեր և վոչխարներ:
Բոլորը միասին ունեն 40 գլուխ և 96 վոտ: Մարգագետնում քա-
նի՞ վոչխար կա և քանի՞ սագ:

962. Յեթե բոլոր կանֆետները յերեխաներին բաժանենք,
հավասար քանակով, կմնա 8 հատ, իսկ յեթե բոլորին լրացու-
ցիչ տանք ևս մեկական կանֆետ, այն ժամանակ կապակասի 30
կանֆետ: Քանի՞ յերեխա յե կանֆետ ոտանում:

963. Յեռացրած լիքը ջրի կուրից առավոտյան վերցրին
20 բաժակ ջուր, իսկ հետո ավելացրին այնքան հում ջուր, վոր-
քան յեռացած ջուր եր մնացել ամանի մեջ: Ճաշին նորից վերց-
րին 20 բաժակ յեռացրած ջուր և ավելացրին այնքան թարմ
ջուր, վորքան մեջը յեռացրած ջուր մնաց: Դրանից հետո ամա-
նում մնաց ընդամենը 20 բաժակ յեռացրած ջուր: Ինչքան ջուր
կար լիքը կուրի մեջ:

964. Միքայելի, Հովհաննեսի և Նինայի համար թողել ե-
յին խնձորներ, վոր նրանք իրար մեջ բաժանեն հավասարապես:

Առաջ տուն յեկավ Հովհաննեսը և, հաշվելով խնձորները, վերց-
րեց 3-րդ մասը և գնաց: Հետո յեկավ Նինան և, յենթադրելով,
վոր առաջինը ինքն և տուն յեկել, հաշվեց մնացած խնձորները
և վերցնելով իր բաժինը, նույնպես գնաց: Վերջապես յեկավ
Միքայելը և վերցրեց մնացածի 3-րդ մասը: Դրանից հետո
մնաց 8 խնձոր: Քանի՞ խնձոր եր թողնված 3 յերեխայի համար:

965. Տղան հարցրեց հորը, թե նա քանի՞ տարեկան ե:
Հայրը պատասխանեց. «Յեթե իմ տարիքին ավելացնենք նրա
կեսը և ելի 5 տարի, կստացվի 50»: Քանի՞ տարեկան և հայրը:

966. Թռչում եր սագերի մի յերամ: Նրանց դեմ դուրս յե-
կավ մի սագ. «Բարև, հարյուր սագ»,—ասաց նա: «Վոչ»,—պա-
տասխանեցին սագերը.—«Մենք հարյուր սագ չենք: Յեթե մեզ
ավելանար մեզ չափ, մեր կեսի չափ, մեր քառորդի չափ և դու,
այն ժամանակ մենք կլինեյինք հարյուր սագ»: Քանի՞ սագ կար
այդ յերամում:

ԻՆԴԻՐՆԵՐ ՅԵՎ ՈՐԻՆԱԿՆԵՐ ԲԱՆԱՎՈՐ ՀԱՇՎՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՍԱՐ

ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ՅԵՎ ՀԱՆՈՒՄ

1. 36+24	80+47	320+ 60	456+ 40
52+48	75+60	240+ 50	320+ 68
36+17	92+38	480+ 70	240+280
45+34	63+62	560+ 80	560+390
61+38	84+76	90+340	407+308
17+75	56+92	40+870	184+ 16

2. Գումարելիների տեղափոխում.

32+116+68	172+145+ 28+ 55
16+ 75+184	13+ 64+187+125+36
88+ 65+12+35	225+221+ 79+116+75

3. Գումարելիների կլորացում.

98+217	495+198
199+325	398+ 99
373+299	560+198

4. Գումարի ավելացում.

276+(88+24)	526+(74+117)
385+(136+15)	684+(212+116)
482+(65+112)	735+(65+128)

5. 76—24	148—24	300—80	982—70
68—35	132—15	500—230	653—60
97—42	154—84	480—60	605—45
83—17	126—48	540—70	908—404
54—26	114—55	960—620	346—26
45—28	165—83	850—330	563—23

6. Նվազելի կտրացում.

301—180	603—340
402—68	702—203
505—270	804—115

7. Հանելի կտրացում.

270—197	527—201
330—298	645—302
450—199	718—298

8. Գումարի հանում.

560—(60+38)	466—(266+120)
385—(85+70)	582—(74+182)
283—(200+43)	617—(78+317)

9. Արագ հաշիվ.

16+18—17+83—52	80+56—21+85—63
80—36+42—36+48	156—76+92—35+63
15+26—12+71—64	73+72—48+34—32

10. ¹⁾ Պանամայի ջրանցքի (Ամերիկա) յերկարությունը 81 կմ է, իսկ Մոսկվա-Վոլգա ջրանցքը 47 կմ յերկար է Պանա-

1) Գործողությունները գրվում են, իսկ հաշվումները կատարվում են մտքում:

մայի ջրանցքից և 99 կմ կարճ է Բալթիկ-Սպիտակծովյան ջրանցքից: Հաշվեցե՛ք Բալթիկ-Սպիտակծովյան ջրանցքի յերկարությունը:

11. Նանուխն հասցավ 1000 հատ կիտրոն և նարինջ: Առաջին ուրը վաճառեցին 187 կիտրոն և 420 նարինջ, իսկ յերկրորդ ուրը՝ մնացած բոլորը: Վեր ուրն ավելի շատ պտուղ վաճառվեց և քանիո՞ով շատ:

12. Պահարանին և բազմոցին վաճարեցին 600 առբ.: Ի՞նչ արժեն առանձին պահարանն ու բազմոցը, յեթե պահարանը 120 ու. հժան է բազմոցից:

13. Կարմիր բանակի քառամյակին կառավարությունը պարգևատրեց հրամանատարների և կարմիր բանակայինների. Լենինի շքանշանով՝ 25 մարդու, «Կարմիր դրոշի» շքանշանով՝ 369 մարդու, «Կարմիր Աստղի» շքանշանով՝ 298 մարդու և «Պատվո Նշան» շքանշանով՝ 365 մարդու: Ընդամենը քանի՞ մարդ պարգևատրվեց:

14. ԽՍՀՄ-ում ավտոմեքենաների մի որվա արտադրությունը հետևյալն է.

Ավտոմեքենաների անունը	Պլանը՝ հատերով	Արտադրված է
Բեռնատար ավտոմեքենաներ (ԶԻՍ)	222	222
Մարդատար ավտոմեքենաներ (ԶԻՍ)	12	12
Բեռնատար ավտոմեքենաներ (ԳԱԶ)	419	450
Մարդատար ավտոմեքենաներ (Մ-1)	81	81

Պլանով ինչքան մեքենա յեր նախատեսվում արտադրել մի որում:

Ինչքան է արտադրված և ինչքանով է պլանը գերազանցարված:

15. Լրագրավաճառի կիսովում վաճառվեց մեկ ժամում «Правда»-յի 245 համար և «Известия»-յի 199 համար, իսկ հաջորդ ժամին 100 թերթով պակաս: Յերկու ժամում ընդամենը քանի՞ որինակ թերթ վաճառվեց կիսովում:

16. ԽՍՀՄ-ում ներկայումս ջրմուղ ունեն 399 քաղաք, իսկ

մինչև հեղափոխութունը ջրմուղ ունեցել են միայն 234 քաղաք՝
 Նորհրդային իշխանության որոշ ջրմուղ ունեցող քաղաքները
 թիվը անհոսով և ավելացել:

ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ ՄԻԱՆԻՇ ՅԵՎ ՅԵՐԿՆԻՇ ԹՎԵՐՈՎ

17.	80×6	35×3	65×10	230×3
	60×7	48×6	83×10	150×8
	90×4	75×4	24×30	160×6
	30×9	86×2	12×60	340×2
	70×8	24×8	34×50	450×3
	40×5	54×5	18×40	550×4

18.	105×8	115×5	11×11	24×15
	206×7	112×7	12×12	25×12
	304×5	225×4	13×13	52×11
	402×6	316×3	14×14	35×13
	509×3	424×2	15×15	48×12
	802×2	548×2	20×20	75×14

ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ 25-ով ՅԵՎ 125-ով

19.	36×25	25×52	68×125	125×23
	44×25	25×64	56×125	125×48
	72×25	25×76	32×125	125×60
	160×25	25×24	24×125	125×24
	180×25	25×28	16×125	125×32
	120×25	25×32	40×125	125×36

ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆ ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ

20.	$75 \times 2 \times 2$	$35 \times 2 \times 2 \times 2$	$125 \times 2 \times 3$	$25 \times 4 \times 3$
	75×4	35×8	125×6	25×12
	82×4	45×8	450×6	15×12
	65×4	54×8	350×6	75×12
	58×4	62×8	250×6	45×12

21. ա) $68 \times 5 \times 2 = 68 \times (5 \times 2) = 68 \times 10 = 680$
 բ) $46 \times 25 \times 4 = 46 \times (25 \times 4) = 46 \times 100 = 4600$
 գ) $65 \times 7 + 65 \times 3 = 65 \times (7 + 3) = 65 \times 10 = 650$

22.	$87 \times 5 \times 2$	$59 \times 25 \times 4$	$78 \times 4 + 78 \times 6$
	$72 \times 5 \times 2$	$43 \times 25 \times 4$	$84 \times 8 + 84 \times 2$
	$28 \times 5 \times 4$	$26 \times 25 \times 8$	$93 \times 9 + 93 \times 1$
	$37 \times 5 \times 4$	$18 \times 25 \times 8$	$57 \times 6 + 57 \times 4$

ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ ԱՐՏԱԴՐԻՉ ՆԵՐԻ ՏԵՂԱՓՈԽՈՒՄ ՆԵՐՈՎ

23.	$4 \times 18 \times 25 = 25 \times 4 \times 18 = 100 \times 18 = 1800$	$4 \times 18 = 100 \times 18 = 1800$
	$4 \times 37 \times 25$	$125 \times 17 \times 8$
	$8 \times 33 \times 25$	$37 \times 125 \times 4$
	$25 \times 127 \times 4$	$125 \times 18 \times 4$
		$15 \times 15 \times 4$
		$35 \times 12 \times 2$
		$25 \times 16 \times 2$

24.	$45 \times 7 \times 2$	$6 \times 17 \times 5$	$4 \times 9 \times 75$
	$75 \times 3 \times 2$	$70 \times 5 \times 12$	$45 \times 7 \times 2$
	$6 \times 4 \times 125$	$14 \times 90 \times 5$	$25 \times 15 \times 8$

ԲԱԺԱՆՈՒՄ ՄԻԱՆԻՇ, ՅԵՐԿՆԻՇ ՅԵՎ ՅԵՌԱՆԻՇ ԹՎԵՐԻ ՎՐԱ

25.	$200 : 10$	$350 : 70$	$240 : 12$	$960 : 8$	$208 : 2$
	$600 : 20$	$560 : 80$	$450 : 15$	$720 : 3$	$605 : 5$
	$900 : 30$	$810 : 90$	$360 : 18$	$420 : 3$	$408 : 8$
	$300 : 20$	$360 : 60$	$480 : 16$	$580 : 5$	$906 : 3$
	$800 : 20$	$420 : 60$	$560 : 14$	$784 : 7$	$704 : 3$

26.	$645 : 3$	$144 : 12$	$750 : 250$	$500 : 125$
	$428 : 4$	$121 : 11$	$690 : 230$	$286 : 143$
	$575 : 5$	$196 : 14$	$600 : 150$	$448 : 224$
	$836 : 4$	$169 : 13$	$840 : 210$	$639 : 213$
	$784 : 7$	$256 : 16$	$960 : 320$	$736 : 368$
	$963 : 9$	$225 : 15$	$1000 : 250$	$896 : 224$

ԲԱԺԱՆՈՒՄ 25-ի ՅԵՎ 125-ի ՎՐԱ

27.	$300 : 25$	$1000 : 25$	$5000 : 125$	$10\ 000 : 125$
	$700 : 25$	$1200 : 25$	$8000 : 125$	$18\ 000 : 125$
	$800 : 25$	$1500 : 25$	$5000 : 125$	$25\ 000 : 125$
	$900 : 25$	$2400 : 25$	$6000 : 125$	$32\ 000 : 125$

ՀԱՅՈՐԴԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՒՄ

28. 300 : 2 : 2	450 : 2 : 3	256 : 2 : 2 : 2	423 : 3 : 3
300 : 4	450 : 3 : 2	256 : 8	423 : 9
520 : 4	450 : 6	1000 : 8	1530 : 9
29. 210 : 6	225 : 15	108 : 18	144 : 12
390 : 6	1800 : 15	144 : 18	168 : 12
750 : 6	2100 : 15	270 : 18	216 : 12

ԱՐՏԱԴՐՅԱԼԻ ԲԱԺԱՆՈՒՄԸ

30. $(15 \times 12) : 3 = 15 \times 4$;	$(24 \times 15) : 3 = 24 \times 5$	
$(25 \times 16) : 4$	$(35 \times 14) : 7$	$(45 \times 20) : 2$
$(36 \times 15) : 5$	$(32 \times 15) : 5$	$(15 \times 16) : 2$
$(24 \times 12) : 3$	$(14 \times 18) : 3$	$(35 \times 9) : 3$
$(12 \times 36) : 3$	$(13 \times 26) : 2$	$(15 \times 45) : 3$

31. Մինչև հեղափոխութիւնը Մոսկվայում կար 800 հա կանաչադարդ տարածութիւն, իսկ այժմ այդ տարածութիւնն ավելացել է 6 անգամ: Ի՞նչ մակերես է բռնում այժմ Մոսկվայի կանաչադարդումը:

32. Մինչև հեղափոխութիւնը Ռոստով-Դոնի վրա քաղաքն ուներ 15 հա կանաչադարդ տարածութիւն, իսկ այժմ այդ տարածութիւնը կազմում է 1620 հա: Խորհրդային իշխանութեան տարիներում քանի՞ անգամ է ավելացել կանաչադարդ տարածութիւնը Ռոստովում:

33. ՄՏԿ-ի մի տրակտորը յերկրորդ հնգամյակի սկզբներին հերկում էր միջին հաշվով 367 հա, իսկ նույն հնգամյակի վերջին—440 հա: Յուրաքանչյուր 100 տրակտոր քանի՞ հեկտարով ավելի յեր հերկում 2-րդ հնգամյակի վերջին:

34. Ապրանքատար վագոնի որական անցած ճանապարհը յերկրորդ հնգամյակի սկզբին կազմում էր 164 կմ, իսկ յերրորդ հնգամյակի սկզբին՝ 251 կմ որական: 10 որում քանի՞ կիլոմետրով ավելի յեր անցնում ապրանքատար վագոնը յերրորդ հնգամյակի սկզբին:

35. Աղջիկը պետք է գնէր 15 մ յերկդ, մետրը 18 կոպ:

Բայց որա համար նրան պակասում էր 30 կոպ: Ինչքան փող ուներ նա:

36. Կոլտնտեսութիւնն ամբողջ դաշտից հավաքեց հաճարի բերքը՝ մի հեկտարից 18 ց, իսկ ստախանովյան ողակը կարողացավ 3 հա-ից ստանալ 126 ց բերք: Ստախանովյան ողակի մի հեկտարի բերքն ինչքանով է բարձր:

37. Տնտեսուհին խանութից գնեց 25 կգ կարտոֆիլ, կիլոգրամը 24 կոպ, և 5 կգ ուրիշ բանջարեղեն, կիլոգրամը 75 կոպեկով: Ի՞նչ արժէն այս մթերքները:

38. Հարվածային աշխատանքի համար բանվորների բրիգադն ստացավ 2500 ո. պարգևատրութիւն: 12 բանվոր ստացան 125-ական ուրբլի, իսկ մնացածները՝ 200-ական ուրբլի: Քանի՞ բանվոր պարգև ստացան:

39. Ամբողջ ալյուրը ջրաղացից կարելի յի բերել 4 ռայլով, յիթե յուրաքանչյուր սայլին բարձենք 450 կգ ալյուր: Քանի՞ սայլով կբերվի նույն ալյուրը, յիթե մի ռայլին բարձվի 12 պարկ և յուրաքանչյուր պարկի քաշը լինի 50 կգ:

40. Գնեցին 600 գ կրուպա 54 կոպեկով: Ի՞նչ արժէ այդ կրուպայի 2 $\frac{1}{2}$ կգ:

41. Գնեցին 2 կգ 400 գ ռապուն, կիլոգրամը 60-կոպ: Դրամարկը մուծեցին 2 ուրբլի: Ինչքան դրամ հետ ստացան:

42. Ինչքան ժամանակում կանցնի տրակտորը 3 կմ-ը, յիթե նա մի ժամում անցնի 4 կմ, 5 կմ, 10 կմ արագութեամբ:

43. Չին 35 ըսպեյում անցավ 7 կմ: Ի՞նչքան կանցնի նա 1 ժամ 10 ըսպ, յիթե վաղի նույն արագութեամբ:

44. Գնացքը 3 ժամում անցավ 120 կմ: Նույն արագութեամբ գնալու դեպքում քանի՞ ժամում կանցնի 200 կմ:

45. 6 աթոռը գնված է 72 ուրբլով: Նույնպիսի քանի՞ աթոռ կարելի կլինի գնել 144 ուրբլով:

46. Առաջին անգամ գնեցին 9 զույգ դահուկ, զույգը 16 ուրբլով: Յերկրորդ անգամ նույն զուամբով գնեցին դահուկներ՝ զույգը 12 ուրբլով: Քանի՞ դահուկ գնեցին յերկրորդ անգամ:

47. Յերկու բանվոր առու հանելու համար ստացան 105

ռուբլի: Մեկը փորեց 15 մ յերկարութեան առու, մյուսը՝ 20 մ: Ինչքան վառտակեց յուրաքանչյուր բանվորը:

48. Յերկու թոփում կար 50 մ միատեսակ կտորեղեն: Առաջին թոփը վաճառեցին 90 ռուբլով, յերկրորդը՝ 60 ռուբլով: Քանի մետր եր յուրաքանչյուր թոփը:

49. Յերկու հեծանվորդ միևնույն արագութեամբ գնալով՝ վորոշ ճանապարհ անցան, մեկը 42 կմ, մյուսը՝ 70 կմ: Յերկրորդը հեծանվորդը ճանապարհին առաջինից 2 ժամով ավելի յերկար մնաց: Քանի ժամ յեղավ ճանապարհին առաջին հեծանվորդը:

50. 2 քաղաքից միաժամանակ իրար հանդեպ դուրս յեկան յերկու գնացք: Սրանցից մեկը մի ժամում անցնում եր 45 կմ, մյուսը—35 կմ: 5 ժամից հետո գնացքները հանդիպեցին: Հաշվեցեք յերկու քաղաքների միջև յեղած հեռավորութիւնը:

51. Յերկու վայրից, վորոնք իրարից հեռու եյին 114 կմ, միաժամանակ իրար հանդեպ դուրս յեկան յերկու ավտոբուս: Մեկն անցնում եր ժամում 20 կմ, մյուսը՝ 18 կմ: Քանի ժամից հետո իրար հանդիպեցին ավտոբուսները:

52. Գործարանում 14 մանր և 4 մեծ վառարաններ մի ուրում հալեցին 4500 տ պողպատ: Մեկ մեծ վառարանը հալում եր այնքան պողպատ, ինչքան 4 փոքրը: Ինչքան պողպատ եր հալում մեծ վառարանը մեկ օրում:

53. Վաճառվեց 75 մ չիթ և 10 մ բրդեղեն, ընդամենը 675 ռուբլ: Մի մետր բրդեղենը 15 անգամ թանկ ե մեկ մետր չիթից: Ի՞նչ արժե յուրաքանչյուր տեսակի մեկ մետրը:

54. Հաճարի բերքը հաշվելու համար մինչև լրիվ բերքահավաքը դաշտի տարբեր վայրերից ընտրեցին 4 ա և հնձեցին հաճարի հացահատիկը: Առաջին արեց ռոտացան 18 կգ, յերկրորդից՝ 17 կգ, յերրորդից՝ 19 կգ, չորրորդից՝ 20 կգ: Գտեք 1 հեկտարի միջին բերքը այդ դաշտում:

55. Բերքատուլութիւնը վորոշելու համար նշեցին դաշտի 4 վայրում մեկական ար և հավաքեցին բերքը: Առաջին արեց ռոտացիկ 17 կգ հաճար, յերկրորդ արեց՝ 21 կգ, յերրորդից՝ 18 կգ, չորրորդից՝ 20 կգ: Ի՞նչ բերք կարելի յե սպասել 50 հա դաշտից:

56. Բանվորը ամսական միջին հաշվով վաստակում եր 360

ռուբլի: Իր վաստակի $\frac{2}{3}$ -ը նա ծախսում եր սննդամթերքների վրա: Գների իջեցումից հետո բանվորն սկսեց ծախսել սննդամթերքների վրա իր վաստակի միայն $\frac{2}{5}$ -ը: Ինչքան պակասեց բանվորի ծախսերը մթերքների վրա:

57. Յերկու պարկում 100 կգ ալյուր կար: Յերբ մի պարկից 10 կգ ալյուր մյուսի մեջ լցրին, յերկու պարկում յեղած ալյուրի քանակը հավասարվեց: Սկզբում քանի՞ կիլոգրամ ալյուր կար յուրաքանչյուր պարկում:

58. Յերկու կողովում 220 խնձոր կար: Յերբ մի կողովից մյուսը փոխադրեցին 20 խնձոր, յերկու կողովներում յեղած խնձորների քանակը հավասարվեց: Սկզբում յուրաքանչյուր կողովում քանի՞ խնձոր կար:

59. Յերկու վագոնում 120 ճանապարհորդ կար: Յերբ մեկ վագոնից մյուսը փոխադրվեց 5 մարդ, յերկու վագոնում յեղած ճանապարհորդների քանակը հավասարվեց: Սկզբում քանի՞ մարդ կար յուրաքանչյուր վագոնում:

60. Յերկու դպրոցում կային 2160 աշակերտ: Յերբ մեկ դպրոցից մյուսը փոխադրեցին 60 աշակերտ, այն ժամանակ յերկու դպրոցներում յեղած աշակերտների քանակը հավասարվեց: Սկզբում քանի՞ աշակերտ կար յուրաքանչյուր դպրոցում:

61. Մեկ սայլին բարձած եր 620 կգ կարտոֆիլ, իսկ մյուսին՝ 480 կգ: Ինչքան կարտոֆիլ պետք ե մի սայլից փոխադրել մյուսին, վոր յերկու սայլում կարտոֆիլի քանակները հավասարվեն:

62. Մեկ շտեմարանում կար 1620 պարկ հաճար, իսկ մյուսում՝ 1460 պարկ: Մի շտեմարանից մյուսը քանի՞ պարկ պետք ե տեղափոխել, վոր յերկու շտեմարաններից յուրաքանչյուրում լինեն հավասար քանակութեամբ պարկեր:

63. Ուղղանկյան բոլոր կողմերի գումարը 130 մ ե: Նրա յերկարութիւնը լայնութիւնից մեծ ե 15 մ: Հաշվեցեք ուղղանկյան կողմերը:

64. Յերեք թվերի գումարը 195 ե: Առաջին թիվը 15-ով փոքր ե յերկրորդից, իսկ յերկրորդը 15-ով փոքր ե յերրորդից: Գտեք այդ թվերը:

65. 72-ը բաժանեցեք 3 այնպիսի մասերի, վոր յերկրորդը 2 անգամ, իսկ յերրորդը 3 անգամ ավելի լինի առաջինից: Ստուգեցեք պատասխանը:

66. 54-ը բաժանեցեք 2 այնպիսի մասերի, վոր մեկը մյուսից փոքր լինի 5 անգամ:

67. Անագից և արծիճից ձուլվածք պատրաստեցին, անագը արծիճից յերկու անգամ ավելի վերցրին: Ինչքան անագ և ինչքան արծիճ և հարկավոր 84 գ ձուլվածքի համար:

68. Պետք է 48 կգ հաց թխել: Քանի՞ կիլոգրամ ալյուր և հարկավոր, յեթե աճի քաշը յերեք անգամ քիչ է ալյուրի քաշից:

69. Սանուիթը մեկ որում վաճառեց 450 կգ խնձոր և տանձ, տանձը յերկու անգամ պակաս խնձորից: Սանուիթը խնձորների վաճառքից ինչքան փող ստացավ, յեթե դրա կիլոգրամը վաճառեց 2 ուրբով:

70. Բանվորը մի որում խարտեց 100 մեծ ու փոքր անիվ, մեծ անիվներ 3 անգամ պակաս փոքրերից: Փոքր անիվների համար նրան վճարեցին հատին 10 կոպ., իսկ մեծերից՝ ամեն մեկի համար—3 անգամ ավելի: Ինչքան վաճառակեց բանվորը մեկ որում:

71. Բանվորը մի որում պատրաստեց 120 պտուտակ, մյուս որը՝ 135: Յերկրորդ որը նա 1 ու 80 կոպ. ավելի վաճառակեց, քան առաջին որը: Հաշվեցեք նրա յուրաքանչյուր որվա վաստակը:

72. Յերկու բանվորի վճարեցին 250 ուր., նրանցից մեկն աշխատեց 10 որ, մյուսը՝ 5: Առաջինի որավարձը 2 անգամ ավելի յեր յերկրորդի որավարձից: Որական քանի՞ ուրբի յեր ստանում յուրաքանչյուր բանվորը:

73. Պահարանի 3 դարակում դարաված է 600 գիրք, առաջին դարակում 2 անգամ ավելի գիրք կա, քան յերկրորդում, իսկ յերրորդում՝ 100 գրքով ավելի, քան առաջինում: Քանի՞ գիրք կա յուրաքանչյուր դարակում:

74. 250 դույլ ջուր պարունակող ավազանն ունի 2 խողովակ: Մեկով մի րոպեյում լցվում է 15 դույլ, իսկ մյուսով՝ դուրս թափվում 10 դույլ: Քանի՞ րոպեյում կլցվի ավազանը, յեթե միաժամանակ բաց անենք 2 խողովակն էլ:

75. 360 դույլ ջուր պարունակող ավազանը լցվում է 2 խողովակով: Մեկով նա կլցվի 36 րոպեյում, մյուսով՝ 45 րոպեյում: Քանի՞ րոպեյում կլցվի այդ ավազանը, յեթե միաժամանակ բաց անենք յերկու խողովակն էլ:

76. Քանձառագանը թեանի սկզբին վաճառեց 100 տոմս, ընդամենը 220 ուրբու: Տոմսերի մի մասը վաճառել էր 2-ական ուրբով, իսկ մյուսները՝ 2 ու 50 կոպեկով: Ինչքան էր վաճառված մեկ և մյուս տոմսերից առանձին-առանձին:

77. 124 մ հեռավորության վրա շարեցին ջրմուղային 18 խողովակ զանազան յերկարություն՝ 6 մ և 8 մ: Յուրաքանչյուր չափի քանի՞ խողովակ շարեցին:

78. Կոլտնաեռութունը 10 հա-ից ստացավ 360 գ բամբակ, իր բերք: Միքանի հեկտարից նա վերցրեց 30-ական գ բերք, իսկ մյուսներից՝ 40-ական գ: Քանի՞ հեկտարից բարձր բերք ստացան:

79. 8 սայլով բերին 46 գ հաճար, միքանի սայլով՝ 5-ական գ, մյուսներով՝ 7-ական գ: Քանի՞ սայլ էր մեկից և մյուսից առանձին-առանձին:

80. Բանվորը փոխառության մի տոմսով շահեց 450 ուրբով: Այդ գումարի $\frac{3}{5}$ -ով նա գնեց մի ֆոտոապարատ: Ի՞նչ արժե ֆոտոապարատը:

81. Գործարանում 3 ժամում փոխառության բաժնեգրվեցին 800 բանվոր: Առաջին ժամում բաժնեգրվեց բոլոր բանվորների $\frac{3}{8}$ -ը, յերկրորդ ժամում՝ $\frac{2}{5}$ -ը, յերրորդ ժամում՝ մնացածները:

82. Յերրորդ ժամում քանի՞ բանվոր բաժնեգրվեց:

82. Եթե յուրաքանչյուր 45 րոպեյում անցան 3 կմ 600 մ ինչքան ճանապարհ կանցնեն նրանք $1\frac{1}{2}$ ժամում:

83. 1 կգ հողը պարունակում է $\frac{1}{3}$ կգ ալաշ, $\frac{1}{6}$ կգ բուսածո, իսկ մնացածը կավ: Ինչքան կավ կա 1 կգ հողում:

84. Անիվը մի ուղղությամբ կատարեց $\frac{3}{4}$ պտույտ և հետ

տաղարձ ուղղութեամբ $\frac{1}{8}$ պտույտ: Պտուտի վեր մասով անիվն առաջ շարժվեց:

85. Դնացքն անցնելով ժամը 50 կմ, 4 ժամում անցավ յերկու քաղաքների միջև յեղած հեռավորութեան $\frac{2}{3}$ -ը: Հաշվեցե՛ք այդ քաղաքների հեռավորութեան իրարից:

86. Դասարանի հատակի մակերեսը 42 քառ. մ է: Դասարանի յերկարութեանը 7 մ է, բարձրութեանը՝ 4 մ: Հաշվեցե՛ք այդ դասարանի պատերի մակերեսը:

87. 10 մ յերկարութեան, 8 մ լայնութեան և 4 մ բարձրութեան ունեցող դասարանում տեղավորվում են 40 աշակերտ: Քանի՞ խորանարդ մետր ու՞ է բաժին ընկնում յուրաքանչյուր աշակերտին:

ՊՏԱՍՍԵԱՆՆԵՐ

47. 16 725 դպրոց	244. 15 ուր
48. 4011 կմ	245. 15 s
49. 9337 կմ	246. 52 կմ
50. 28 895 ց	247. 298 683 ուրբի
51. 1 419 261 մարդ	248. 1485 մ
52. 2 025 470 000 մարդ	249. 734 կմ
53. 91 113 153 ընտրող	250. 10 044 կգ
54. 529 թափոն	251. 78 900 s
81. 2380 կմ	252. 18 s
82. 10 835 քարաշեն տուն	253. 3 քա
83. 1832 խոր. մ պակաս	254. 1267 քառ. մ
84. 533 900 մեքենա	255. 10 980 քառ. մ
102. 1665 գլխով	256. 8220 ուրբ.
103. 8300 ուրբ.	257. 21 ժամ և 9 ժամ
104. 4862 քա	258. 118 դույզ
105. 59 700 s	259. 9 ժամ և 6 ժամ
106. 2187 գլուխ	260. 23 դժգոս
107. 66 260 ուրբ.	261. 1310 մ
109. 9073 դպրոց	262. 50 ուրբ. 30 ուրբ.
110. 3 082 000 յերեխայով	263. 100 ուրբ. 23 ուրբ.
134. 1 060 000 շահում	264. 2500 վոյխար. 4175 գառ
173 920 000 ուրբու	265. 14 760 թրթուրավոր և 100 080 անիվավոր
136. 164 մկ.	266. 128 կմ
195. 9 ժամ	267. Ղաղախականում՝ 8612 կմ, Մուկրա-ինականում՝ 2018 կմ
196. 25 մ	268. 2408 ց
197. 192 մ	269. 25 44 կմ; 636 կմ
199. 2 անդամ	270. 2500 մարդատար ավտո
200. 45 ուրով	271. Առաջին քաղաքում 1430 ց
201. 6 անդամ	272. 490 գիրք և 680 գիրք
202. 968 000 s	273. 2910 ուրբ.
203. 63 400 000 ուրբու	275. 17 անդամ
241. 272 ուրբ.	276. 640 կմ
242. 5 բեռնատար	
243. 4 շարքացան	

277. 1302 կմ
 278. 8 ժամից հետո
 279. 600 կմ և 720 կմ
 281. 50 կմ
 282. 35 կմ
 283. 8500 լ
 284. 48 կմ
 285. 450 հա
 286. 2ին 360 ուղբ.
 287. 850 պարկ ցորեն
 288. Պինջակը—95 ուղբ.
 289. Աթոռը՝ 12 ուղբ., սեղանը՝ 30 ա.
 290. 270 աշխոր
 291. 16 ց 80 կգ
 292. 21 աշխոր
 293. Առաջինը 4 գրամով ավելի
 294. 59 հա
 295. 270 կգ
 296. 124 կգ
 297. 1725 լ
 298. 180 աշխատակից
 299. 200 ուղբ.
 300. 37 200 մ
 301. 42-ական ուղբ.
 302. 8403 ուղբ. 90 կողմ
 303. 10 500 ուղբ.
 304. 48 դպրոց
 305. 6 ուղբով
 306. 5 ուղբով
 307. 675 խոհ. մ
 308. 875 ուղբ. 52 կողմ
 309. 4752 կմ
 310. 388 800 փամփուռ
 311. 7880 ուղբ.
 312. 10 որ
 313. 20 որում
 314. 1 431 650 կգ
 315. 171 կգ
 316. 132 խնձորենի
 317. 40 մ և 32 մ
 318. 1832 ուղբ.
 322. 1696 շողիքավր
 323. 52 ուղբով

324. 14 մատիտ
 325. 5 փոխ. պարտ. 500 ուղբ.
 326. 26 դույզ
 327. 120 ց
 328. 3060 կգ
 329. 85 200 մեխ
 330. 32 000 մ
 331. 129 ուղբ. 60 կողմ
 332. 126 էջ
 333. 8 որում
 334. 17 ժամ
 354. 42 կմ 500 մ
 355. 85 մ 76 մ
 356. 68 կմ
 357. 5 s
 369. 82 մ 80 սմ
 370. 469 կմ-ով
 371. 12 կգ 802 գ
 372. 1 s 600 կգ
 373. 99 ց 85 կգ
 374. 2 s 200 կգ
 375. 21 420 ուղբ. 75 կողմ
 386. 131 մ 60 սմ
 387. 1440 կմ
 388. 162 s 950 կգ
 389. 275 կգ 625 գ
 390. 138 ուղբ. 55 կողմ
 391. 228 ուղբ. 90 կողմ
 399. 61 մ 50 սմ
 400. 2թե 1 հատ ավելի
 401. 1 կգ 650 գ
 402. 50 որվա ալյուր
 403. 160 ուղբ. 48 կողմ
 404. 54 պտուտակ
 405. 37 մ 19 սմ
 406. 198 գ
 407. 12 անգամ
 408. 324 մ
 409. 39 s 200 կգ
 410. 2 կգ 200 գ
 411. 136 որ
 412. 250 գ
 413. 600 գ

414. 275 ց ձիերով
 415. Կիլոգրամ շաքարը 4 ուղբ. 10 կ.
 416. 120 հառ. մ և 105 հառ. մ
 417. 48 ուղբ. և 96 ուղբ.
 418. 20 սավան
 419. 68 ձիու
 420. 28 կմ
 421. 27 մ 39 մ
 422. 446 ճաշ և 794 ճաշ
 423. 1006 կգ, 2000 կգ
 424. 160, 185 և 225 աշխոր
 425. 225 ա
 426. 73 ուղբ. 50 կողմ
 427. 1 մ 25 սմ
 428. 28 կգ
 429. 48 սալ
 430. 6 ուղբ. 60 կողմ
 431. 4 անգամ
 432. 151 s 875 կգ
 433. 38 ց 90 կգ
 434. 16 s 692 կգ հաճարի ալյուր
 435. 3 ուղբ. 60 կողմ
 436. 7 ժամ 50 ընդե
 437. 45 ընդեյից
 438. 1 ժամ 10 ընդե
 439. 38 կմ 750 մ
 440. 51 կմ և 25 կմ 500 մ
 441. Փոքրը 2 մ 67 սմ
 442. 28 s 900 կգ, 13 s 700 կգ
 443. 1568 ուղբ.
 444. 52 քաղցրահաց
 445. 755 ուղբ. 16 կողմ
 446. 50 կգ 820 գ և 66 կգ 820 գ
 447. 61 հա
 448. 817 ուղբ.
 449. 1 կգ 950 գ և 9 կգ 750 գ
 450. 910 ուղբ. 80 կողմ
 451. 1 ուղբ. 35 կողմ. և 90 կողմ
 452. 19 ց 50 կգ
 453. 282 ուղբ. 50 կողմ
 454. 60 կողմ. և 55 կողմ
 455. 70 կգ և 62 կգ
 456. 27 ուղբ. 20 կողմ

457. 430 լ
 473. 8 որ 7 ժամ 30 ընդ.
 479. 12 հա
 480. 10 որինակ
 482. Խորհրդային լուսավոր. 2 ընդե 20
 փայլի. առաջ
 484. 5 ժամ 20 ընդե շուտ
 485. 4 ուղբ. 70 կողմ
 486. 25 կմ ժամում
 492. 9 ժամ 17 ընդե
 493. 6 որ 23 ժամ
 494. 116 որ
 495. 274 որ
 496. 37 տարի 8 ամ. 4 որ
 497. 91 տարի 10 ամ. 11 որ
 498. 431 տարի 11 ամ. 18 որ
 499. 1 տարի 7 որ
 501. 9405 կմ
 502. 138 կմ ժամում
 503. Ցերեկը 3 ժամ 25 ընդե
 504. 7 ժամ 30 ընդե
 505. 1918 թ. մարտի 8
 506. 1841 թ. հուլիսի 27
 507. 1522 թ. սեպտեմբերի 7
 508. 1703 թ. հունվարի 2
 509. 1755 թ. սեպտեմբերի 20
 512. 1809 թ. ապրիլի 2
 513. 1821 թ. դեկտեմբերի 4
 514. 1930 թ. հուլիսի 24
 515. 1672 թ. մայիսի 30
 516. 176 ուղբ.; 123 ուղբ. 20 կողմ
 517. 24 ուղբ.; 22 ուղբ. 50 կողմ
 518. 2304 ուղբ.; 1656 ուղբ.
 519. 560 խնձորենի
 520. 1350 ց; 900 ց
 521. 1795 հա; 1410 հա
 522. Տրանսպորտում 443 000 կին
 523. 1125 ց ցորեն
 524. Ցերեկը աղկում 60 կգ
 527. Գլորուր 2 ուղբ. 70 կողմ
 528. 764 կմ
 529. 53 s 250 կգ ճակնդեղ
 530. Ցերեկը սալը 1 ց 5 կգ

531. Յերբորդ բանվորը 15 ուր. 50 կ.
 532. Առաջին գիրքը 3 ուր. 45 կ.;
 յերկրորդ գիրքը՝ 1 ուր. 15 կ.
 533. $0.630\bar{2}$ 3920 ՄՏԿ
 534. 7392 ուղորտհրապարակ
 535. 60 կգ
 536. Առաջին դաշտից 820 ց
 537. 170 ուր. և 510 ուր.
 538. 72 գիրք և 24 գիրք
 539. Բլոկնոտն արժե 40 կոպ.
 540. 7 և 5 նկար
 542. 6 ժամից
 543. 10 ժամից հետո A-ից 560 կմ վրա
 544. Աստղաթանից 7 ժամով շուտ
 546. ժամում 15 կմ
 548. 16 ժամում
 549. Յերեկ. ժամի 9-ին
 550. Առ. ժամի 3-ին
 552. 150 կմ
 553. 1938 թ. ապրիլի 1 կես գիշերին
 554. 18 ուր. 75 կոպ. և 4 ուր. 45 կ.
 555. 80 ց և 230 ց
 556. 85 մատիտ
 557. 65 մ; 144 մ
 558. 60 ուր. և 18 ուր.
 559. 125 զույգ և 170 զույգ
 560. 12 սմ 5 մմ
 561. 18 վերարկու և 20 վերարկու
 562. 15 հասարակ և 5 պատվիրած
 563. 180 և 160 պարկ
 564. 78 խոզուկ
 565. 140 ց և 180 ց
 566. 17 փակուկ և 28 կոշտ
 567. 20 հաստ գիրք և 15 բարակ
 568. 200 մ և 100 մ
 569. 260 վոշխար և 460 վոշխար
 576. 288 ուր.
 577. 38 ուր. 40 կոպ.
 578. 16 թոփ
 579. 162 ուր. 40 կոպ.
 580. 3 դմ
 581. 6 դմ
 598. 386 կգ

599. 160 դույլ
 600. 1 կգ 385 ց
 601. 216 խուր. մ
 602. 24 ռ
 603. 468 ց
 604. 4 կգ 680 ց
 605. 4 մ
 606. 3 մ
 607. 2 մ 5 դմ
 608. 4 մ
 609. 6 մ և 8 մ
 610. 8 դմ և 4 դմ
 614. Յերբորդ կողմը 47 մ
 615. 3 սմ; 5 սմ; 5 սմ
 628. 70 անգամ
 629. 552 պտուկ
 630. 17 220 անգամ
 738. $88 \frac{1}{5}$ ց
 739. $14 \frac{1}{20}$ մ
 741. $7 \frac{11}{20}$ դմ
 742. $14 \frac{4}{5}$ մ
 744. $13 \frac{9}{20}$ կգ
 745. $\frac{5}{24}$
 746. $\frac{29}{72}$
 780. $\frac{4}{15}$
 781. $\frac{3}{8}$
 782. 1 ժամ 2 րոպե
 798. 69 ուր. 60 կոպ.
 800. 318 ուր.
 801. 9 ուր.
 802. 64 և 2
 803. 64 800 կմ
 804. 60 կոպ.; 50 կոպ.
 805. 12 կմ

806. 8 կմ
 807. 2832 ժամ
 808. 55 ռ 296 կգ
 871. 76 գլուխ
 872. 5360 կգ ալյուր
 873. 1560 զույգ
 874. 41 ուր. 85 կոպ.
 879. 8 անգամ
 880. 6 մեքենայի վրա
 881. ժամը 1420 տառ
 882. 5 ժամ 45 րոպե
 883. 1190 զույգով
 884. 5460 ց
 885. 10 մ
 886. 6049 ուր. 50 կոպ.
 887. 510 ռ
 888. 1) 10 մ + 5 մ = 15 մ
 2) 684 ռ. : 15 = 45 ռ. 60 կոպ.
 3) 45 ռ. 60 կոպ. $\times 5 = 228$ ուր.
 4) 228 ռ. : 16 = 14 ռ. 25 կոպ.
 5) 45 ռ. 60 կ. - 14 ռ. 25 կոպ. =
 = 31 ռ. 35 կոպ.
 889. 448 ուր. և 291 ռ. 20 կոպ.
 890. 750 լ և 930 լ
 891. 15 հա 5 ա
 892. 7-ական ժամ
 893. 250-ական ց
 894. 3243 կմ
 895. 410 կմ և 615 կմ
 896. 180 մ, 210 մ և 260 մ
 897. 12 վայրկ., 10 վայրկ. և 11 վայրկ.
 898. 5 անգամ ավելի
 899. 192 բանվոր
 900. 1953 կմ և 3225 կմ
 901. 40 կոպ.
 902. 187 կիտ. և 118 կիտ.
 903. 108 հա
 904. 980 հատ և 1810 հատ
 905. 7443 լ
 907. 48 տարի, 45 տարի և 21 տարի
 908. 30 արկղ; 45 արկղ
 909. 5 րոպե
 910. 2808 ց

911. 27 ռ. 20 կոպ. և 31 ռ. 20 կոպ.
 912. 1032 ռ. և 870 ռ.
 913. 1) 22 995 000 զ. : 365 = 63 000 զ.
 2) 22 995 000 զ. + 66 489 զ. =
 = 23 061 489 զայրկ.
 3) 31 ուր - 7 ուր = 24 ուր
 4) 365 ուր - 24 ուր = 341 ուր
 5) 23 061 489 զ. : 341 = 67 629 զայրկ.
 6) 67 629 զ. - 63 000 զ. = 4629 զ.
 914. 2329 մ
 915. 1200 կգ և 1050 կգ
 916. 9980 ց
 917. 120 ռ.
 918. 2500 պարկ
 919. 1) 175 կմ $\times 4 = 700$ կմ
 2) 200 կմ - 175 կմ = 25 կմ
 3) 700 կմ : 25 կմ = 28
 4) 28 ժ. + 4 ժ. = 32 ժամ
 920. 15 ուր; 9 ուր
 921. 234 կմ
 922. 24 րոպե
 923. 23 րոպե
 924. 150 մ
 925. 95 սալ
 926. 1) $1 - \frac{4}{9} = \frac{5}{9}$
 2) 6000 ց : 5 = 1200 ց
 3) 1200 ց $\times 9 = 10 800$ ց
 4) 6000 ց : 3 = 2000 ց
 5) 10 800 ց - 6000 ց = 4800 ց
 6) 4800 ց : 8 = 600 ց
 7) 2000 ց - 600 ց = 1400 ց
 8) 1400 ց : 20 = 70 ց
 927. 63 ժամ
 928. 1) 96 հառ. սմ $\times 65 = 6240$ հառ. սմ
 2) 84 հառ. սմ $\times 60 = 5040$ հառ. սմ
 3) 5040 հառ. սմ $\times 165 = 8316$ հառ. սմ
 4) 9216 հառ. սմ - 8316 հառ. սմ =
 = 900 հառ. սմ
 5) 6240 հառ. սմ - 5040 հառ. սմ =
 = 1200 հառ. սմ = 12 հառ. դմ
 6) 900 հառ. դմ : 12 հառ. դմ = 75
 7) 165 լ - 75 լ = 90 լ

929. 150 *ա.* և 186 *ա.*
 930. *Բեռնատար* 17 500 *ա.*
 931. 970 *հա* և 830 *հա*
 932. 98 *մ*
 933. 288 *հա*, *մ*
 934. 370 *ց*
 935. 20 *գիրք* և 80 *գիրք*
 936. *Մայիսի* *հայրնում* 1 147 000 *ս*
 937. 59 *վերաբերում* և 66 *կոստյում*
 938. 15 *սալ*
 939. 1 *ա.*, 1 *ա.* 50 *կոպ.*
 940. *Խնձոր* 30 *կոպ.*
 941. *Ապրանքատար* 192 *կմ*
 942. *Առաջին տակառում* 60 *լ*
 943. 1600 *կմ*
 944. *Ջրի տակ* 165 *մղոն*
 945. 118 *ձու*, 31 *ձու*
 946. 40 *մ* և 80 *մ*
 947. 80 *տախտակ*
 948. *Յերկրորդ ցանկապ.* 20 *մ* *յերկար* *և*
 949. 4 *ա.* 10 *կ.* և 80 *ա.*
 950. 20 *տարե հետո*
 951. *Առաջինը* 15 *կոպ.* *ավելի*
 952. 40-*ական կոպ.*
 953. 8 *կոպ.* և 10 *կոպ.*
 954. 6 *լուցկի*
 955. 12
 956. 100
 957. *Ամբողջ փայտի* $\frac{1}{8}$ *տրեխ* 1 *առու*,
ամբողջ փայտը 8 *առու*, 8 *կտո-*

- րը* -1 *առու*, 20 *կոպ.*, 12 *կտորը* -
 1 *ա.* 80 *կոպ.*; *Առաջին կենը* *պիտե*
ստանա 20 *կոպ.*, *յերկրորդը* 80 *կոպ.*
 958. 15 *լ*
 959. 4 *մ*
 960. 11 *հա*
 961. 8 *վալսար*, 32 *սաղ*
 962. 38 *յերեխա*
 963. 35 *բաժակ*
 964. *Միջայիլը վերցրեց խնձորները* $\frac{1}{3}$.
յերկրորդ *և* *երրորդ նա բաժին թողեց*
 $\frac{2}{3}$, *կամ* 8 *խնձոր*, 8 *խնձորը* *կաղ-*
մում *և* *Նինայի թողած խնձորները*
 $\frac{2}{3}$, *Այստեղից հետևում* *և*, *վոր* *Նի-*
նան թողեց 12 *խնձոր*, *Բայց* *Նի-*
նան վերցրեց խնձորները $\frac{1}{3}$, *լակ*
թողեց $\frac{2}{3}$, *Նշանակում* *և* 12 *կաղ-*
մում *և* *Հովհաննիսի թողած խն-*
ձորները $\frac{2}{3}$ *մասը* *և* *այլն*
Պատասխանը 27 *խնձոր*
 965. 30 *տարե*
 966. *Մեկ հոտ, ելի մեկ հոտ* *և* *ելի կես*
հոտը *կլինի* $\frac{21}{2}$ *հոտ*, *ելի քառորդ*
հոտ, կլինի $\frac{28}{4}$ *հոտ* *կամ* $\frac{11}{4}$ *հոտ*,
և *ահա, այդ* $\frac{11}{4}$ *հոտին պիտի ավել-*
լացնել *մեկ սաղ, վոր* *ստացվի* 100
ոսպ, հետևաբար 99 *սաղը* *կաղմում*
և $\frac{11}{4}$ *հոտ* *Այստեղից* *ել* $\frac{11}{4}$ *հոտը* -
 9 *սաղ* *և*, *իսկ* *ամբողջ հոտը* $\frac{4}{4}$ =
 = 36 *սաղ*

60. 1140 *ա.* և 1020 *աշակերտ*
 61. 70 *կգ*
 62. 80 *պարկ*
 63. 25 *մ*; 40 *մ*
 64. 80; 65; 50
 70. 15 *առու*.
 71. 14 *ա.* 40 *կ.*, 16 *ա.* 20 *կ.*
 72. 20 *ա.*, 10 *առու*.
 73. *Յերկրորդ դարակում* 100 *գիրք*

74. 50 *բոպեյից*
 75. 20 *բոպեյում*
 76. 60 *և* 40 *տոմս*
 77. 10 *և* 8 *խողովակ*
 78. 6 *հա*
 79. 5 *սալ* և 3 *սալ*
 85. 300 *կմ*
 86. 104 *հա*, *մ*

ԲԱՆԱՎՈՐ ՀԱՇՎՈՒՄ

10. 227 <i>կմ</i>	42. 45 <i>բոպե</i> ; 36 <i>բոպե</i> ; 18 <i>բոպե</i>
11. <i>Առաջին ուրը</i> , 214 <i>հատով</i>	47. 45 <i>ա.</i> ; 60 <i>ա.</i>
12. 240 <i>ա.</i> և 360 <i>ա.</i>	48. 30 <i>մ</i> և 20 <i>մ</i>
15 788 <i>լրագիրք</i>	49. 3 <i>ժամ</i>
37. 9 <i>ա.</i> 75 <i>կ.</i>	50. 400 <i>կմ</i>
38. 17 <i>բանվոր</i>	51. 3 <i>ժամից</i>
39. 3 <i>սալ</i>	52. 600 <i>ս</i>
40. 2 <i>ա.</i> 25 <i>կ.</i>	53. 3 <i>ա.</i> , 45 <i>ա.</i>
41. 56 <i>կոպ.</i>	56. 96 <i>առուրով</i>

Նախաբան	62
Ամեն մեծության ամբողջ թվերի թվարկությունը	2
Բազմանիշ թվերի գումարումը	3
Բազմանիշ թվերի հանումը	7
Բազմանիշ թվերի բազմապատկումը	11
Բազմանիշ թվերի բաժանումը	13
Գործողությունների կարգը: Փակագծեր	22
Բոլոր գործողություններով որինակներ և խնդիրներ	28
Բարդ անվանական թվեր	30
Բոլոր գործողությունների վերաբերյալ խնդիրներ բարդ անվանական թվերով	43
Բոլոր գործողությունների վերաբերյալ խնդիրներ ժամանակի չափերով	52
Ժամանակը հաշվելու խնդիրներ	61
Ավելի բարդ խնդիրներ բոլոր գործողություններով	63
Յերկրաչափական նյութ	65
Հասարակ կոտորակներ	73
Դոսենի թիվը, յերբ տված է նրա մասը	83
Տասնորդական կոտորակներ	97
Տոկոսային հաշվումներ	100
Խառը խնդիրներ	105
Խնդիրներ և որինակներ բանավոր հաշվումների համար	107
Պատասխաններ	119
	131

Պատ. խմբագիր՝ Ա. Շավարշյան
 Տեխ. խմբագիր՝ Ի. Վարդանյան
 Մրբագրել՝ Խ. Այվազյան
 Կոնտրոլ սրբագրել՝ Շ. Գալադաշ

Գլավիտի լիազոր՝ Բ--1083, Հրատ. 5126.

Պատվեր 54. Տիրաժ 25000.

Թուղթ 62×94. Տպագր. 8³/₄ մամ.

Մեկ մամ. 36480 նշան.

Հանձնված է արտադրության 1940 թ. հունվարի 10-ին:

Ստորագրված է տպագրության համար 1940 թ. մարտի 10-ին:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0259159

Գրք 1 № 90 Կ.

Н. С. ПОПОВА и А. С. ПЧЕЛКО
**Сборник арифметических задач
и упражнений**
для начальной школы
ч. IV
Арггиз, Ереван, 1940 г.